

Pla de dinamització cultural

Sant Martí Sesgueioles

2025

Sumari

Presentació.....	5
Introducció.....	7
Metodologia.....	9
Context territorial i sociodemogràfic	11
Perspectiva territorial	11
Perfil sociodemogràfic.....	17
Perfil socioeconòmic.....	20
Perfil socioeducatiu.....	24
Síntesi d'aproximació al perfil territorial i sociodemogràfic	27
Sistema cultural.....	29
1. Els agents culturals	29
L'Ajuntament.....	30
Entitats, associacions i col·lectius.....	35
Altres administracions i ens públics.....	41
Altres agents culturals.....	45
2. Equipaments i espais per a l'activitat cultural.....	47
Equipaments i espais culturals.....	48
Espais d'intersecció cultural	56
Indrets d'activitat puntual/efímera.....	58
Altres espais locals d'interès.....	59
Equipaments d'ús cultural d'interès supramunicipal.....	59
3. Activitat cultural	63
Activitats del cicle festiu	63
Arts en viu.....	66
Patrimoni i entorn.....	71
Arts plàstiques i visuals.....	75
Literatura i foment de la lectura.....	76
Altres activitats d'àmbit sociocultural.....	78
4. Comunicació i difusió de la cultura.....	79
Eines i espais de comunicació digital.....	79
Eines i espais de comunicació físics.....	82
Eines i espais de comunicació d'abast supramunicipal.....	83
Síntesi d'aproximació al sistema cultural.....	85

Propostes d'actuació.....	89
El punt de partida: valors i accents.....	89
Els objectius generals.....	92
Les línies de treball.....	95
1. Un nou impuls per a la dinamització cultural local.....	95
1.1 El suport als agents locals.....	96
1.2 El finançament de la cultura	97
1.3 El paper dels equipaments	98
1.4 La comunicació i la difusió de la cultura.....	102
1.5 Activitat cultural	104
2. La mirada al territori	113
2.1 Possibles recursos.....	113
2.2 Possibles activitats.....	117
3. La governança	121
3.1 Local.....	121
3.2 Intermunicipal i Supralocal.....	123
Síntesi de propostes d'actuació segons línies de treball.....	126
Recomanacions per a la implementació	131
Annex.....	133
Crèdits	137

Presentació

La cultura és un element essencial per a la vida d'un poble, especialment en municipis petits com el nostre, on cada activitat esdevé una oportunitat per trobar-nos, compartir i enfortir la identitat col·lectiva. A Sant Martí Sesgueioles la cultura no només és una forma d'oci, sinó que ens uneix i ens ajuda a construir un sentiment de comunitat, alhora que esdevé una eina clau per a la transformació i expressió personal, la creativitat, el foment de les tradicions i la innovació.

Així doncs, veiem la cultura com un component fonamental per al desenvolupament d'un teixit social cohesionat i divers on tothom hi tingui cabuda, oferint espais d'interacció i aprenentatge que permetin a les persones connectar amb el seu patrimoni, així com amb les noves propostes creatives i artístiques del moment.

La idea de desenvolupar aquest Pla de dinamització cultural sorgeix de la necessitat d'estimular i enfortir la participació dels ciutadans en la vida cultural del nostre municipi. L'objectiu primordial és incrementar la seva involucració, tant com a públic que gaudeix de les activitats, com a actors actius en la creació i col·laboració en aquestes.

En el transcurs dels últims anys, especialment després dels desafiaments plantejats per la pandèmia, hem observat que l'activitat cultural local ha experimentat una disminució important. Aquesta situació posa de manifest la manca d'un marc estratègic sòlid, així com la necessitat d'impulsar una nova planificació cooperativa i eficaç.

Per tant, aquest pla es concep com una eina per revitalitzar el panorama cultural de Sant Martí, obrint, però, la seva mirada cap a una visió més àmplia, on el context territorial i les relacions amb les poblacions veïnes en són de gran importància. El seu propòsit és aportar el full de ruta que ens guiarà en els propers anys per potenciar i estructurar l'activitat cultural del municipi, tenint en compte aquesta perspectiva més oberta. El pla ens ajudarà a definir les línies d'actuació que, des de l'Ajuntament, seguirem per promoure una oferta cultural rica i variada, per a tot tipus de públics i edats, sempre comptant amb la col·laboració de les entitats i de la ciutadania.

Aquest estudi, doncs, exposa el resultat d'una recerca profunda de dades i informació sobre el context territorial i sociodemogràfic del municipi, i el sistema cultural que s'ha desenvolupat en els darrers anys a Sant Martí, per crear unes propostes d'actuació adequades a la seva situació actual i les possibilitats futures.

Finalment, aquest pla també ens fa prendre consciència de la importància de comptar amb un moviment associatiu actiu. En un poble petit, les entitats són un pilar fonamental per mantenir viva la cultura, per generar noves propostes i per garantir que les activitats arribin a tothom. Per això, volem posar en valor la seva tasca i reforçar la col·laboració entre l'Ajuntament i les associacions locals, per tal de continuar fent créixer la vida i l'acció cultural de Sant Martí Sesgueioles.

Volem expressar el nostre profund agraïment a la col·laboració de tots els agents, entitats i persones que han aportat la seva veu, visió, informació, dades i disposició per possibilitar la realització d'aquest projecte. Agraïm especialment al Xavier i l'Eugènia, tècnics del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona, per la seva dedicació, implicació i esforç en l'elaboració d'aquest Pla. Des de l'Ajuntament vetllarem perquè se'n pugui dur a terme la seva implementació d'una manera amable, col·lectiva i realista, i aconseguir així els objectius d'ésser un poble dinàmic i participatiu culturalment.

Com diuen les nostres caramelles:

"Enlaire poble nostre, que et volem fer reflorir!"

Cordialment,

Des de la Regidora de Cultura, Festes de l'Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles.

Introducció

L'Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles ha sol·licitat al Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona (CERC), mitjançant el Catàleg de Serveis 2023 per als ens locals del territori, un acompanyament i assessorament tècnic per al procés d'elaboració d'un pla per a la dinamització cultural del municipi, i engegar un procés de reflexió, participació i definició conjunta de propostes de desenvolupament cultural que es recull en aquest document.

El **Pla per a la dinamització cultural de Sant Martí Sesgueioles** ha d'esdevenir un instrument per promoure la reflexió, el debat i el desenvolupament de línies de treball per a l'acció cultural local. S'ha d'entendre com l'instrument que orientarà la vida cultural del municipi, que permetrà planificar i donar coherència a la política cultural per als propers anys. Introdueix una mirada que va més enllà de les urgències quotidianes, garantint una perspectiva més àmplia des de la qual definir els objectius i les prioritats en matèria cultural.

Es tracta d'un document operatiu que ha de convertir-se en un dels principals referents tant pels responsables polítics i tècnics, com per a la resta d'agents culturals que operen al territori. En aquest sentit, aquest Pla és important pel diàleg que s'ha establert entre els diversos agents participants durant el procés d'elaboració, i que ha de continuar durant la seva implementació. Així, es tracta d'un treball que incorpora el compromís i fomenta la corresponsabilitat entre els diferents agents culturals locals: polítics, tècnics, socials i de la població en general.

L'objectiu general del projecte és donar suport a l'Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles en l'elaboració del Pla per a la dinamització cultural del poble, i la seva concreció en termes operatius i tècnics, a partir d'una anàlisi del context i les necessitats actuals del municipi.

Entre els objectius específics del projecte hi ha els aspectes següents:

- Realitzar una diagnosi participativa de la dimensió i la dinàmica cultural del municipi, abordant tant les necessitats i possibilitats a nivell local i territorial. Identificar les principals fortaleses, debilitats, amenaces i oportunitats;
- Definir eixos d'acció i propostes a curt, mig i llarg termini, que siguin coherents amb la diagnosi realitzada;

El procés de treball s'ha dut a terme entre desembre de 2023 i gener de 2025.

Metodologia

Aquest projecte presenta un repte important a abordar tenint en compte les reduïdes dimensions del municipi: definir la perspectiva i el marc territorial del Pla. Conscients de l'existència de dinàmiques territorials més àmplies en diversos àmbits de la quotidianitat social i cultural de Sant Martí Sesgueioles, **el projecte es planteja l'objectiu de proporcionar una proposta d'acció local dins d'una perspectiva territorial més àmplia**. D'aquesta manera, la intervenció preveu ampliar la perspectiva territorial de l'anàlisi diagnòstic i del plantejament proposicional amb una mirada supramunicipal que incorpori i tingui en compte la relació, ja existent, amb els pobles veïns de l'Alta Anoia o Alta Segarra.

El document presenta dues grans fases: la de diagnòstic i la de propostes. La fase de diagnòstic ha de permetre conèixer i analitzar en profunditat la situació de la vida cultural del poble, els reptes actuals i previsibles als quals haurà de fer front. En aquesta primera fase, a banda de treballar a partir de fonts secundàries (estadístiques, memòries, pressupostos, etc.), s'han realitzat diferents accions amb l'objectiu de recollir informació qualitativa que permeti completar la imatge de la realitat cultural de la vila, i identificar les necessitats existents i els reptes a afrontar. En aquest sentit, s'han realitzat visites a equipaments i espais rellevants del municipi, entrevistes a responsables tècnics i polítics municipals, així com a altres informants clau. Entre aquests informants, cal destacar la participació de responsables d'entitats locals i organismes supramunicipals, així com de representants polítics de poblacions veïnes, per tal d'incorporar la mirada supralocal i de col·laboració amb el territori.

El paper dels agents socioculturals i de la població s'ha situat en el centre del procés d'elaboració del Pla i en la definició de les propostes. S'han dut a terme sessions de treball amb l'objectiu de situar les seves perspectives, la detecció de punts forts, necessitats i oportunitats de millora. Fruit d'aquestes trobades ciutadanes s'ha proposat la constitució d'un grup motor conformat per diversos agents, com a òrgan corresponsable del disseny, seguiment i la implementació del projecte.

Així, el diagnòstic de la realitat cultural parteix de l'anàlisi territorial i de la població, abordant les característiques bàsiques de situació i accessibilitat del territori, i els indicadors que situen la realitat sociodemogràfica del municipi. Seguidament s'analitza la realitat cultural, en un sentit més estricte, amb un mapatge de recursos culturals amb diferents perspectives d'anàlisi: els agents culturals, els equipaments i espais, les activitats i la dinàmica cultural.

Un cop dut a terme el diagnòstic es procedeix a la formulació de les propostes, que reuneix les línies d'actuació i un conjunt d'accions i programes en els quals es materialitza finalment el Pla. És important que les propostes responguin a les necessitats concretes detectades en la diagnosi, però també que dibuixin un model cultural més enllà de la immediatesa, imaginant un futur compartit i possible que comprometi i corresponsabilitzi representants polítics, entitats, agents i població en el Pla.

Es recomana orientar la vigència temporal del Pla entre cinc i set anys. L'acceleració i la incertesa que acompanyen la realitat de la societat actual aconsellen no allargar-los més d'aquest període, a efectes de vetllar per la conveniència de l'anàlisi diagnòstic a partir de la qual s'elabora la proposta de treball. D'altra banda, tampoc es recomana limitar la seva vigència al temps que dura un mandat, al distingir-se de la naturalesa i objecte d'un pla de mandat o d'un determinat cicle polític. A aquest efecte, **es proposa que el projecte tingui un període de vigència per als anys 2025-2030.**

Estructura del document

Pla per a la dinamització cultural de Sant Martí Sesgueioles		
DIAGNOSI	Context territorial i sociodemogràfic	<ul style="list-style-type: none"> • Perspectiva territorial • Perfil sociodemogràfic • Perfil socioeconòmic • Perfil socioeducatiu
	Sistema cultural	<ul style="list-style-type: none"> • Els agents culturals • Equipaments i espais per a l'activitat cultural • Activitat cultural • Comunicació i difusió de la cultura
PROPOSTES D'ACTUACIÓ	Valors i accents	<ul style="list-style-type: none"> • Drets culturals • Viabilitat i perdurabilitat • Participació (com a receptor, creant, aprenent, decidint) • Intergeneracional
	Objectius generals	<ul style="list-style-type: none"> • Augmentar l'accés i la participació • Reforçar la programació • Abordar el posicionament territorial • Incrementar la corresponsabilitat dels agents
	Línies de treball	<ul style="list-style-type: none"> • Nou impuls a la dinamització cultural local • La mirada al territori • La governança
Recomanacions per a la implementació		

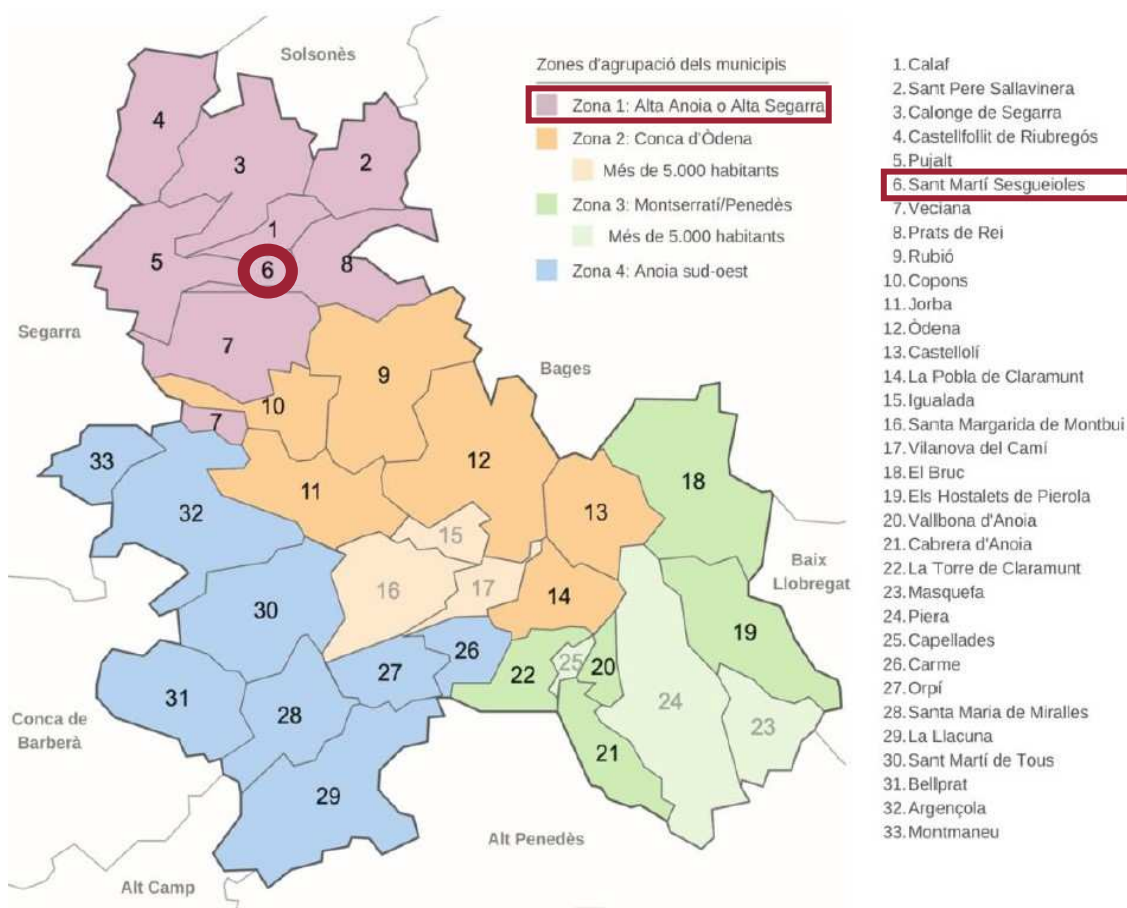
Context territorial i sociodemogràfic

Perspectiva territorial

La relació entre cultura i territori apunta cap a la idea d'un espai físic i també socialment construït, de la mà d'un conjunt complex de relacions, coneixements, valors, activitats i recursos, que conformen un entorn de sentits i símbols compartits. Es tracta d'una relació viva, que traça una evolució històrica, i que per tant supera, per complexitat i per història, les motivacions i les delimitacions formals pròpies de l'organització territorial.

D'acord amb aquesta idea, un dels primers reptes per abordar un exercici de planificació en matèria d'accés i participació cultural en el municipi de Sant Martí Sesgueioles, és el d'acotar l'aproximació al seu binomi de cultura i territori, amb l'objectiu d'articular unes propostes d'acció local amb una **perspectiva territorial oberta**.

Proposta d'agrupació territorial dels municipis de la comarca de l'Anoia.

Font: Rodó, J. (coord.) (2023). Diagnòstic cultural dels municipis petits de l'Anoia. Diputació de Barcelona.

Sant Martí Sesgueioles és un municipi de la zona geogràfica central de Catalunya, situat a la part septentrional de la comarca de l'Anoia. Es tracta d'una zona que comparteix fisiografia, paisatge i perfil climatològic més pròxims als de la comarca de la Segarra que no pas als de la resta de zones de l'Anoia, i en la que és possible identificar dinàmiques territorials particulars pel que fa als àmbits econòmic, social i demogràfic, en contrast amb altres agrupacions habituals en l'anàlisi de la comarca (vegeu el mapa anterior i taula a continuació). De fet, aquestes agrupacions es conformen precisament a partir de característiques geogràfiques, trajectòries històriques i realitats sociodemogràfiques que les doten d'un perfil relativament localitzat, amb límits difusos i fluxos de relació interterritorial dispars, que també es reflecteixen en l'àmbit cultural.

Habitants de l'Anoia (2023) segons proposta d'agrupació territorial¹.

Zona 1: Alta Anoia/ Alta Segarra		Zona 2: Conca d'Òdena	
1. Calaf	3.549	9. Rubió	256
2. Sant Pere Sallavinera	162	10. Copons	342
3. Calonge de Segarra	188	11. Jorba	829
4. Castellfollit de Riubregós	162	12. Òdena	3.697
5. Pujalt	220	13. Castellolí	653
6. Sant Martí Sesgueioles	359	14. La Pobla de Claramunt	2.311
7. Veciana	184	15. Igualada	41.287
8. Els Prats de Rei	560	16. Santa Margarida de Montbui	10.418
		17. Vilanova del Camí	12.757
Total	5.384	Total	72.550

Zona 3: Montserratí/Penedès		Zona 4: Anoia sud-oest	
18. El Bruc	2.275	26. Carme	797
19. Els Hostalets de Pierola	3.189	27. Orpí	164
20. Vallbona d'Anoia	1.428	28. Santa Maria de Miralles	138
21. Cabrera d'Anoia	1.667	29. La Llacuna	946
22. La Torre de Claramunt	4.020	30. Sant Martí de Tous	1.268
23. Masquefa	9.819	31. Bellprat	72
24. Piera	17.196	32. Argençola	227
25. Capellades	5.415	33. Montmaneu	197
Total	45.009	Total	3.809

Font: Rodó, J. (coord.) (2023). Diagnòstic cultural dels municipis petits de l'Anoia. Diputació de Barcelona.

L'Alta Anoia/ L'Alta Segarra

Són varies les denominacions emprades per referir-se a aquesta zona (Alta Anoia, Alta Segarra, Altiplà de Calaf, Segarra Calafina...), així com algunes de les conformacions de municipis que l'integren, que poden variar en funció del context i del propòsit d'ús (turístic, geogràfic, històric, estadístic, etc.). En qualsevol cas, tot i

¹ En el marc d'aquest treball de contextualització territorial i sociodemogràfica s'analitzaran preferentment dades dels municipis de la zona d'agrupació 1, Alta Anoia/Alta Segarra. En benefici de l'interès analític, en algunes comparatives s'incorporaran també les dades dels municipis de Rubió i Copons, de la zona d'agrupació 2, Conca d'Òdena.

no correspondre a una delimitació administrativa formal, és tracta d'un **entorn territorial actiu** que és alhora objecte i subjecte d'una reivindicació vigent en l'àmbit de l'organització territorial de Catalunya, amb voluntat i projecció de comarca.

La zona es caracteritza per la dispersió de municipis poc poblats en un paisatge de relleu ondulat, amb extensions de cultiu i mosaics de fort contrast estacional, que es veuen interrompudes per diferents cobertes de bosc mediterrani i per la silueta de grans aerogeneradors, corresponents als parcs eòlics que operen a la zona.

En contrast amb la distància a Igualada, la història i **centralitat del terme de Calaf** (3.549 habitants) el situen com a capital natural en l'accés a múltiples recursos i serveis per als habitants de la zona, entre els que destaquen els d'àmbit sanitari, educatiu, comercial i també cultural (veure imatge a continuació). Tanmateix, la seva ubicació al mig de l'eix vertebrador del trànsit de la zona central de Catalunya (per tren i per carretera), facilita i motiva una certa preferència a cercar, sobretot en Manresa, la relació amb entorns urbans d'abast més ampli envers el desenvolupament econòmic i l'oferta de serveis.

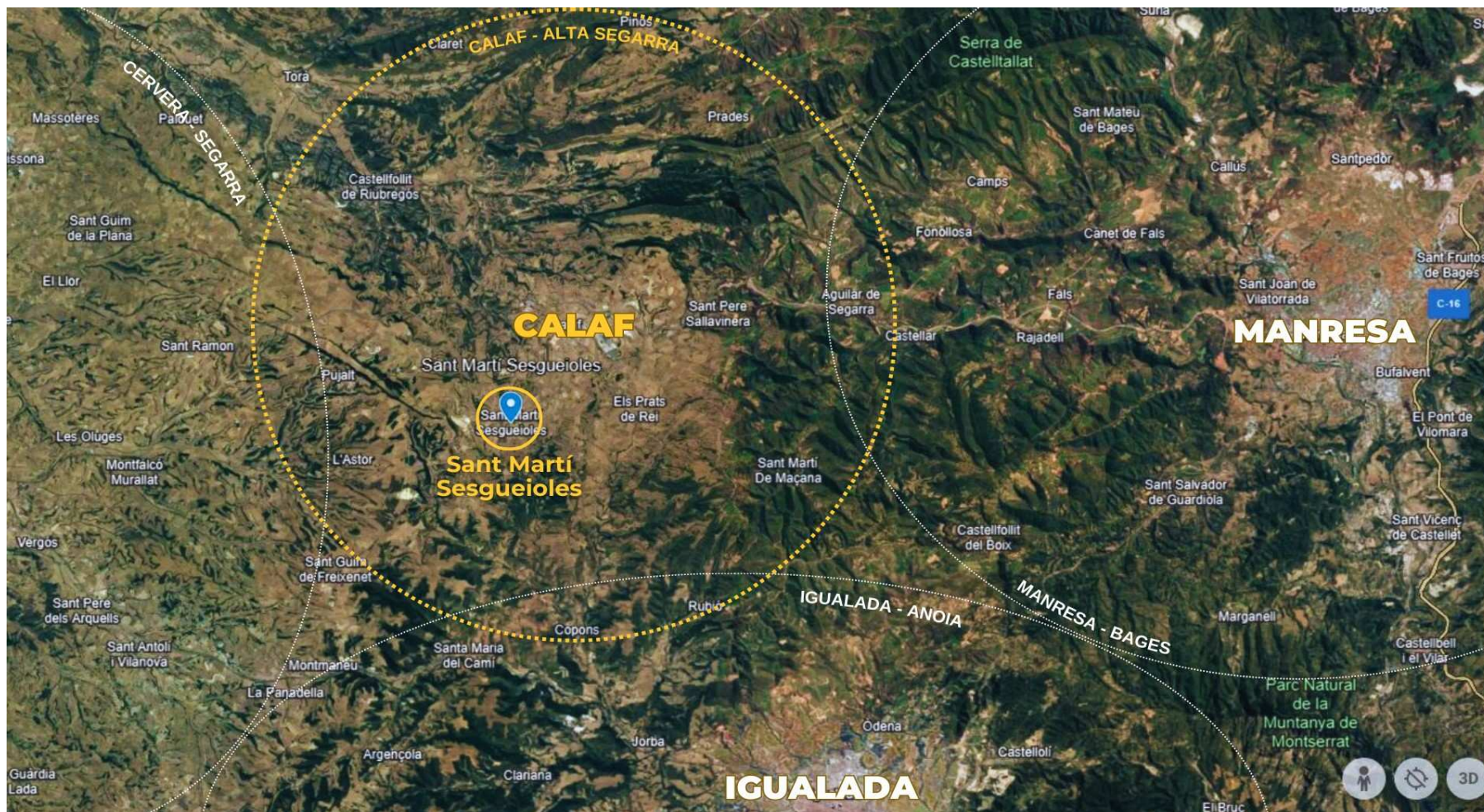
Una breu perspectiva territorial constata l'existència de múltiples **empremtes de la història**, algunes visibles i d'altres que s'estimen ocultes o latents. Ja els romans habitaren l'actual terme de els Prats de Rei, el *Municipium Sigarrensis* (Prats de Segarra en època medieval), on actualment s'hi continuen donant noves descobertes arqueològiques que situen aquí l'origen conegut més antic del topònim Segarra -*Sikarra*-². La seva capitalitat però, habitualment relacionada amb la riquesa d'aigües i la comoditat del conreu, es desplaçà cap a Calaf en l'edat mitjana, quan les condicions de defensa i seguretat incrementaven el seu pes estratègic en el progrés comercial i el creixement de l'activitat mercantil, des d'aleshores un actiu destacat en el perfil del municipi.

Del desenvolupament econòmic i productiu de la zona també en parla la tradició agrícola i ramadera, així com vestigis d'antigues construccions d'activitat menestral, cases de pagès, forns de calç, o molins com ara el de la Roda, al terme de Veciana, o els de Copons, a les ribes del riu Anoia. També hi perduren galeries de les explotacions mineres que s'estengueren per múltiples indrets del territori, com la Mina Vicenta a Calonge de Segarra -avui museïtzada i visitable-, i que esdevingueren particularment importants en èpoques d'escassetat d'energia i en el desenvolupament de les primeres indústries catalanes.

---

² Salazar, N. (et al.) (2016). *De Sigarra a Prats de Segarra: noves descobertes arqueològiques al Municipium Sigarrense (els Prats de Rei, Anoia) entre l'ibèric antic i l'edat mitjana*. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Recuperat de: <https://calaix.gencat.cat/handle/10687/230942#page=1>.

Imatge satèl·lit de la zona aproximada de l'Alta Anoia/ Segarra i perspectiva en relació a la centralitat de Calaf, i en relació amb la distància cap a Manresa i Igualada.

Font: elaboració pròpia a partir de la imatge satèl·lit de Google Maps.

Tampoc es pot obviar l'empremta que múltiples guerres i lluites de poder deixaren en aquesta zona. Els nombrosos jaciments, castells, torres de guaita i edificacions religioses parlen de posicions de domini, alguns d'ells conservats i restaurats, atès que en molts casos esdevingueren els nuclis d'assentament originari de les poblacions³. En aquest sentit, són particularment destacables la incidència de la batalla de Calaf a la Guerra Civil Catalana (1464), la batalla de Prats de Rei a la Guerra de Successió (1711), així com la Guerra del Francès (1808-1814) i les guerres carlines durant tot el segle XIX. També ho és la Guerra Civil Espanyola (1936-1939), de la qual avui hi trobem un dels seus espais de memòria al terme de Pujalt, on s'hi ubicà un dels darrers camps d'entrenament de l'Exèrcit Popular de la República.

Amb tot, el patrimoni i els habitants d'aquesta zona integren i practiquen una relació amb el territori que beu de l'herència de certs valors naturals i ecològics, estètics, productius i simbòlics conformats al llarg de segles. La cultura ha transformat i adaptat la seva expressió al context actual, en el que el vincle entre tradició i modernitat esdevé particularment manifest en la seva cultura popular, com ara en els cultes als patrons i patrones de les viles, i en les pràctiques que emergeixen com a cites destacades del seu calendari festiu.

Sant Martí Sesgueioles

En aquest context, Sant Martí Sesgueioles és el municipi més petit en extensió (3,87 km²) i el tercer en volum de població (359 habitants), lluny de Calaf (3.549 hab.) i just després de els Prats de Rei (560), que juntament amb Pujalt (220), son les seves poblacions veïnes. A 646 metres d'altitud, l'horitzó del seu paisatge es dibuixa entre extensions de conreu i les suaus pendents de tres turons: el tossal de la Pesseta (676 m.) i el turó del Puig (668 m.), que fixen límit amb la trama urbana del poble, i el tossal del Manco (684 m.), al Sud.

Com en d'altres poblacions de la zona, un dels elements singulars del seu perfil territorial té a veure amb l'aigua. La xarxa fluvial del seu petit terme pertany a la conca de l'Anoia (Llobregat), i es caracteritza pel trencat de barrancs, fondalades i xaragalls pels que s'escolen petits corrents.

Si bé avui l'aridesa i l'escassetat d'aigua és un problema endèmic de la zona -accentuat en els recents episodis de sequera-, Sant Martí Sesgueioles es caracteritzà per la riquesa d'aqüífers i fonts subterrànies. D'aquest fet en parla la memòria oral⁴ dels seus habitants, així com nombrosos elements arquitectònics relacionats amb l'abastiment

*“Per piscines, pous i corrioles,
veniu a Sant Martí Sesgueioles”*

³ Observatori del Paisatge (2016). *Unitat de Paisatge 9: Costers de la Segarra en Catàleg de Paisatge de les Comarques Centrals*. Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya. Recuperat de:

https://www.gencat.cat/territori/consulta_documentos/Catleg_paisatge_comarques_centrals/09_Costers_de_la_Segarra.pdf.

⁴ Dita sobre l'abundància de l'aigua al municipi. Fitxa 08228-98 del Mapa de Patrimoni Cultural de Sant Martí Sesgueioles (2022). Recuperat de: <https://patrimonicultural.diba.cat/element/dita-sobre-labundancia-daigua-al-municipi>.

i l'ús de l'aigua. En són exemples la font d'en Donadeu, la font del Metro, la font del Cargolet, els pous dels Horts d'en Gomar⁵, la font de la Capella de Sant Valentí de Vilallonga o els safareigs, entre d'altres.

Vista aèria de Sant Martí Sesgueioles.

Font: Google Maps.

Actualment el terme municipal no té poblament dispers a excepció d'un únic mas de pagès, Cal Balard, retirat del nucli actual però pròxim a la capella de Sant Valentí i a les restes de l'antic castell de Vilallonga.

La xarxa de comunicacions del municipi compta amb una estació de ferrocarril de Rodalies de Catalunya, integrada a la línia RL4 (Lleida-Pirineus | Terrassa Estació del Nord), i una freqüència de cinc sortides diàries en dia laborable (quatre els caps de setmana), tant en sentit Lleida com en sentit Manresa i Terrassa. En el decurs de la línia, el municipi connecta amb diverses localitats entre les que destaquen varies capitals comarcals (Cervera, Tàrraga i Mollerussa en sentit Lleida, i Manresa en sentit Terrassa). Des de les estacions de Manresa i Terrassa Estació del Nord, la connexió amb Barcelona pot efectuar-se a través de les línia R4 de Rodalies (connectant també amb Sabadell), i en el cas de Terrassa Estació del Nord, també a través de la línia S1 (Barcelona-Vallès) de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC).

---

⁵ Els Horts d'en Gomar, tot i no pertànyer al terme municipal de Sant Martí Sesgueioles –corresponen a Pujalt–, són un conjunt de porcions de terra tradicionalment menades per famílies de Sant Martí Sesgueioles atesa la seva proximitat, on hi perduren abundants pous i corrioles com a elements característics del paisatge, alguns d'ells molt antics.

Pel que fa l'accés per carretera, la vila té una connexió relativament pròxima a les dues principals artèries viàries de la zona: bé des de la sortida de Calaf de l'Eix Transversal (C-25), o bé des de la sortida de Copons de l'autovia A-2. La connexió amb Calaf es dona a través de la carretera BV-1001, que creua el terme municipal en direcció Sant Guim de Freixenet.

Pel que fa al transport públic, el municipi s'integra en el sistema de transport a demanda digitalitzat *Clic.cat*⁶, un servei de transport de la Generalitat de Catalunya que dona cobertura en àrees amb dispersió territorial on no arriba el servei regular d'autobús. Aquest sistema permet concertar serveis de transport cap a Calaf i a diversos municipis de l'Alta Anoia/Segarra, així com cap a Igualada.

A banda d'aquests accessos, el municipi també compta amb una xarxa de camins, alguns dels quals tenen un caràcter vertebrador i d'enllaç amb altres termes municipals (Serrano, 2014)⁷. En aquest sentit, cal destacar el recent arranjament d'un passeig en el curs del Torrent de la Guàrdia al seu pas pel nucli de la població: una via verda protegida com a zona d'interès natural pel seu valor paisatgístic i com a connector ecològic, ara també compatible amb l'ús públic. Aquests camins presenten múltiples diferències en relació a la tipologia, l'estat i les seves funcions, però esdevenen de potencial interès en la projecció de models de turisme sostenible a la zona⁸.

Perfil sociodemogràfic

L'evolució de la població de l'Alta Anoia/ Alta Segarra durant els darrers vint anys s'ha mantingut relativament estable -fins i tot ha crescut un 12,7% amb respecte 2001 (vegeu taula a continuació). En aquest anàlisi, no obstant, cal destacar el pes proporcional que representa Calaf sobre el conjunt, i que el fet de tractar-se d'una zona poc poblada demana prudència en la interpretació de cada unitat de variació, atès que a cadascuna li correspon una proporció important sobre el conjunt.

Tenint en compte aquests factors és possible identificar un suau creixement, sovint oscil·lant, que es manifesta en totes les localitats a excepció de Castellfollit de Riubregós (que fins l'any 2023 ha perdut un 27% de població amb respecte 2001 - 60 persones-) i de Calonge de Segarra (-4,6%, -9 persones-).

---

⁶ Clic.cat, serveis de transport a demanda digitalitzats:

https://territori.gencat.cat/ca/03_infraestructures_i_mobilitat/transport_public/cliccat/.

⁷ Serrano de Sebastián, X. (2014). Catàleg de camins municipals de Sant Martí Sesgueioles. Diputació de Barcelona.

⁸ "El Consell Comarcal presenta el projecte estratègic 'Anoia, territori E-bike', per transformar l'activitat turística al territori" (14.06.2022). Recuperat de:

<https://www.anoia.cat/el-consell-comarcal-presenta-el-projecte-estrategic-anoia-territori-e-bike-per-transformar-lactivitat-turistica-al-territori/>.

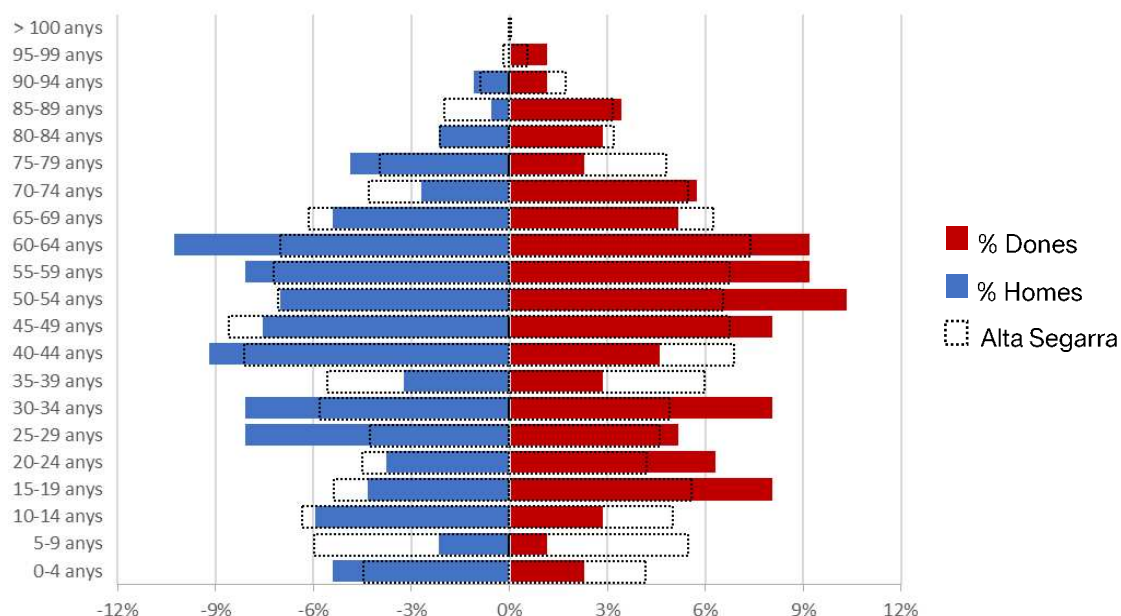
Habitants dels municipis de la zona d'agrupació de l'Alta Anoia/ Alta Segarra. Evolució 2001-2023.

	2001	2011	2023
Calaf	2.975	3.497	3.549
Prats de Rei, els	537	532	560
Sant Martí Sesgueioles	353	380	359
Pujalt	188	204	220
Calonge de Segarra	197	203	188
Veciana	157	168	184
Sant Pere Sallavinera	146	165	162
Castellfollit de Riubregós	222	186	162
Total	4.775	5.335	5.384

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

Pel que fa a l'estructura de la població segons el sexe i l'edat, les piràmides de població de Sant Martí Sesgueioles i la del conjunt de municipis de l'Alta Anoia/ Alta Segarra presenten algunes diferències, malgrat totes dues comparteixen un perfil amb tendència a l'envelliment, representada en una piràmide de base estreta i eixamplament ascendent.

Piràmide de població de Sant Martí Sesgueioles i municipis de la zona d'agrupació de l'Alta Anoia/ Alta Segarra. Any 2023.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

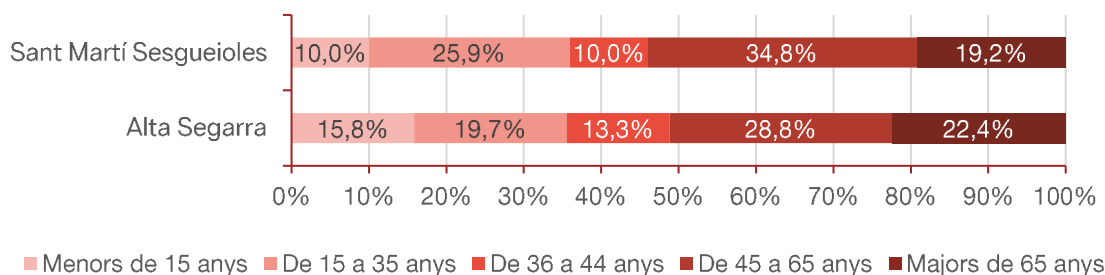
En concret, Sant Martí Sesgueioles presenta una menor proporció de població infantil i adolescent en comparació amb el conjunt de municipis de la zona, si bé mostra un major percentatge de **joves** (25,9%), especialment dones en la franja dels 15 als 35 anys (veure el gràfic a continuació). Es tracta d'un perfil de població procliu a la socialització i a l'adquisició d'hàbits emancipadors, també en la conformació d'hàbits de participació cultural, individual o col·lectivament. En el llindar superior, la

possibilitat de tenir fills condiona les possibilitats d'aquesta pràctica, si bé emergeix un perfil de potencial interès i participació cultural, el familiar.

Directament relacionat amb aquest segment poblacional, també destaca una major proporció de la generació antecedent -també especialment dones, entre els 45 i els 65 anys-, i que representa la franja d'edat més present sobre el total (34,8%). En aquest cas, l'emancipació dels fills pot ampliar les oportunitats de reprendre o adquirir nous hàbits culturals, si bé cal considerar l'emergència de noves necessitats d'implicació en l'àmbit de les cures d'altres generacions, les dels més grans i les dels més petits. En aquest sentit, esdevenen un **segment estratègic** que acumula l'expertesa protagonista de l'acció cultural del poble en els darrers anys, i alhora són transmissors de tot aquest capital a les generacions posteriors, de les que en reclamen un cert relleu. No es tracta en cap cas d'una renúncia a l'activisme o al gaudi cultural, ans al contrari, ens referim aquí a l'exercici d'un paper cabdal en la transmissió de la vitalitat cultural del poble. Així, es tracta d'un segment situat entre generacions, i per tant clau en la garantia de les oportunitats d'accés i participació a totes elles, també en l'impuls d'iniciatives de **relació intergeneracional**.

En global, la tendència demogràfica de Sant Martí Sesgueioles apunta una certa expectativa en l'increment de la natalitat si considerem la proporció de població en edat reproductiva, si bé no es preveu que esdevingui superior a l'increment de l'índex d'envelliment, atesa la tendència creixent de l'esperança de vida i el gruix de població que superarà els 65 anys properament.

Distribució de població per grups d'edat de Sant Martí Sesgueioles i municipis de la zona d'agrupació de l'Alta Anoia/ Alta Segarra. Any 2023.

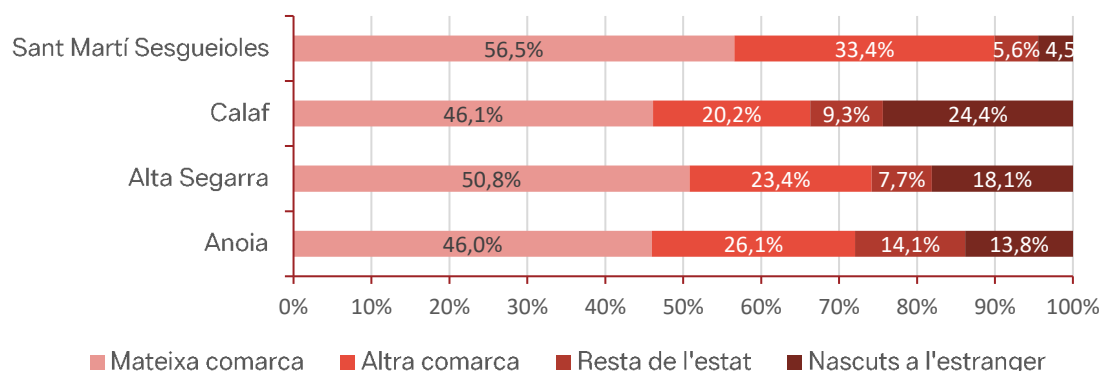

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

Pel que fa al lloc de naixement, la majoria de la població de Sant Martí Sesgueioles i del conjunt de municipis de l'Alta Anoia/ Alta Segarra és nascuda a Catalunya (89,9% i 74,2% respectivament), i d'aquests, més de la meitat a la mateixa comarca (56,5% i 50,8%). En canvi, si bé a l'Alta Anoia/ Alta Segarra destaca el pes de la població nascuda a l'estranger (18,1%) en contrast amb el que representa en el conjunt de l'Anoia (13,8%), aquest es tracta d'un efecte localitzat a Calaf, on gairebé un quart de la seva població és nascuda a l'estranger (24,4%). El seu origen el trobem principalment al Marroc (59,33%) i Romania (16,53%) -arribats a la zona a la recerca

de feina-, i més recentment també a Ucraïna (5,20%), desplaçats per la guerra. A excepció de Calaf, cap altre municipi de la zona supera la mitjana comarcal.

Comparativa territorial. Població segons el lloc de naixement. Any 2023.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

Més enllà d'aquestes dades, a Sant Martí Sesgueioles és possible parlar d'un gruix de població no identificat en l'estadística, però que assoleix la seva màxima expressió a l'estiu, a voltants de la Festa Major, quan s'estima que la població que pernocta al municipi pot arribar a incrementar-se entre el 20 i 35%. Es tracta d'una **població estacional** caracteritzada per tenir arrels o vincles amb el poble, que sovint disposa d'un habitatge familiar que l'acull durant la seva estança o que bé funciona com a segona residència. Dins d'aquest grup, n'hi ha qui hi fa vida amb caràcter més estable al llarg de l'any, en caps de setmana i festius, però és especialment notori en època estival, a la fi del curs escolar, i vinculat al gaudi d'uns dies de vacances.

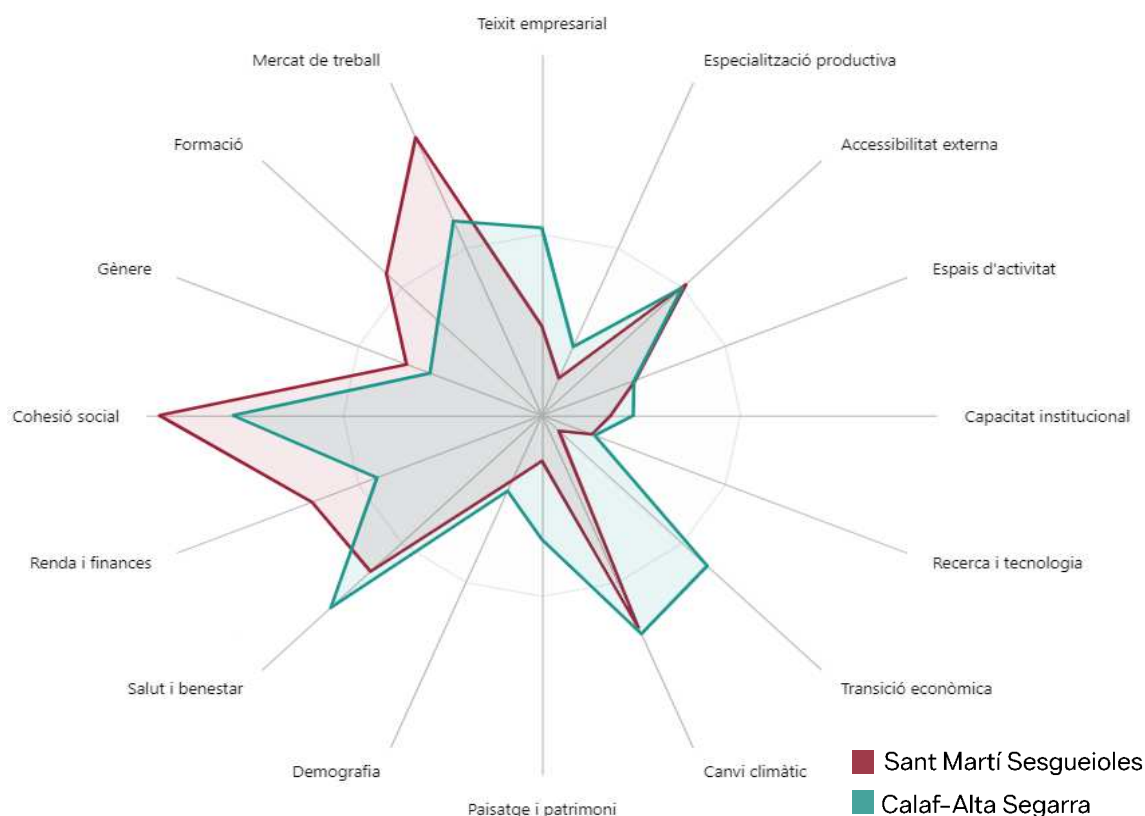
Perfil socioeconòmic

Per acostar-se al perfil socioeconòmic de Sant Martí Sesgueioles es parteix de la perspectiva metodològica que proporciona la síntesi d'indicadors de l'eina MesuraDEL⁹, un sistema d'anàlisi de dades que proporciona una mesura envers setze àmbits crítics del desenvolupament econòmic local, en una escala de 0 a 100 on 50 és la mitjana de Catalunya.

Aquesta metodologia proporciona una perspectiva territorial que es pot representar en un gràfic d'aranya, i que reflecteix les puntuacions obtingudes en aquests setze índex sintètics de desenvolupament econòmic, alhora que permet compara-les amb altres sistemes territorials d'interès. En aquest cas, amb el sistema territorial Calaf-Alta Segarra.

⁹ MesuraDEL és una aplicació construïda amb un servei d'anàlisi empresarial que proporciona una gradació d'assoliment en setze àmbits crítics del desenvolupament econòmic local. Disponible en <https://www.diba.cat/hg2/mesuraDEL.html>.

Perfil territorial de desenvolupament econòmic local segons àmbits clau. Comparativa de Sant Martí Sesgueioles i el sistema territorial Calaf-Alta Segarra. Any 2023.

Font: Programa HERMES. Aplicació MesuraDEL. Diputació de Barcelona.

D'acord amb aquesta perspectiva, es destaquen sis àmbits en què els resultats de Sant Martí Sesgueioles permeten caracteritzar un perfil socioeconòmic de contrast amb la mitjana catalana i amb la del seu sistema territorial. Començant pels seus punts forts:

- **Cohesió social:** aquest es tracta d'un àmbit que mesura el grau de desigualtat i d'exclusió social. En concret, aquest resultat sintetitza la diferència d'ingressos entre el percentil més ric i més pobre (P80/P20), l'índex de Gini -que mesura el grau de desigualtat de renda-, i finalment la participació en les eleccions locals com a indicador del grau d'interès en els afers municipals.

Sant Martí Sesgueioles 96

Calaf -Alta Segarra 78

- **Mercat de treball:** en aquest cas, la taxa d'ocupació (71,07%), la d'atur (3,56%) i el nombre de nous llocs de treball per cada 100 contractes (7,55) donen compte de l'ocupació i estabilitat de la feina de les persones treballadores que resideixen a Sant Martí Sesgueioles.

Sant Martí Sesgueioles 83

Calaf -Alta Segarra 58

- **Renda i finances:** aquest àmbit mesura el poder adquisitiu de les famílies en base a la renda mitjana per unitat de consum de les llars (20.770 €), el percentatge de la renda municipal provinent del capital (5,88%), i la taxa de pobresa (5,54%).

Sant Martí Sesgueioles	63
------------------------	----

Calaf -Alta Segarra	45
---------------------	----

En l'altre extrem, pel que fa a aspectes en els que el municipi presenta dificultats envers el seu desenvolupament econòmic, són destacables els següents:

- **Paisatge i patrimoni:** fa referència a la percepció de la qualitat estètica del paisatge per al desenvolupament econòmic, quin és l'estat de la seva arquitectura i quina és la densitat d'establiments comercials, en tant que actius de valor per a les decisions dels agents econòmics en un entorn competitiu.

Sant Martí Sesgueioles	13
------------------------	----

Calaf -Alta Segarra	34
---------------------	----

- **Capacitat institucional:** fa referència al volum d'instruments públics dels quals disposa l'administració per fer polítiques de promoció i desenvolupament econòmic. Es calcula en base als ingressos pels impostos d'activitats econòmiques (IAE) i de béns immobles (IBI), entesos com a indicadors de capacitat per generar ingressos de manera autònoma, així com en base a la inversió prevista en els pressupostos municipals.

Sant Martí Sesgueioles	17
------------------------	----

Calaf -Alta Segarra	23
---------------------	----

- **Teixit empresarial:** la fortalesa de l'entorn empresarial. Es calcula tenint en compte el nombre de treballadors sobre el total d'empreses registrades, la proporció de llocs de treball amb risc d'esdevenir automatitzats per la digitalització, i el coeficient de diversificació de sectors.

Sant Martí Sesgueioles	25
------------------------	----

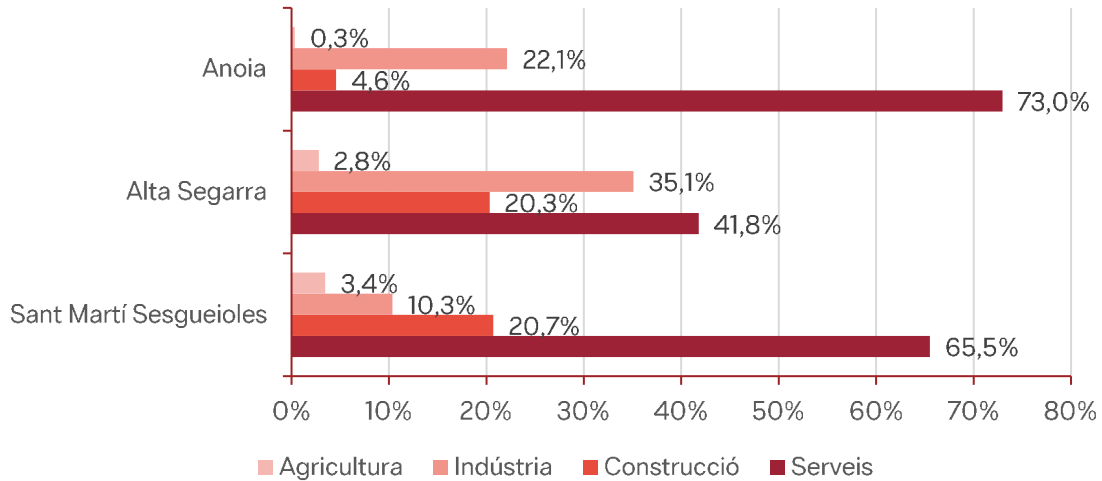
Calaf -Alta Segarra	52
---------------------	----

Aquesta lectura socioeconòmica mostra que malgrat les dificultats pròpies d'un municipi petit per al desenvolupament econòmic –percepció d'aïllament, recursos municipals i teixit empresarial limitats–, Sant Martí Sesgueioles compta amb una **població amb poder adquisitiu** apreciable –notablement superior a la mitjana de l'Alta Segarra–, una **cohesió social positiva** en termes de diferencials de renda i de participació en afers municipals, i una **taxa d'ocupació i d'atur favorables** en contrast amb el seu sistema territorial.

Pel que fa aquesta relació amb el mercat de treball, en les afiliacions al règim general de la Seguretat Social segons sector, a Sant Martí Sesgueioles hi destaca el nombre de persones treballadores en el sector de serveis (65,5%), malgrat que en l'Alta Segarra s'hi dona un major equilibri sectorial entre persones que treballen en aquest (41,8%), en la indústria (35,1%) i en la construcció (20,3%). La resta de persones treballadores per compte aliè del municipi es dediquen a la construcció (20,7%), la

indústria (10,3%) -molt inferior a les dades de l'Alta Segarra i de l'Anoia-, i a l'agricultura, que manté una representació del 3,4% sobre el conjunt (vegeu gràfic a continuació).

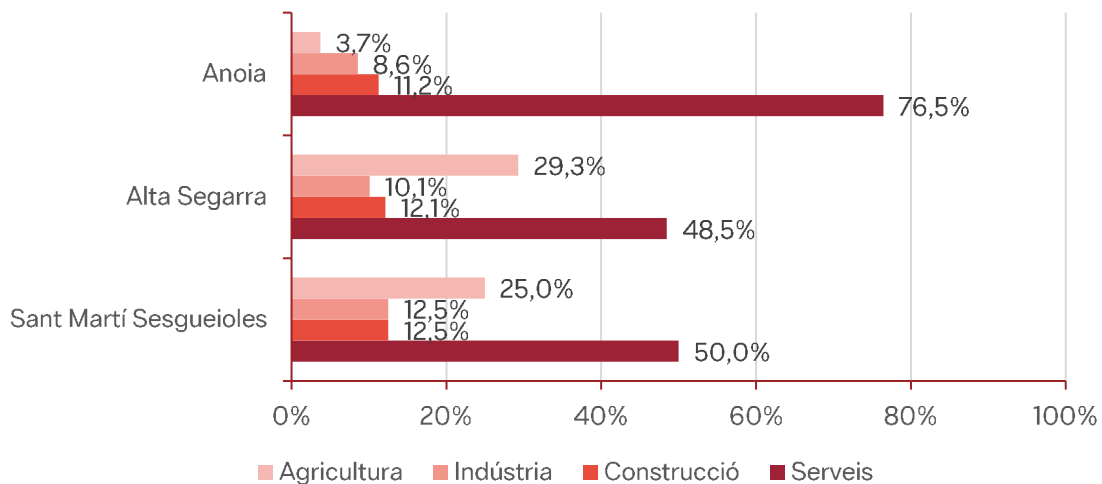
Comparativa territorial d'afiliacions al règim general de la Seguretat Social per sectors d'activitat econòmica. Resultats provisionals de març de 2024.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

En canvi, en les afiliacions al règim d'autònoms, tant a Sant Martí Sesgueioles com al conjunt de l'Alta Segarra hi destaca, més enllà de les dades en el sector serveis, les xifres del sector agrícola (25% i 29,3% respectivament). Aquest es manté com el segon sector d'activitat econòmica amb major pes en la iniciativa empresarial en el territori, i dota d'un perfil particular als actius econòmics de la zona en relació al conjunt de la comarca (vegeu gràfic a continuació).

Comparativa territorial d'afiliacions al règim d'autònoms per sector d'activitat econòmica. Resultats provisionals de març de 2024.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

Perfil socioeducatiu

L'escola és un dels espais indispensables pel foment de la cohesió social, així com per l'accés i la participació cultural. Si bé els paradigmes clàssics de les polítiques culturals occidentals accentuen els sentits de democratització -accés- i de democràcia cultural -participació- en els seus fonaments, els avenços en el desenvolupament dels drets culturals incideixen i aprofundeixen en el paper que tenen les administracions i les comunitats per potenciar i garantir aquests drets.

L'educació és llavor, cultiu i nutrient de l'interès cultural. De manera indissociable a la política cultural, té un paper cabdal en l'exercici, la consciència i la defensa del dret a la cultura des de múltiples vessants: des de la capacitat en l'ús dels llenguatges per pensar, imaginar, crear i sentir, fins a la socialització i l'aprenentatge de la convivència amb la diversitat i la diferència, passant pels ensenyaments artístics, les humanitats, les arts, la creativitat, i el coneixement científic i tècnic.

L'existència d'una escola pública i d'una comunitat escolar a Sant Martí Sesgueioles és una clau que obre portes al coneixement, a les actituds i a les competències orientades a la participació plena i activa en la vida social i cultural dels infants, així com a l'entesa i la cohesió entre individus, grups i comunitats. **L'Escola Font de l'Anoia** s'integra en la zona escolar rural¹⁰ (ZER) Vent d'Avall juntament amb altres tres escoles de l'Alta Anoia/ Alta Segarra: l'Escola Mare de Déu del Portal a els Prats de Rei, l'Escola Sant Roc a Castellfollit de Riubregós i l'Escola de Copons. Es tracta d'escoles amb un projecte compartit i professionals itinerants que faciliten les relacions entre elles. Alhora, el seu arrelament territorial té un pes important en la dinamització de la vitalitat dels pobles, com a motor d'activitat i punt de trobada per a bona part de la comunitat local.

El seu projecte educatiu¹¹ aposta per la innovació pedagògica centrada en la creativitat artística, la digitalització, la potenciació de la llengua anglesa i el foment de la inclusió i la convivència de la comunitat educativa, on hi destaca el paper de l'associació de famílies. El seu servei a Sant Martí Sesgueioles abasta des del primer cicle d'educació infantil fins a la finalització de l'educació primària (0-12 anys), i en l'actualitat compta amb setze alumnes, dues mestres i quatre més d'itinerants en les especialitats d'anglès, música, educació física i educació especial.

A banda de les escoles que integren la ZER Vent d'Avall cal considerar la influència dels centres educatius de Calaf, doncs amb aquests es completa el mapa de centres educatius del conjunt de l'Alta Anoia/ Alta Segarra (vegeu el mapa a continuació).

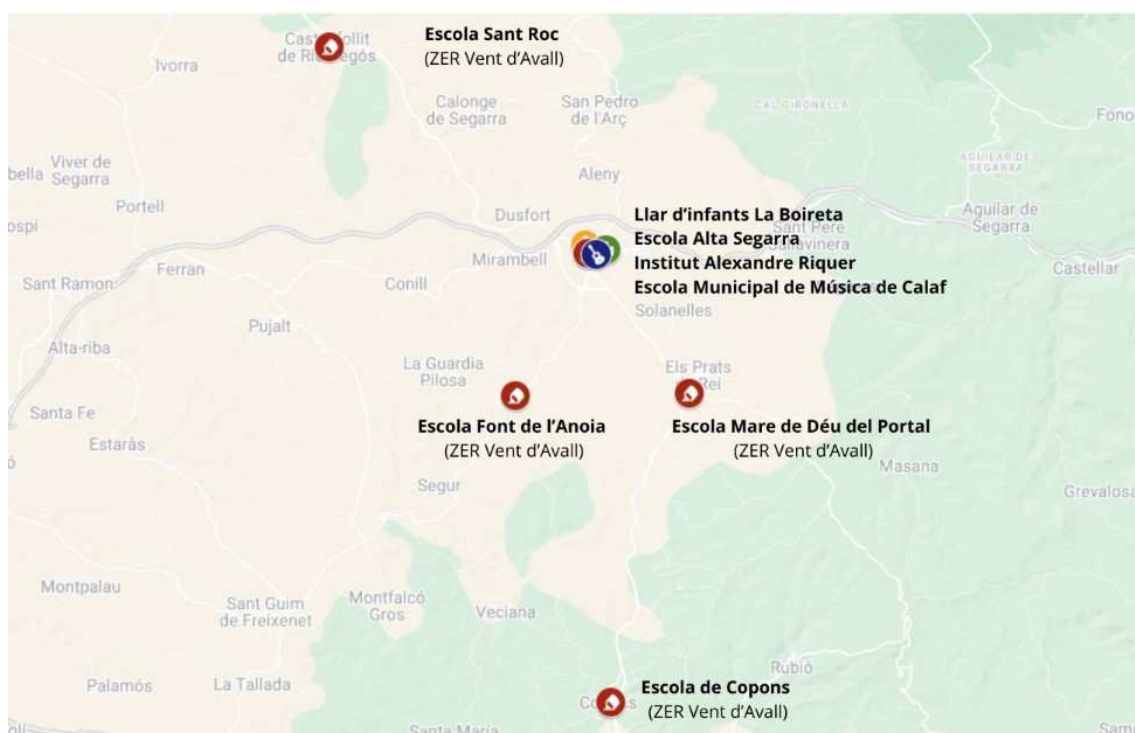
¹⁰ Les ZER tenen la finalitat d'oferir el servei d'ensenyament en condicions de major qualitat en zones de baixa demografia escolar, tenen un projecte educatiu compartit per tots els centres que l'integren, així com les mateixes normes d'organització, de funcionament i programació general anual, sense perjudici de respectar la singularitat de les escoles.

¹¹ El projecte educatiu del ZER Vent d'Avall recull la identitat dels quatre centres, n'explicita els objectius i orienta la seva activitat. Es tracta d'un document viu que requereix revisió periòdica. Recuperat de: <https://agora.xtec.cat/zerventdavall/wp-content/uploads/usu1284/2021/11/PROJECTE-EDUCATIU-ZER.pdf>.

Calaf compta amb una llar d'infants -La Boireta-, una escola que imparteix des del segon cicle d'educació infantil fins la finalització de l'educació primària (3-12 anys) - l'Escola Alta Segarra-, i un institut d'ensenyament secundari obligatori (12-16 anys) -l'Institut Alexandre Riquer-. Aquest darrer és l'únic centre d'ensenyament de la zona que ofereix aquesta etapa educativa, així com també diferents modalitats de batxillerat (16-18 anys). És per aquest motiu que l'institut aplega un important nombre d'alumnes del conjunt del territori (fins a tres línies per curs de l'ESO), i compta amb un servei de transport escolar que connecta els alumnes de Sant Martí Sesgueioles i d'altres localitats de la zona amb l'institut.

Pel que fa a l'oferta d'ensenyaments artístics, cal destacar que Calaf compta amb una escola municipal de música de referència territorial que imparteix ensenyaments elementals de música. També a Calaf, l'entitat Casino de Calaf imparteix classes de teatre musical, cant i dansa.

Mapa escolar de la zona de l'Alta Anoia/ Alta Segarra.

Font: elaboració pròpia a partir del Mapa escolar de Catalunya.

Des de la perspectiva de l'acció cultural, l'existència de comunitats educatives al voltant d'aquests centres esdevé un actiu amb el que articular línies de treball i de relació, que eixamplin el radi d'agents i escenaris dels processos educatius més enllà del centres. La relació entre educació, cultura i comunitat son components fonamentals per a l'impuls de la vida cultural i l'enfortiment de la convivència i de la pertinença.

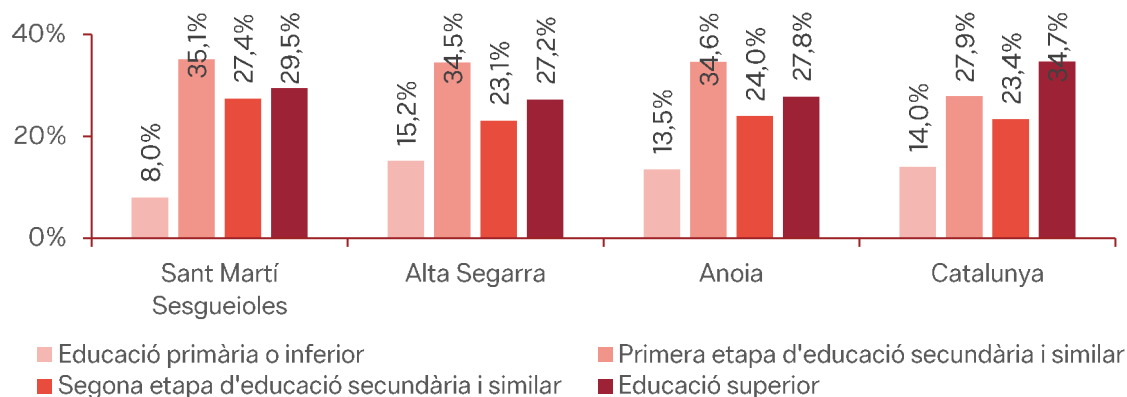
Un dels grans exponents d'aquest tipus de relació a Sant Martí Sesgueioles és dona través de **l'associació de famílies dels alumnes** de l'escola, atenent particularment al seu paper impulsor de diverses iniciatives culturals que van més enllà de la

comunitat escolar, com ara durant el Nadal, el Carnaval o la Diada de Sant Jordi. Són també bones pràctiques d'aquesta relació les que es donen, per exemple, en l'impuls d'activitats vinculades a temàtiques que l'alumnat del municipi treballa durant la seva formació¹², en les sortides culturals de l'alumnat, o bé en l'ús dels llenguatges artístics per fer front als reptes que compartim, com ara la composició d'una cançó i la producció d'un videoclip entre alumnes i professionals del sector per promoure l'arribada de nous infants a l'escola¹³, entre d'altres.

Amb tot, Sant Martí Sesgueioles forma part d'una zona escolar rural que, juntament amb els centres d'ensenyament de Calaf, integra un mapa de comunitats escolars específic i d'interès per al desenvolupament de polítiques culturals, en la que s'identifiquen pràctiques existents alineades amb una perspectiva ampliada de comunitat educativa, i que esdevé clau per a la vitalitat cultural de la zona i en la conformació del seu ecosistema cultural.

En clau estadística, la població de Sant Martí Sesgueioles té un nivell de formació assolit superior en relació als municipis del seu entorn, també envers el conjunt de la comarca (vegeu el gràfic a continuació). El 29,5% de la seva població compta amb els nivells més alts de formació assolida, superant l'indicador del conjunt de l'Alta Segarra i el de la comarca (27,2% i 27,8% respectivament). De fet, el mateix succeeix en tots els nivells d'estudis assolits a excepció del més baix, corresponents al nivell més elemental o inferior. En aquest cas, l'indicador de Sant Martí Sesgueioles esdevé més baix (8,0%), atès que la major part de la població ha assolit nivells superiors.

Nivell de formació assolit. Comparativa territorial. Any 2022.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

¹² Un exemple d'aquesta pràctica va celebrar-se el 22 d'octubre de 2023 a la Capella del Roser, quan una veïna va compartir amb tota la població un curtmetratge elaborat en el marc dels seus estudis de batxillerat, i que va motivar l'impuls d'activitats relacionades com ara una exposició col·lectiva i un espai de jocs per a infants. Més informació disponible en:

<https://www.sesgueioles.cat/actualitat/noticies/curtmetratge-la-psicologia-dels-colors-de-mireia-de-zoyza-i-mes-activitats-a-tot-color.html>

¹³ Redacció InfoAnoia.cat (30 de juny de 2023). Infants de l'escola de Sant Martí Sesgueioles fan un videoclip per atraure nous alumnes. *InfoAnoia.cat*. Recuperat de: <https://infoanoia.cat/infants-lescola-sant-marti-sesgueioles-videoclip-atraure-nous-alumnes/>

En aquest sentit, l'estadística suggereix una correlació positiva entre el nivell d'estudis assolit i l'interès cultural, reforçant l'estreta relació entre cultura i educació, i perfilant una **població procliu a la pràctica cultural**. Així, el treball en aquesta relació es presenta com una línia important en el desenvolupament cultural del territori.

Síntesi d'aproximació al perfil territorial i sociodemogràfic

Des de la breu contextualització geogràfica i poblacional es possible extreure elements rellevants per identificar reptes i oportunitats per a la millora de l'accés i de la participació cultural a Sant Martí Sesgueioles:

- Sant Martí Sesgueioles s'ubica i integra el **sistema territorial de l'Alta Anoia /Alta Segarra**, un espai que comparteix el llegat d'un patrimoni natural, històric i simbòlic que s'expressa en els seus costums, les seves tradicions, i en la conformació de les dinàmiques bàsiques de mobilitat i de relació per al desenvolupament personal i professional de la seva població. Aquesta realitat proporciona un **escenari d'oportunitat per a la cooperació entre agents propers** que poden sumar esforços per al seu desenvolupament, també en l'àmbit de la política cultural.
- En aquest escenari, el municipi de **Calaf exerceix una capitalitat clara** en relació als pobles de la zona. L'exerceix en múltiples àmbits, en la mesura que concentra el major volum de població, de recursos i de serveis d'influència en el conjunt de l'Alta Segarra. Esdevenen particularment d'interès les relacions en l'àmbit educatiu i cultural, així com també les relacions envers les capitalitats comarcals de Manresa, Igualada i Cervera, les més influents i pròximes en relació a les dinàmiques de mobilitat de la població de Sant Martí Sesgueioles.
- L'Alta Segarra es caracteritza per una baixa densitat demogràfica amb tendència a l'envelliment. Malgrat les dificultats pròpies d'aquest perfil de poblacions per al desenvolupament econòmic local, a Sant Martí Sesgueioles se'n destaca una **valoració positiva de la qualitat de vida**, apuntant a la riquesa natural i patrimonial de l'entorn, a la connectivitat amb diferents pols de recursos i serveis, i a la cohesió social com a principals actius.
- En la conformació dels perfils de població amb els que comptar i atendre en clau d'accés i participació cultural, Sant Martí Sesgueioles compta amb **dos segments generacionals clau**, entre els 15 i els 35 anys, i entre els 45 i els 65 anys, que aglutinen més del 60% de la població i que presenten unes necessitats i oportunitats singulars envers l'acció i la pràctica cultural al poble. Tant a Sant Martí Sesgueioles com a diverses localitats de la zona, cal considerar un **perfil estacional** específic amb vincles d'arrelament al territori, amb presència intermitent al llarg de l'any però predominant en època estival.

- També en resulten destacables els indicadors relacionats amb el **nivell d'estudis i el poder adquisitiu** sobre els municipis de la zona, factors de correlació positiva amb l'interès cultural.
- El mapa escolar de l'Alta Anoia /Alta Segarra proporciona una estructura de relació entre una àmplia comunitat escolar que esdevé font i bressol de vitalitat cultural en les seves respectives localitats, i que generen dinàmiques de **col·laboració en la intersecció entre cultura i educació** que amplien la perspectiva d'implicació educativa de la comunitat i dels agents territorials.

Sistema cultural

Un cop situades les claus del context territorial i sociodemogràfic, en aquest segon bloc d'anàlisi s'aborda una aproximació específica del sistema cultural atenent als seus agents, els seus espais, la seva activitat i la seva comunicació.

Aquest bloc no proporciona una perspectiva estrictament actual del sistema cultural al municipi. Els diferents apartats d'anàlisi incorporen un bon nombre de referències que, malgrat no estiguin vigents en l'actualitat, potser es troben en un estat de latència, o bé es mantenen presents en la memòria i en les projeccions col·lectives de diferents perfils d'agents amb els que s'ha treballat al llarg del procés. Es recullen aquí des de l'ànim d'identificar elements que incentivin nous espais de participació per a la seva recuperació i projecció de permanència.

D'altra banda, la mirada cap aquest sistema no esdevé exclusivament local. D'acord amb l'aproximació territorial i sociodemogràfica del bloc anterior, els diferents apartats inclouen una perspectiva oberta a agents, espais, projectes, activitats i recursos de naturalesa o projecció territorial més enllà del poble. Sense ànim d'exhaustivitat, la seva incorporació respon a la identificació de vincles o elements compartits, amb la voluntat de reconèixer oportunitats per a teixir aliances i col·laboracions, partint des de la seva mínima expressió fins a la consolidació de relacions entre agents actius del territori que enforteixin l'articulació de xarxes, comunitats i noves centralitats culturals.

Els agents culturals	Equipaments i espais per a l'activitat cultural	Activitat cultural
<ul style="list-style-type: none"> • L'Ajuntament • Entitats, associacions i col·lectius • Altres administracions i ens públics • Altres agents culturals	<ul style="list-style-type: none"> • Equipaments i espais culturals • Espais d'intersecció cultural • Indrets d'activitat puntual/efímera • Altres espais locals d'interès cultural • Equipaments d'ús cultural d'interès supramunicipal	<ul style="list-style-type: none"> • Activitats del cicle festiu • Arts en viu • Patrimoni i entorn • Arts plàstiques i visuals • Literatura i foment de la lectura • Altres activitats d'àmbit sociocultural
Comunicació de la cultura		
<ul style="list-style-type: none"> • Eines i espais de comunicació físics i digitals • Eines i espais de comunicació d'abast supramunicipal		

1. Els agents culturals

En aquest apartat s'analitzen els principals agents estructuradors de la dinàmica cultural de Sant Martí Sesgueioles. Partint de l'Ajuntament, el seu rol es descriu en base a la seva estructura organitzativa, els seus recursos i dinàmiques de funcionament, també en la relació amb la resta d'agents. Pel que fa a les entitats i col·lectius, es parteix d'una breu perspectiva global per incidir en el perfil d'aquelles amb vocació i protagonisme en l'activitat cultural del municipi.

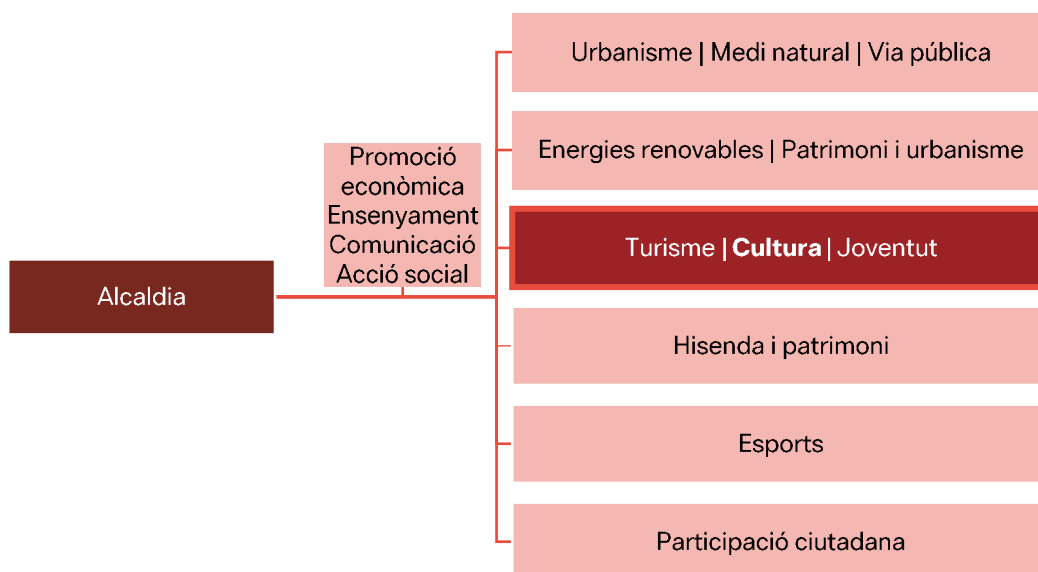
A continuació s'incorpora un anàlisi d'altres administracions públiques o ens vinculats que hi tenen relació amb Sant Martí Sesgueioles en clau de desenvolupament territorial, principalment d' aquelles amb marge d'obrir, millorar o recuperar espais de treball en l'àmbit cultural. Finalment, l'apartat conclou amb una breu aproximació al reconeixement del paper d'altres agents importants que, a títol particular, practiquen, desenvolupen o donen suport a iniciatives culturals i creatives vinculades a diverses disciplines i sectors.

L'AJUNTAMENT

L'Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles és en l'actualitat el principal agent vertebrador de la vida cultural al municipi. La seva acció s'articula principalment a través de la coordinació del calendari popular festiu, la programació d'activitats socioculturals diverses, l'atenció a la població i el suport i col·laboració amb les seves entitats envers necessitats i propostes específiques. Tanmateix, també col·labora puntualment amb iniciatives d'abast supralocal promogudes per altres agents del territori.

A nivell d'estructura política, els comicis electorals de maig de 2023 van donar lloc a la formació d'un nou equip de govern integrat per set regidors i regidores que, al marge de l'alcaldia, es distribueixen la gestió de diferents àrees de govern i constitueixen el ple municipal, atès que cap altra candidatura n'obtingué representació (vegeu l'organigrama polític a continuació). L'equip resultant manté i renova integrants del mandat anterior, i es destaca el seu perfil jove, amb voluntat de millorar el benestar i la qualitat de vida al poble dinamitzant el seu desenvolupament econòmic, social, ambiental i cultural.

Organigrama polític. Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles, 2023.

Font: Cartipàs municipal per al mandat 2023-2027. Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles.

En sintonia amb la motivació del present projecte, una de les apostes del nou mandat és **fomentar una participació activa de la ciutadania i dels seus agents**, generar espais de relació que contribueixin a la millora de la població. En el cas de la regidoria de turisme, cultura i joventut, resulten particularment d'interès aquelles iniciatives vinculades amb la cultura, que impulsin nodes de relació actius i diversos com a motors de cohesió social i de vitalitat local, oberts a la col·laboració amb altres iniciatives i comunitats culturals del territori.

En el camí d'articular aquesta idea, l'Ajuntament procura amb el present treball comptar amb un primer exercici de diagnosi i propostes d'accions orientades a incrementar l'accés a aquest tipus de projectes i fomentar aquesta idea de participació cultural activa. Al marge d'aquest propòsit, si bé no hi ha documentació vigent en l'àmbit de la planificació estratègica d'altres polítiques públiques relatives al mandat, sí que es disposa d'altres estudis i documents tècnics que aquest treball pren com a fonaments d'un anàlisi que nodrirà unes línies de treball amb vocació de coherència.

La naturalesa d'un consistori petit sovint facilita la proximitat de les relacions entre els diferents membres de l'equip de govern, entre aquests i el personal municipal, o bé entre el propi personal. No obstant, aquesta escala dimensional de les relacions no té perquè manifestar una correspondència directa envers la proximitat de les seves competències o àmbits de treball, i per tant, tampoc en l'articulació de projectes, iniciatives o línies de treball compartides. En aquest sentit, no s'identifiquen espais formals ni regulars per tractar qüestions relatives a la **política cultural local entre regidories**.

Pel que fa als recursos humans, pressupostaris i materials, el consistori compta amb una capacitat limitada per a la gestió quotidiana de les competències i compromisos municipals. En aquest sentit i d'acord amb el context territorial, pren força la idea i la **voluntat d'establir vincles de col·laboració estables amb altres administracions i agents del territori**, en la mesura que aquests maximitzin l'eficiència i l'eficàcia dels recursos i de l'abast dels serveis públics.

Començant pels recursos econòmics, la següent taula i gràfic mostren l'evolució del pressupost municipal destinat a l'acció cultural, amb una trajectòria variable que durant la darrera dècada ha oscil·lat entre el 3,7% (2016) i el 18,9% (2018). Aquest sostre coincideix amb la darrera producció i representació col·lectiva de l'adaptació escènica del poema Margaridó¹⁴, així com amb l'inici de la rehabilitació de la Capella del Roser com a part de l'acord amb la propietat, el Bisbat de Vic, per tal de disposar del seu ús en cessió com a espai cultural (ambdues qüestions analitzades en els següents apartats).

---

¹⁴ El poema Margaridó explica la història d'amor tràgica entre una noia -Margaridó- i un jove soldat francès. Els fets s'esdevenen uns dies de juliol al poble de Sant Martí Sesgueioles, paisatge i escenari de l'acció de tota l'obra, dins la Guerra del Francès (1808-1814). És obra del dibuixant, músic i escriptor Apelles Mestres (1854-1936). Després dels anys de règim franquista i en el marc de la recuperació de les institucions democràtiques i de la cultura popular, es recuperà el seu valor com actiu destacat del patrimoni local.

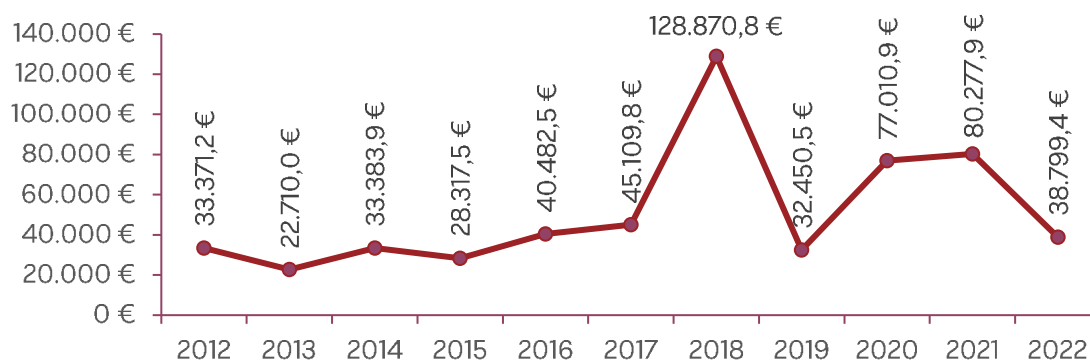
Pressupost municipal de cultura sobre el total de l'Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles. En € i en percentatge. Anys 2012-2022.

Any	Pressupost Ajuntament	Pressupost cultura	% cultura
2012	403.925,3 €	33.371,2 €	8,3%
2013	310.038,0 €	22.710,0 €	7,3%
2014	330.848,3 €	33.383,9 €	10,1%
2015	447.134,3 €	28.317,5 €	6,3%
2016	1.094.294,4 €	40.482,5 €	3,7%
2017	458.593,4 €	45.109,8 €	9,8%
2018	680.763,5 €	128.870,8 €	18,9%
2019	734.705,8 €	32.450,5 €	4,4%
2020	886.751,9 €	77.010,9 €	8,7%
2021	980.974,2 €	80.277,9 €	8,2%
2022	759.057,7 €	38.799,4 €	5,1 %

Font: elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM) de la Diputació de Barcelona.

Tot i l'excepcionalitat de l'any 2018, la mitjana del percentatge de pressupost municipal destinat a la cultura en els darrers anys (de 2019 a 2022) ha estat del 6,6%, una proporció pròxima però inferior a la que mostren el conjunt de municipis d'entre 250 i 500 habitants de la província de Barcelona en el mateix període (7,2%) (vegeu les taules comparatives a l'annex).

Evolució del pressupost municipal de cultura sobre el total de l'Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles. En €. Anys 2012-2022.

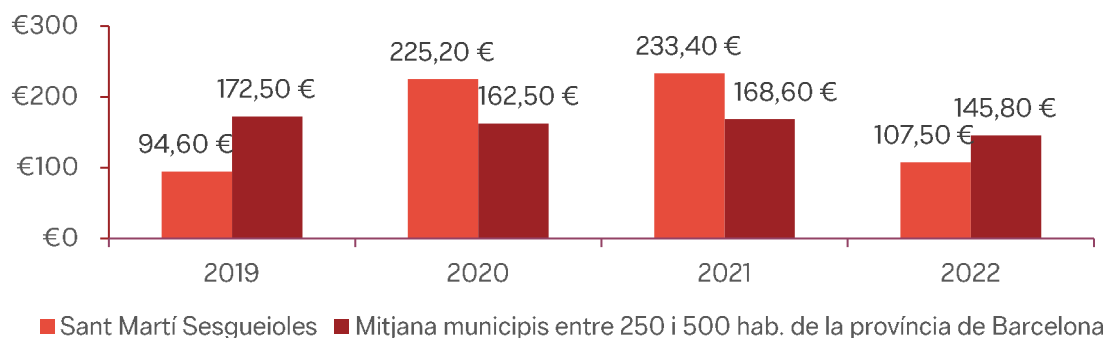

Font: elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM) de la Diputació de Barcelona.

No obstant, en aquesta comparativa que l'Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles va realitzar un esforç superior en la contenció dels efectes de la pandèmia per Covid-19 en la cultura local, un símptoma de **valorització i reconeixement de la importància de la cultura envers la comunitat** (vegeu gràfic a continuació). D'aquells anys se'n destaca el procés participatiu que acompanyà la construcció dels nous gegants, la

participació com a seu del festival *Espurnes Barroques*¹⁵, l'adaptació de formats en les activitats relacionades amb *Margaridó*, així com l'impuls de concursos de dibuix i fotografia, entre d'altres, i que s'analitzen amb més detall en l'apartat d'anàlisi de l'activitat cultural del municipi.

Evolució de la despesa municipal en cultura per habitant (€/habitant). Sant Martí Sesgueioles i municipis del tram de població comprés entre 250 i 500 habitants de la província de Barcelona. Anys 2019-2022.

Nota: l'any 2021 i 2022 el número de municipis del tram eren 26, però no hi ha dades de dos municipis per a l'any 2021 (Aguilar de Segarra i Collsuspina), ni de tres en el cas de 2022 (Aguilar de Segarra, Santa Fe del Penedès i Vallcebre).

Font: elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM) de la Diputació de Barcelona.

Si ens fixem en com s'han distribuït els recursos econòmics per a la cultura en els darrers anys (vegeu la taula a continuació), a Sant Martí Sesgueioles s'ha destinat una proporció de despesa superior en els capítols de contractació de béns i serveis (capítol II) i el d'inversions (capítol VI), unes dades que s'alineen amb l'esforç de contingència dels efectes de la pandèmia en l'acció cultural mencionats. No obstant, la comparativa mostra una menor despesa en transferències corrents durant el període (capítol IV), una dada que suggereix que la política de subvencions no ha estat la principal línia de suport municipal envers el teixit associatiu entre els anys 2019 i 2022, i sobre la que cal contrastar altres línies de suport, com ara la cessió d'espais i infraestructures o l'impuls del procés de construcció dels nous gegants.

D'acord amb les dades de remuneració de personal (capítol I), a Sant Martí Sesgueioles (0,0%) i a la major part de municipis d'aquest tram poblacional (2,6%), la feina de planificar i gestionar iniciatives culturals compta sovint amb una implicació operativa directa dels càrrecs electes, així com també d'aquelles entitats i col·lectius amb major vocació de servei públic. En el cas de Sant Martí Sesgueioles, la trajectòria d'un perfil de població cohesionada i la voluntat del seu equip de govern subratllen una dinàmica de **relació quotidiana envers la gestió dels afers culturals entre els veïns, les veïnes, les seves entitats i col·lectius i l'ajuntament**. L'acció cultural actual del municipi parteix sovint d'aquest exercici de diàleg directe i de col·laboració,

¹⁵ El Festival Espurnes Barroques va néixer l'any 2018 amb l'objectiu d'oferir experiències musicals d'alta qualitat en petits municipis de la Catalunya Central que han preservat un important llegat del període barroc. Sant Martí Sesgueioles fou un dels escenaris del festival durant els anys 2020, 2021 i 2022. Més informació disponible en <https://espurnesbarroques.cat/ca>.

amb una perspectiva necessària d'horitzontalitat, i que s'ha constatat com a eina imprescindible en tant que la dota de sentit i contribueix al seu èxit.

Distribució de la despesa municipal per capítols pressupostaris. Sant Martí Sesgueioles i municipis del tram de població comprés entre 250 i 500 habitants de la província de Barcelona. Mitjana del període 2019-2022.

Capítols	Sant Martí Sesgueioles		Municipis entre 250 i 500 hab. de la província de Barcelona	
	Cultura	Total Ajuntament	Cultura	Total Aj. del tram
Capítol I	0,0%	22,7%	2,6%	22,9%
Capítol II	42,9%	26,5%	40,3%	33,3%
Capítol IV	1,4%	3,5%	4,8%	4,8%
Capítol VI	55,7%	35,6%	52,3%	35,7%
Total capítols	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM) de la Diputació de Barcelona.

De fet, durant les sessions de treball específiques amb agents socioculturals i població en general, una de les primeres perspectives compartides fou la **necessitat i la voluntat d'impulsar un grup de persones que esdevingués motor de projectes culturals**, en coordinació amb l'ajuntament i amb la resta d'agents i de persones amb ganes de jugar-hi un paper en benefici de la vitalitat social i cultural del poble. A partir d'aquesta perspectiva i des d'aleshores, cal subratllar la conformació d'un grup de persones que des de l'inici del procés ha entomat el repte d'impulsar i liderar processos de treball participatius que esdevenen palpables en la represa i en l'aparició de nous projectes d'èxit¹⁶.

Per últim, i en sintonia amb l'anàlisi del consistori, s'identifica una **notable dotació de recursos materials i infraestructures per a l'activitat cultural**. Més enllà de la dotació d'espais i equipaments per a la seva pràctica -que s'analitzaran a continuació, a l'apartat corresponent-, esdevé destacable una certa provisió de recursos tècnics, mobiliari i materials per al desenvolupament d'activitats en múltiples disciplines i formats. En aquest sentit, l'Ajuntament ha realitzat recentment un inventari dels béns municipals que contribuiran a impulsar accions que millorin la seva gestió i maximitzin seva rendibilitat social.

De fet, la cessió d'espais, de materials i infraestructures és un de les principals **línies de relació i suport als agents culturals**, destacant per sobre d'altres mètodes com ara la difusió, l'acompanyament o assessorament, la formació, o com s'apunta anteriorment, la política de subvencions.

¹⁶ Sant Martí Sesgueioles celebra amb gran èxit el seu primer Mercat de Nadal. Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles (11.12.2024). Recuperat de: <https://www.sesgueioles.cat/actualitat/noticies/sant-marti-sesgueioles-celebra-amb-gran-exit-el-seu-primer-mercat-de-nadal.html>.

ENTITATS, ASSOCIACIONS I COLLECTIUS

L'associacionisme és una de les màximes expressions de participació ciutadana: persones que s'uneixen de manera voluntària, lliure i solidària per aconseguir, sense afany de lucre, una finalitat comuna. La guia d'entitats del Departament de Justícia, Drets i Memòria de la Generalitat de Catalunya, recull l'existència de vuit associacions amb seu a Sant Martí Sesgueioles. Registrades entre 1984 i 2023, algunes d'elles romanen inactives per raons pròpies dels cicles de vida dels projectes i dels seus impulsors, i d'altres són de recent creació (vegeu la taula a continuació).

Si atenem a la cronologia, l'Associació d'Amics de Sant Martí de Sesgueioles (1984) fou el primer grup de persones que decidí constituir-se formalment i dotar-se d'una personalitat jurídica per a la dinamització d'activitats i la promoció de l'estima al poble. D'aquell mateix any data el registre de la primera entitat de famílies vinculades a l'escola, unes famílies que amb el pas dels anys es renovarien i en registrarien una de nova, l'AFA La Morera (1999), que es manté vigent i activa en l'actualitat. Una breu visió de l'associacionisme local des d'aleshores permet afirmar que son aquestes **motivacions culturals, educatives i d'estima al poble** les que han articulat els projectes associatius més sòlids i longeus del municipi, i es situen per tant com els valors que tradicionalment han caracteritzat la seva mobilització cultural.

Entitats i collectius de Sant Martí Sesgueioles. Any 2023.

Nom de l'entitat	Registre	Categoria	Acció
Associació de Mares i Pares d'Alumnes la Morera del Col·legi Públic Font de l'Anoia de Sant Martí Sesgueioles	15/01/1999	Ensenyament	ACTIVA
Associació Catgueioles	24/02/2023	Benestar animal	ACTIVA
Associació de Joves Sant Martí Sesgueioles	11/10/2023	Cultura	ACTIVA
Colla Gegantera i Grallera de Sant Martí Sesgueioles	No registrada	Cultura	ACTIVA
Plataforma Salvem Sant Martí i les Fonts de l'Anoia	26/05/2004	<sense classificació>	LATENT
Associació Cultural La Corriola	01/04/2016	Cultura	LATENT
Coral de Sant Martí Sesgueioles	No registrada	Cultura	No activa
Amics de Sant Martí de Sesgueioles	17/05/1984	Cultura	No activa
Associació de Pares d'Alumnes la Franquesa del Col·legi Font de l'Anoia	15/11/1984	Ensenyament	No activa
Armu, Associació per la Recuperació del Moble Usat	15/10/2003	<sense classificació>	No activa

Font: elaboració pròpia a partir dades de l'Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles i la Guia d'entitats del Departament de Justícia, Drets i Memòria de la Generalitat de Catalunya.

En la tasca d'identificar els collectius que practiquen processos de participació cultural, cal procurar una mirada oberta a la possibilitat d'identificar agents que potser no han necessitat constituir-se formalment, o que bé no s'han plantejat una continuïtat més enllà de participar en el desenvolupament d'una activitat puntual, per exemple. Amb aquest enfocament, a continuació es procura recollir una breu

ressenya del perfil d'entitats i col·lectius actualment actius o latents a la població, especialment aquells vinculats a l'àmbit cultural:

ASSOCIACIÓ CULTURAL LA CORRIOLA	
Orígens:	El seu registre data de l'any 2016, tot i que l'origen de la seva activitat és documentable aproximadament des l'any 2010. Inicialment es plantejà la possibilitat de reactivar l'entitat 'Associació d'Amics de Sant Martí Sesgueioles', però es va decidir iniciar l'activitat progressivament i no fou fins consolidar l'èxit d'algunes d'activitats i la seva base social, que no varen decidir constituir-se com a nova associació.
Finalitats, motivacions:	<ul style="list-style-type: none"> • Promoure el coneixement i l'estima del poble de Sant Martí Sesgueioles. • Fomentar les activitats culturals, musicals, esportives i recreatives, així com també les relacionades amb el medi ambient i l'entorn natural de Sant Martí Sesgueioles. • Participar i col·laborar amb la resta d'associacions del municipi i del territori català, per portar a terme de manera conjunta les activitats que es considerin oportunes. • Fomentar la participació ciutadana en tots els actes municipals.
Àmbit territorial d'activitat:	<ul style="list-style-type: none"> • L'entitat s'orienta principalment a la dinamització de Sant Martí Sesgueioles, tot i que sempre es mostra oberta a la participació i la col·laboració amb d'altres iniciatives afins del territori. • L'any 2019 rep el Premi Alta Segarra de la Cultura, concedit per l'Ajuntament de Calaf.
Activitats destacades:	<ul style="list-style-type: none"> • Concerts del Roser, cantada de caramelles, sopar de Festa Major, caminada nocturna, torneig de partides ràpides d'escacs, concurs literari, els Capvespres de La Corriola, exposició sobre l'Associació d'Amics de Sant Martí Sesgueioles, les convocatòries 'X mesos, X artistes', edició de la revista La Corriola, entre d'altres (vegeu també l'apartat d'activitat cultural). • Destaca la recuperació de la representació col·lectiva de Margaridó¹⁷ l'any 2016, coincidint amb el 25è aniversari de la primera i única gran representació de l'obra d'Apelles Mestres al poble, un patrimoni que constituï una de les seves línies de treball des d'aleshores, amb propostes anuals vinculades a l'obra i la idea de realitzar-ne representacions col·lectives cada dos anys. La darrera representació es celebrà l'any 2018 amb gran èxit de participació. La pandèmia per Covid-19 l'any 2020 aturà la seva continuïtat.

¹⁷ Sobre Margaridó, cèlebre obra del dibuixant, músic i escriptor Apelles Mestres, vegeu nota 14.

Aspectes d'actualitat:	<p>Molts coincideixen en definir l'estat actual de l'entitat com a latent des de l'esclat de la pandèmia per Covid-19. Tanmateix, molts manifesten el desig de reactivar-la amb un nou impuls i noves maneres d'organitzar-se.</p> <p>Alguna de les persones integrants entrevistades coincideix en la voluntat de continuar participant, assolint però un relleu en les tasques més estructurals que lideren l'impuls de les iniciatives, la gestió dels recursos i l'estímul d'una participació activa. Mantenen la vocació de treballar pel futur del poble i vetllar pel manteniment i la dinamització de la cultura.</p>
Presència digital:	<ul style="list-style-type: none"> • Lloc web: https://lacorriolaac.wordpress.com/ (inactiva des de 2019) • Perfil a Facebook: https://www.facebook.com/LaCorriola/ (inactiu des de 2021)

COLLA GEGANTERA I GRALLERA DE SANT MARTÍ SESGUEIOLES

Orígens:	<ul style="list-style-type: none"> • Es tracta d'una colla gegantera no registrada com a entitat, tampoc forma part de l'Agrupació de Colles Geganteres de Catalunya. • Els gegants antics de Sant Martí Sesgueioles daten de 1979 i reben els noms de Martí, patró de la vila, i Margaridó, dona d'origen pagès segons la tradició local¹⁸. L'any 2019 es decideix construir uns nous gegants a través d'un procés de participació ciutadana¹⁹. • El dissabte 21 d'agost de 2021, durant la Festa Major, es celebra la presentació oficial dels nous gegants en un acte apadrinat per la Colla Gegantera i de Grallers de Calaf i els seus gegants, Jaume i Calamanda.
Finalitats, motivacions:	<p>La cultura gegantera esdevé una expressió d'identitat local i festiva. En base a aquesta, les finalitats i les motivacions de la colla tenen a veure amb la dinamització del calendari festiu i la cultura popular de Sant Martí Sesgueioles, la col·laboració amb altres agents vinculats a la cultura, la participació en trobades geganteres i actes de cultura popular organitzades arreu del territori, i fer difusió del món geganter i de la cultura popular catalana, entre d'altres.</p>
Àmbit territorial d'activitat:	<ul style="list-style-type: none"> • Els nous gegants permeten un transport més àgil i portable en contrast amb els anteriors, fet que ha contribuït a revifar el col·lectiu i la seva activitat. Des d'aleshores, el col·lectiu ha adquirit un remolc per transportar-los i poder participar a festes i trobades més enllà del municipi.

¹⁸ Gegants antics. Fitxa 08228-99 del Mapa de Patrimoni Cultural de Sant Martí Sesgueioles (2022). Recuperat de: <https://patrimonicultural.diba.cat/element/gegants-antics>.

¹⁹ Gegants nous. Fitxa 08228-79 del Mapa de Patrimoni Cultural de Sant Martí Sesgueioles (2022). Recuperat de: <https://patrimonicultural.diba.cat/element/gegants-nous-1>.

Activitats destacades:	<ul style="list-style-type: none"> • A banda del seu ball i presència destacada en el calendari festiu de la població, des de l'arribada dels nous gegants i del remolc per al seu transport, la colla es mostra oberta a participar i col·laborar en trobades del calendari popular d'arreu del territori, habitualment a Catalunya. • El 28 d'abril de 2024, la colla participa de la Trobada Nacional de Gegants de 2024, organitzada per l'Agrupació de Colles Geganteres de Catalunya i la Coordinadora de Colles Geganteres de Barcelona, commemoratives dels 600 anys de la primera referència escrita d'un gegant a la ciutat de Barcelona i al món²⁰.
Aspectes d'actualitat:	L'any 2023 es crea una secció grallera a la colla, encarregada d'acompanyar musicalment les ballades de gegants. A aquest efecte, durant el 2023 organitzen classes per tocar la gralla els dissabtes al matí.
Presència digital:	<ul style="list-style-type: none"> • Perfil a Instagram: https://www.instagram.com/gegants.sesgueioles/ (actiu)

ASSOCIACIÓ DE JOVES DE SANT MARTÍ SESGUEIOLES

Orígens:	La primera difusió com a entitat es troba en la programació de la Festa Major d'Hivern de 2022, amb l'organització d'una gimcana familiar. La seva constitució i registre data de 2023 tot i que la seva unió com a jovent amb inquietuds i iniciatives pròpies es dona en el decurs natural de l'encontre i la participació en la dinàmica social i cultural del poble.
Finalitats, motivacions:	<ul style="list-style-type: none"> • Coneixement i promoció del territori, divulgació difusió de la cultura popular. • Organització de festes populars, actes culturals i esdeveniments dirigits a tots els públics. • Afavorir la participació de la gent de Sant Martí Sesgueioles i rodalies en la organització i la creació de festivitats populars. • Organització d'esdeveniments esportius i foment dels hàbits saludables. • Treballar en la coordinació del teixit associatiu del territori. • Esdevenir una eina d'unió i desenvolupament pel jovent del territori.
Àmbit territorial d'activitat:	Tot i que la seva activitat s'ubica preferentment a Sant Martí Sesgueioles, la seva condició de joves i les seves dinàmiques de mobilitat territorial (per raons estudiantils, laborals, esportives, culturals o artístiques, d'oci...) els situa en un escenari amb possibilitats de col·laboració territorial més àmplia. En aquest sentit, també hi contribueix el seu vincle amb la Colla Gegantera i Grallera.

²⁰ L'any 2024 es commemoren els 600 anys de la primera referència escrita d'un gegant a Barcelona i al món. La referència es refereix al Llibre de les Solemnitats de Barcelona, que inclou una relació dels elements municipals que van concórrer a la processó del Corpus de 1424. Entre ells, "Lo rey David ab lo Giguant", que segons els estudiosos, és la primera referència gegantera del món, i la primera referència d'un gegant municipal, el de la Ciutat de Barcelona. Font: Ajuntament de Barcelona.

Activitats destacades:	Des dels seus orígens, l'entitat i els seus integrants tenen un paper necessari i destacat en l'impuls d'activitats vinculades al cicle festiu: Nadal, i Cap d'Any, la cantada de Caramelles, Festa Major (estiu i hivern), Castanyada, etc. En algunes d'aquestes activitats ofereixen servei de bar als assistents. Molts dels seus integrants participen també a la Colla Gegantera i Grallera de Sant Martí Sesgueioles.
Aspectes d'actualitat:	Durant l'any 2024 han impulsat un nou projecte vinculat amb l'esport, l'organització de la 1a Trail Gaioles amb diferents nivells de participació, que està comptant amb la col·laboració de diversos patrocinadors del territori. Aquest projecte ha estat reconegut amb el Premi Alta Segarra a l'Esport 2024. Tanmateix, continuen col·laborant amb el calendari festiu impulsant activitats diverses, com ara una cursa d'obstacles per a infants i famílies, un concurs de paelles o el sopar i ball de cap d'any.
Presència digital:	Perfil a <i>Instagram</i> : https://www.instagram.com/jovessesgueioles/ (actiu)

CORAL DE SANT MARTÍ SESGUEIOLES

Orígens:	Collectiu no registrat com a entitat, els seus orígens es remunten a la dècada dels 80, considerant-se una de les iniciatives culturals més longeves al poble. Des dels seus inicis esdevé vinculada a la comunitat parroquial local.
Finalitats, motivacions:	D'acord amb el pensament claverià, les finalitats de les corals tenen relació amb el conreu i gaudi de la música -preferentment vocal- com a eina de cohesió social i cultural.
Àmbit territorial d'activitat:	El naixement i l'activitat del collectiu s'orienta principalment al voltant de la parròquia de Sant Martí Sesgueioles, tot i que sempre es mostra oberta a la participació i la col·laboració amb d'altres iniciatives afins del territori.
Activitats destacades:	La Coral de Sant Martí acompanya les misses solemnes del calendari popular i festiu del municipi. Durant molt de temps, també han realitzat sortides i col·laboracions amb altres corals del territori. Són curadors d'una vocació musical que perdura al llarg dels anys, i que conforma un patrimoni sonor de la manera de trobar-se i celebrar la tradició a Sant Martí Sesgueioles.
Aspectes d'actualitat:	No es detecta activitat ni accions comunicatives recents, tampoc presència digital.

ASSOCIACIÓ DE FAMÍLIES D'ALUMNES LA MORERA DE L'ESCOLA FONT DE L'ANOIA

Orígens:	Els orígens de l'entitat estan directament vinculats a la implicació de les famílies en la comunitat escolar de l'Escola Font de l'Anoia. Tenen una entitat precedent registrada formalment l'any 1984, però la renovació de la comunitat escolar decideix constituir i registrar una de nova l'any 1999.
Finalitats, motivacions:	Les finalitats de les associacions de famílies tenen a veure amb afavorir les relacions que es donen en la comunitat escolar, esdevenir un agent amb veu davant les administracions públiques, i treballar per millorar la participació i el compromís de les famílies envers la qualitat educativa i envers la comunitat a la que pertanyen.
Àmbit territorial d'activitat:	L'entitat neix vinculada a l'escola del poble, però el fet d'integrar-se dins de la ZER Vent d'Avall, amplia el seu radi de connexions al mapa escolar de l'Alta Segarra.
Activitats destacades:	<p>A banda d'organitzar la gestió del servei de menjador i d'activitats extraescolars, també organitzen comissions vinculades a donar cobertura a diferents necessitats, així com també a la organització d'activitats relacionades amb el calendari popular festiu.</p> <p>La seva activitat esdevé en molts casos un element central en el manteniment d'algunes de les tradicions pròpies del calendari festiu en el poble, especialment aquelles més vinculades a la població infantil, com ara el Carnaval, la Diada de Sant Jordi, la Castanyada i el Nadal.</p>
Aspectes d'actualitat:	La seva activitat es vehicula a través del calendari del curs escolar. Disposen d'un espai digital propi al lloc web de l'escola on es proporciona informació genèrica de la seva tasca, i informació específica sobre la gestió de determinats serveis que impulsen en aquest marc, com ara sobre el menjador escolar i activitats extraescolars. En aquest espai informen que la comunicació entre les famílies esdevé via aplicacions mòbils de missatgeria instantània.

Aquest recull d'entitats i col·lectius remet a un conjunt de veïns i veïnes amb inquietuds culturals diverses que s'han organitzat per al desenvolupament d'unes determinades finalitats. En el propòsit de **donar suport i de col·laborar amb aquests agents**, des de l'administració és important contribuir al seu reconeixement social i competencial, posar en valor el sentit d'aquest suport des d'un major coneixement de la seva realitat –ja sigui en termes materials, econòmics o humans–, aprofundir en la pròpia pràctica de la col·laboració, i promoure el treball en xarxa entre les entitats del territori, especialment amb els agents educatius.

Les entitats del poble compten amb **experiències compartides amb altres agents del territori** que han ampliat i enriquit les oportunitats de participació cultural dels seus habitants. En l'actualitat destaquen les sortides de la Colla Gegantera i Grallera de Sant Martí Sesgueioles –molt vinculades al calendari popular festiu de les localitats amfitriones–, i la capacitat per a l'impuls de nous projectes amb projecció territorial de l'Associació de Joves, però també existeixen nombrosos antecedents relacionats

amb l'Associació Cultural La Corriola, l'Associació de Famílies d'Alumnes i les actuacions de l'agrupació coral.

De fet, una breu aproximació a diversos municipis de l'Alta Anoia/ Alta Segarra amb la intenció de copsar una certa perspectiva sobre la realitat associativa del territori ha permès comptabilitzar més d'un centenar d'entitats, de les quals un 19,8% han estat formalitzades en els darrers vuit anys (vegeu annex). Si bé moltes d'elles es concentren a Calaf a raó de la seva escala poblacional (45,7%), predominen en el conjunt les entitats classificades amb finalitats culturals (50,4%), seguides de les vinculades a l'ordenació de l'espai, l'ecologia i l'habitatge (13,2%), i a l'ensenyament, la formació i la investigació (10,9%), motivacions coincidents amb les de la realitat santmartinenca, i per tant susceptibles d'eixir relacions amb objectius comuns.

ALTRES ADMINISTRACIONS I ENS PÚBLICS

A més del paper de l'Ajuntament, en aquest apartat s'amplia el radi d'administracions i ens públics que efectuen rols destacables o d'abast potencial en polítiques d'accés i de participació cultural de la població.

En clau de municipis, convé destacar la influència de l'acció cultural dels **ajuntaments propers**, entenent-los com agents amb un paper vertebrador de l'ecosistema cultural dels territoris que administren. La seva influència esdevé especialment rellevant en el desenvolupament del calendari festiu popular, en la conservació i valorització de determinats elements patrimonials, així com també en la dinamització de processos i esdeveniments culturals que s'han convertit en una referència territorial. Esdevé especialment remarcable el cas de **l'Ajuntament de Calaf** per l'efecte centrípet del municipi envers les dinàmiques de mobilitat dels pobles de la zona, així com per la voluntat de potenciar la seva capitalitat territorial i contribuir a la construcció d'estratègies culturals en el conjunt de l'Alta Anoia/Alta Segarra²¹. També convé mencionar l'estreta relació amb el consistori de **els Prats de Rei**, el tercer vèrtex dels tres municipis amb major volum poblacional de la zona, entre els que transcorren el majors fluxos d'interacció i mobilitat entre veïns, tots ells amb **bona predisposició per a la col·laboració en matèria cultural**.

És precisament l'ànim de treballar conjuntament per a la millora dels recursos i els serveis de la zona una de les principals raons que motivà la constitució, l'any 1995, de la Mancomunitat Intermunicipal Voluntària Segarrenca -des de l'any 2015 amb el nom **Mancomunitat de l'Alta Segarra**-, integrada pels ajuntaments de Calaf, Calonge de Segarra, Castellfollit de Riubregós, els Prats de Rei, Pujalt, Sant Martí Sesgueioles i Sant Pere Sallavinera.

---

²¹ El Pla d'Acció Cultural de Calaf 2017-2025 identifica el repte de situar la cultura com a element d'atractivitat i de promoció territorial del municipi i del conjunt de l'Alta Segarra, recollint diversos objectius i propostes d'acció relacionades. Recuperat de: https://www.diba.cat/documents/326398/1973736/PAC_Calaf_2017/98a6abc6-f7c1-49a3-a685-e9871880ac94.

“Hi ha molt bona sintonia en el Ple del Consell (de la Mancomunitat) resultant de les darreres eleccions municipals, gent amb energia i ganes d’abordar els reptes que compartim (...), també per fer bullir l’olla en l’àmbit de la cultura i del turisme”

Membre del Consell de la Mancomunitat de l’Alta Segarra

D’acord amb el seu projecte d’estatuts, l’entitat preveu la possibilitat d’assolir acords i convenis de delegació, cooperació i col·laboració envers diverses competències vinculades amb la política cultural²². Cal situar però aquesta possibilitat en el marc d’un conjunt més ampli de reptes compartits: línies de treball que avancen de manera desigual en base a acords sobre àmbits prioritaris

i sobre la dotació recursos per al seu desenvolupament, com per exemple en el cas del servei de transport a demanda, una de les recents fites destacades en l’àmbit de la mobilitat. Es tracta d’una entitat que **identifica i preveu l’acció cultural com una oportunitat estratègica per al desenvolupament del territori**, encara però amb molt camí per recórrer.

El **Consorci per a la promoció turística de l’Alta Anoia** fou una entitat inicialment integrada per múltiples ajuntaments de la zona, el Consell Comarcal de l’Anoia, la Diputació de Barcelona i algunes associacions sectorials de referència. Arran dels efectes de la crisi econòmica del 2008, tant el finançament com les adhesions a l’ens van reduir-se progressivament –l’Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles aprovà la seva separació en 2017–, debilitant la seva operativa fins a la pràctica inactivitat des de l’aturada motivada per la pandèmia per Covid-19 l’any 2020.

D’acord amb els seus estatuts, la seva tasca contribuï a articular i promoure l’activitat turística i econòmica a la zona en un moment de poc desenvolupament d’aquest sector en el territori, finalitats en les que es reconegué el paper de la cultura com un dels seus majors actius²³. L’any 2010 s’inaugurà la seva seu a els Prats de Rei, un equipament modern que acollí una oficina de turisme i que disposa d’espais per a l’acollida de projectes per a la dinamització de la zona. La davallada de les adhesions i de les dificultats de finançament per a garantir el seu funcionament motivaren que bona part dels seus reptes i línies de treball es paralitzessin, tot i que en alguns casos van adoptar-se per part d’altres agents amb finalitats similars, com ara el propi Consell Comarcal de l’Anoia a través del programa i l’ens de gestió Anoia Turisme. Malgrat aquest context no operatiu en clau de projecte, l’equipament a Prats de Rei manté una certa referència simbòlica en l’articulació del territori més enllà de la capitalitat de Calaf, i es manté encara obert a l’acollida d’activitats puntuals a proposta dels agents del territori, sobretot els de l’àrea de l’Alta Anoia/ Alta Segarra.

La relació del **Consell Comarcal de l’Anoia** amb l’acció cultural es situa principalment en el seu valor com actiu de promoció turística i de desenvolupament econòmic. *Anoia Turisme* és el nom del programa d’actuacions orientades a la

²² Projecte d’estatuts de la Mancomunitat de l’Alta Segarra. Recuperat de: <https://www.altasegarra.cat/informacio-oficial/estatuts#>.

²³ Estatuts del Consorci per a la promoció turística de l’Alta Anoia. Recuperat de: https://dibaaps.diba.cat/vnis/temp/CIDO_bopb_2003_02_20030228_BOPB_20030228_050_056.pdf.

consolidació del turisme i a la creació de productes que millorin la competitivitat de la comarca com a destinació sostenible i de qualitat. Alhora, també és el nom de l'ens de gestió integrat pels municipis adherits mitjançant un conveni específic d'adhesió, entre els quals s'hi troba l'Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles.

En concret, Sant Martí Sesgueioles forma part dels municipis integrants de la recent **Comissió de l'Alta Anoia**, una eina per aprofundir en les necessitats i el potencial turístic de la zona. En el marc d'aquesta comissió es preveu l'elaboració d'un **Pla Estratègic de l'Alta Anoia** que incorpori l'objectiu de dotar-se d'un recurs tècnic especialitzat, una posició de treball amb funcions orientades a l'impuls de les accions que es concretin en l'estratègia a implementar²⁴. De fet, aquesta és una pràctica ja emprada en ocasions anteriors: durant els anys 2020 i 2021 el municipi va comptar amb un recurs tècnic per al desenvolupament de projectes de turisme i de comerç de la mà del consell comarcal. D'aquest període en resultaren diverses accions comercials, senyalitzacions turístiques, així com la creació d'una visita guiada al municipi, que des d'aleshores es pot realitzar el tercer dissabte de cada mes²⁵.

“El perfil del turisme de la comarca és familiar, proper a l'àrea metropolitana de Barcelona, que viatja per oci buscant natura, benestar i cultura. Normalment, amb una pernoctació mitja de de dues nits.”

Membre de l'equip d'Anoia Turisme

En aquest àmbit, son també projectes en desenvolupament amb potencial interès pel municipi els d'*Anoia, Terra de Castells*, vinculat a la dinamització d'aquest patrimoni històric i arquitectònic²⁶, i *Anoia, territori E-bike*, vinculat a l'articulació del territori com a destinació de cicloturisme²⁷, entre d'altres.

Del consell comarcal també cal fer referència al seu departament de joventut, **Anoia Jove**, que proporciona un servei d'informació i assessorament juvenil d'abast comarcal amb diversos punts d'atenció territorial, el més proper situat a Calaf. A través d'aquests es vehicula el desenvolupament del seu pla estratègic comarcal, en el qual es troben accions vinculades a l'oci, la cultura i el lleure com a recursos d'emancipació juvenil, educatius i de cohesió social²⁸.

---

²⁴ “Anoia Turisme treballa per promoure el desenvolupament del turisme sostenible a l'Alta Anoia” (06.05.2024). Recuperat de:

<https://www.anoia.cat/anoia-turisme-treballa-per-promoure-el-desenvolupament-del-turisme-sostenible-a-lalta-anoia/>.

²⁵ “Sant Martí Sesgueioles. Una vila moderna amb arrels medievals” és el títol de la visita turística desenvolupada per l'empresa Anoia Patrimoni en el marc de la col·laboració amb el programa Anoia Turisme. Més informació a <https://www.anoiapatrimoni.cat/visites-guiades/sant-marti-sesgueioles-una-vila-moderna-amb-molt-passat-medieval/>.

²⁶ Sota la denominació “Anoia, terra de castells”, el Consell Comarcal de l'Anoia impulsa la difusió d'un dels majors atractius patrimonials de la comarca, l'abundància i diversitat de torres i castells. Més informació a <https://anoiaturisme.cat/terra-de-castells/>.

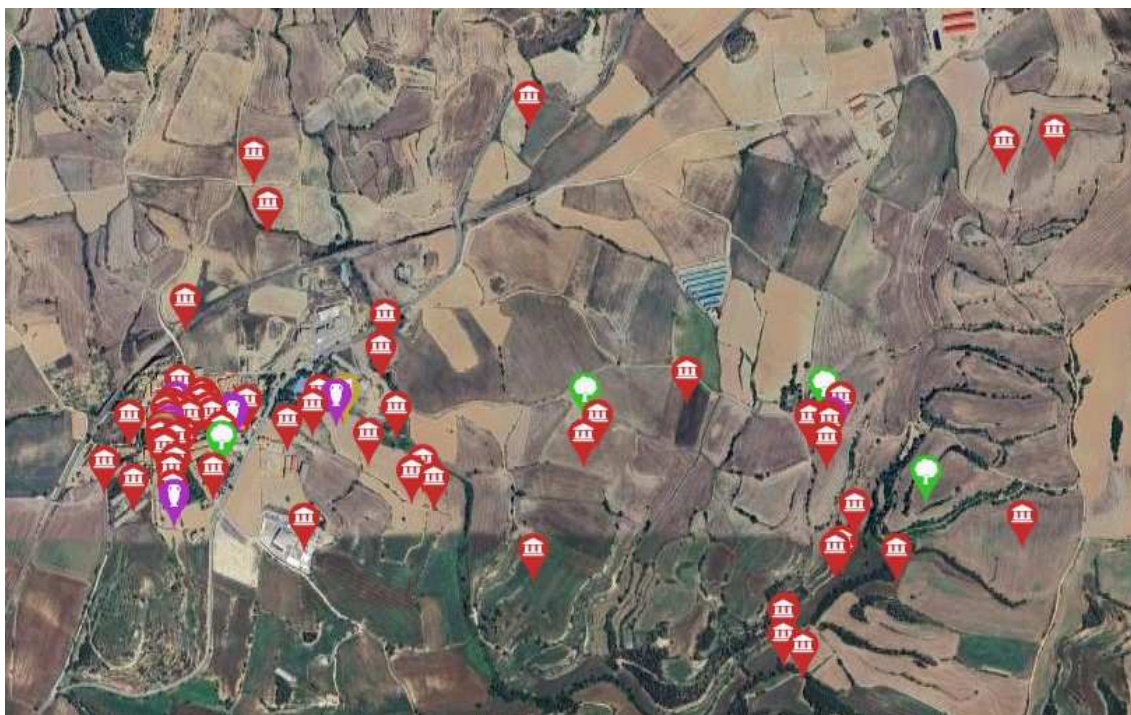
²⁷ Vegeu Nota 8.

²⁸ Pla Comarcal de Joventut de l'Anoia 2020-2024. Consell Comarcal de l'Anoia. Recuperat de: https://anoiajove.cat/wp-content/uploads/2024/01/pla-comarcal-joventut-anoia-2020-2024_compressed.pdf.

Una altra administració amb incidència directa en el municipi és la **Diputació de Barcelona**, que a través del seu programa general d'inversions, el Catàleg de serveis i els seus programes específics exerceix funcions d'assistència i de cooperació amb els ens locals²⁹. En matèria estrictament cultural, recentment destaquen la dotació de recursos econòmics vinculats al finançament de projectes de desenvolupament cultural en el municipi, com ara les activitats culturals del cicle festiu, tallers i activitats formatives de l'àmbit cultural, o bé cicles o esdeveniments concrets. També els vinculats a la reforma, millora i manteniment d'equipaments, com el Centre Polivalent Josep Mª Torras Cao "La Fàbrica".

En clau de recursos de caràcter tècnic, cal destacar la recent elaboració de **Mapa de Patrimoni Cultural** del municipi, un exhaustiu inventari de tots els elements del patrimoni local i una eina de coneixement i gestió per a l'impuls de la recerca, la protecció, la conservació i el rendiment social del mateix (vegeu el mapa de situació a continuació). És també en aquesta tipologia de recurs que s'insereix el present treball d'assessorament en matèria d'accés i participació cultural.

Mapa de situació dels 99 elements de patrimoni cultural inventariats a Sant Martí Sesgueioles, 2022.

Font: Mapa de Patrimoni Cultural de Sant Martí Sesgueioles, 2022. Disponible en: <https://patrimonicultural.diba.cat/municipi/sant-marti-sesgueioles>.

Juntament amb aquests recursos resulta imprescindible destacar el servei bibliotecari mòbil del **Bibliobús Montserrat**, que amb el suport de la Biblioteca Central d'Igualada atén actualment un total de dotze poblacions, des de 1998 incloent Sant Martí Sesgueioles. Aquest servei s'integra en la Xarxa de Biblioteques Municipals de

---

²⁹ Vegeu el detall de recursos tècnics, materials i econòmics de l'àmbit de la cultura que ofereix el Catàleg de serveis de la Diputació de Barcelona en: <https://catalegdeserveis-cercador.diba.cat/resultats>.

la província de Barcelona, que vetlla per l'equilibri territorial en l'accés de tota la ciutadania a la informació, el coneixement i la cultura, així com els mateixos estàndards de qualitat (vegeu l'anàlisi en detall a l'apartat d'Espais i equipaments per a l'activitat cultural).

En un radi territorial més ampli trobem l'acció de l'**Associació de Micropobles de Catalunya**, una organització sense afany de lucre formada per ajuntaments de municipis de menys de 1.000 habitants de Catalunya i per les diputacions de Girona i Lleida. Amb la voluntat de posar en relleu les dificultats que comporta gestionar un ajuntament amb tots els deures però amb mitjans escassos, l'entitat treballa en la cerca de mecanismes que millorin la capacitat de gestió dels ens i la qualitat de vida de les persones que hi viuen.

En matèria cultural, son diverses les línies de treball que resulten d'interès per a Sant Martí Sesgueioles en tant que municipi associat: a banda de l'impuls de la recerca i de l'anàlisi sobre la realitat que representen els micropobles, des de l'entitat s'impulsen projectes culturals com ara concursos literaris –els *Jocs Florals dels Micropobles*–, fires i cicles temàtics (*La Fira dels Micropobles*, cicles de cinema, *Setmana de la Pedra Seca...*), o fins i tot un festival de música, *Itinera*. Ser soci de l'entitat dona accés a certs avantatges en la contractació de serveis culturals com ara sistemes de projecció i gestió de cinema, gestió d'esdeveniments públics i venda d'entrades, o bé tecnologies per a l'ús turístic, així com beneficiar-se de la signatura de convenis de col·laboració amb entitats i institucions d'interès cultural, com ara amb institucions educatives, entitats culturals o agents del sector turístic.

Cal també considerar que l'entitat forma part de la comissió redactora de l'**Agenda Rural de Catalunya**³⁰, un document que identifica les necessitats i reptes del territori rural per guiar les polítiques d'equilibri i cohesió social de la **Generalitat de Catalunya**. En aquest context, el document suggereix un conjunt d'accions per adaptar i enfortir el sistema públic d'educació en el món rural, així com mesures per garantir la cultura com a element vertebrador del món rural³¹.

ALTRES AGENTS CULTURALS

Més enllà de l'administració i l'associacionisme, Sant Martí Sesgueioles i el conjunt de l'Alta Anoia/ Alta Segarra compta amb agents particulars que desenvolupen activitats culturals i creatives vinculades a diverses disciplines i sectors en alguna o en diverses fases de la tradicional cadena de valor de la cultura –creació, producció, exhibició, distribució, comercialització–.

---

³⁰ Accediu al contingut complet de l'Agenda Rural de Catalunya a <https://agricultura.gencat.cat/ca/ambits/desenvolupament-rural/agenda-rural/>.

En aquest sentit, tant a Sant Martí Sesgueioles com a la resta de la zona de l'Alta Anoia/Alta Segarra és pertinent abordar el **repte d'identificar aquest potencial cultural** per incrementar-ne la relació i el suport mutu. Son diversos els noms propis i les referències a projectes i col·lectius que emanen de l'anàlisi de la oferta cultural recent -que s'analiza a continuació-, així com de les diverses entrevistes i sessions de treball realitzades en el marc del present treball. A risc d'obviar molts d'aquests agents no detectats en aquests processos d'obtenció d'informació, és possible reconèixer que **l'Alta Anoia/ Alta Segarra és un territori ric en termes d'agència cultural**, i més concretament, que a Sant Martí Sesgueioles coincideixen professionals vinculats a la música, a la fotografia, a les arts escèniques, a les arts plàstiques i al disseny gràfic entre els seus habitants, així com estudiosos de la història local, del patrimoni, de la literatura i de diferents àmbits de la ciència. Si bé no en tots els casos detectats parlem d'agents residents en el poble, aquest potencial s'eixampla amb aquells que hi mantenen un vincle més estacional o emocional. A través de tots ells és constata l'existència d'una xarxa d'agents potencials amb els que explorar l'impuls d'iniciatives que incrementin la vitalitat cultural del municipi.

D'altra banda, és important considerar aquí un darrer perfil d'agents presents al municipi i al territori, **iniciatives empresarials que donen suport a l'impuls cultural** a través d'accions de col·laboració, de patrocini o mecenatge. L'existència d'un cert teixit comercial de proximitat amb establiments, espais de restauració i d'oci diversos facilita aquesta contribució a l'activitat cultural, en alguns casos fins i tot com agents programadors o espais que acullen i promouen continguts culturals, artístics i d'oci, als que convé reconèixer un rol significatiu en la dinàmica cultural dels pobles de la zona.

2. Equipaments i espais per a l'activitat cultural

Sant Martí Sesgueioles disposa d'un conjunt d'equipaments i d'espais per a l'activitat cultural considerable tenint en compte el seu gruix de població. A fi d'orientar uns estàndards en relació amb aquesta tipologia d'equipaments, la Generalitat de Catalunya va elaborar l'any 2010 el Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya 2010-2020 (PECCat)³², un document que es manté com a referència per al dimensionament de les funcions, superfícies i recursos recomanats en els municipis segons la mida de la seva població.

Quadre resum de l'assignació d'equipaments culturals per tram municipal.

Trams municipals (hab.)		Arxiu municipal	Biblioteca pública	Centre cultural	Espai escènic	Espai d'arts visuals
< 3.000				EPCC		
3.000 – 5.000			BF	CCP "CAP"		
5 – 15.000	5 – 10.000	AM	BL	CCP 1	E1	
	10 – 15.000					
15 – 50.000	15 – 30.000		BCU - SL	CCP 2	E2	AV1
	30 – 50.000					
> 50.000				CCP 3	E3	AV2

Font: Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya 2010 – 2020 (PECCat).

D'acord amb la previsió òptima d'equipaments que reflecteix en la taula anterior, a Sant Martí Sesgueioles (359 habitants) li correspon la prescripció d'un equipament polivalent cultural i comunitari (EPCC). Aquesta és la unitat mínima d'equipament definit en el PECCat, i s'associa amb una doble vessant d'actuació: d'una banda, com a espai d'accés a la informació i al coneixement, i de l'altra, com a espai comunitari polivalent per a la trobada i el lleure. En aquest sentit, el **Centre Polivalent Josep Maria Torras Cao - La Fàbrica** es correspon amb l'equipament de referència per a l'activitat social i la trobada de la comunitat local, un espai privilegiat que respon i supera la proposta de dimensions i funcionalitats previstos per aquest tipus d'equipament, essent la principal infraestructura d'accés i participació cultural per a la població.

No obstant, Sant Martí Sesgueioles compta també amb altres espais que acullen activitat o usos culturals, si bé aquests no responen al disseny, la naturalesa o l'objecte principal de l'indret en qüestió. Es recullen en aquest apartat en la mesura que conformen el mapa d'espais d'accés potencial a la pràctica cultural en el

³² Martínez, S. (2010). Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya 2010-2020. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Recuperat de:

https://cultura.gencat.cat/web/.content/dgcc/08_Serveis/Publicacions/documents/arxiu/pec_26_01_11.pdf

municipi. En concret, una perspectiva general d'aquests espais permet classificar-los en les següents categories:

Classificació d'equipaments i espais d'activitat cultural a Sant Martí Sesgueioles.

Equipaments i espais culturals	Espais d'intersecció cultural	Indrets d'activitat puntual/efímera	Altres espais d'interès
Centre Polivalent Josep Maria Torras-Cao La Fàbrica Capella del Roser Bibliobús Montserrat	Escola Font de l'Anoia (ZER Vent d'Avall) Zona esportiva Espai Viver	Plaça de l'Ajuntament Entorn de l'Ermita de Sant Valentí	Establiments de restauració Altres espais d'interès patrimonial Altres espais

Font: elaboració pròpia.

EQUIPAMENTS I ESPAIS CULTURALS

A més del Centre Polivalent Josep Maria Torras Cao – La Fàbrica, son també espais d'activitat cultural la Capella del Roser i el Bibliobús Montserrat. A continuació se'n recullen les seves principals característiques:

CENTRE POLIVALENT JOSEP MARIA TORRAS CAO – LA FÀBRICA

Titularitat: Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles

Adreça: Av. Catalunya s/n

Espais	Funcions
Zona d'acollida	Fa la funció de rebedor i zona de pas que distribueix l'accés a les principals estances de l'equipament: les dues aules polivalents -a dreta i esquerra- i la sala principal -tot seguit-. Les seves parets poden acollir plafons d'informació o exhibir petites peces d'art visual.
Aula 1	Espai polivalent amb mobiliari adequat per a l'estudi, la lectura i el desenvolupament de reunions, trobades, cursos i tallers. Des de 2021 acull un fons bibliotecari que batejà l'espai com a Biblioteca Mossèn Valentí Miserachs, fill il·lustre de la vila que proporcionà un fons de 900 llibres del Mossèn Vicenç Blanco-Pujol de Santa Eulàlia de Riuprimer, en la que hi costen llibres de diversa temàtica i gènere literari. Per a la conformació de la biblioteca es va dur a terme la catalogació del fons d'acord amb la codificació de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació.
Aula 2	Espai polivalent amb mobiliari adequat per a l'estudi, la lectura i el desenvolupament de reunions, trobades, cursos i tallers. Durant un període de temps acollí material i aparells per a la pràctica d'exercici físic, en l'actualitat ubicats en un altre espai.
Sala gran	<p>Gran espai diàfan i polivalent dotat d'infraestructura i mobiliari per a la realització de múltiples formats de trobada social i d'activitat cultural. A banda d'una zona dedicada lavabo, en l'actualitat la distribució de l'espai distingeix quatre zones funcionals:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zona d'escenari: disposa d'un escenari dotat d'instal·lacions tècniques bàsiques per a la producció d'espectacles (draperies, so, luminotècnia). Darrere i sota de l'escenari s'ubica una zona d'endrega i emmagatzematge de mobiliari mòbil i material divers per a múltiples usos i disposició d'elements en l'espai. ▪ Espai diàfan: espai central de la sala de gran polivalència, ben il·luminada, actua com a platea quan es duu a terme activitat a l'escenari, però també pot utilitzar-se com a sala de ball o adoptar la disposició d'elements necessària per a trobades de tot tipus (àpats populars, reunions, espai de joc, etc.) ▪ Zona de mostrador/barra: espai delimitat amb mostrador i barra adequat per a l'atenció personal o per al servei de restauració, connectat amb l'espai diàfan i proper a la zona de cuina i magatzem. Actualment no acull un servei regular d'atenció ni de restauració, si bé es fa servir en casos d'àpats populars o similars. ▪ Zona expositiva: tot i que l'espai disposa de mobiliari mòbil per a la funció expositiva temporal que pot transformar el conjunt de l'espai, hi ha una zona de custòdia i exposició regular reservada a dos elements destacables del patrimoni local: d'una banda, l'antic rellotge del campanar, restaurat l'any 2019 per Jordi Casellas (mecànic veí de la localitat), i de l'altra, els gegants de la ciutat -els antics i els renovats-, en Martí i la Margaridó.
Cuina i magatzem	Espai habilitat per a la manipulació i cuina d'aliments dotat de mobiliari, aparells electrodomèstics, sistema d'extracció de fum i punt d'aigua. Proper a la zona de mostrador i barra, facilita la possibilitat d'oferir un servei de restauració.

Espai exterior	L'edifici llinda amb un carrer sense sortida que accedeix als aparcaments dels habitatges veïns. Al final d'aquest s'obre un espai més ample a mode de terrassa adequat per a dur activitats a l'aire lliure, amb accés directe a l'interior de la sala gran.
Usos	<p>La Fàbrica acull una oferta d'activitat regular i estable de cursos i tallers durant el curs escolar, amb propostes d'activació física -algunes adreçades específicament a la gent gran-, de manualitats, i un espai d'activitat familiar. Alhora, també és escenari d'activitat més puntual o efimera, alguna vinculada al cicle festiu i d'altres vinculades a efemèrides, cicles, trobades, àpats populars o temàtiques d'interès específic, que aborden una funció o línia d'activitat més vinculada a la difusió i la divulgació cultural.</p> <p>Anys enrere l'equipament acollia un punt d'accés a ordinadors amb connexió a Internet, un telecentre de la Xarxa Punt TIC de la Generalitat de Catalunya orientat a la democratització en l'accés a aquestes tecnologies, a la inclusió digital i a la reducció de la bretxa digital. Juntament amb l'espai de biblioteca Mn. Valentí Miserachs constituïen els recursos principals d'accés a la cultura i al coneixement de l'equipament. L'evolució de les tecnologies de la informació i la comunicació, l'expansió en l'ús de dispositius mòbils intel·ligents, els canvis derivats en termes d'accés, participació i consum cultural, i les limitacions pròpies en termes de recursos per a la planificació i la dinamització d'un projecte funcional i de gestió de l'equipament, varen motivar la supressió del telecentre i un ús decreixent d'una part important del fons bibliotecari.</p> <p>L'equipament roman també disponible a la cessió d'espais a entitats i a la ciutadania en general, tot i que l'ús privatiu o comercial està subjecte al pagament d'una taxa regulada per l'ordenança fiscal número 23 de l'ajuntament³³.</p> <p>Finalment, com a ús complementari, cal considerar el seu ús com a magatzem d'infraestructura, mobiliari i material per al desenvolupament d'activitats.</p>
Gestió	<p>La gestió de l'equipament és municipal, compta amb una dedicació mínima o parcial de personal, repartit entre membres de la plantilla municipal i de l'equip de govern, que coordinen l'agenda i la programació de les activitats de la mà dels interessos i necessitats de la població i els seus col·lectius, així com de les oportunitats i sol·licituds que arriben de la mà d'altres agents del territori.</p> <p>L'operativa en l'obertura i tancament del recinte recau en la persona responsable de l'activitat, qui juntament amb les persones participants es responsabilitzen del bon ús de l'espai.</p>

³³ Ordenança fiscal número 23 de l'Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles. Taxa per a la utilització de sales d'equipaments municipals. Recuperat de: https://www.sesgueioles.cat/media/repository/documents_oficials/ordenances_fiscals/of23_ordena_nca_municipal_taxa_per_utilitzacio_de_sales_equipaments_municipals.pdf.

Estat	<p>La Fàbrica es tracta d'un edifici d'origen industrial protegit com a bé cultural d'interès local (BCIL). Va ser cedit a l'Ajuntament pels descendents del qui fou el seu darrer propietari, el Sr. Josep Maria Torras i Cao, de qui en pren el nom en reconeixement. Fou rehabilitat d'acord amb criteris d'actualització i respecte patrimonial l'any 2011, amb l'objectiu d'esdevenir un espai polivalent cultural i comunitari.</p> <p>Les aules 1 i 2 disposen de sistema de climatització per aire, mentre que la sala gran compta amb algunes estufes de gas mòbils. Tanmateix, el consistori compta amb un projecte per a la instal·lació d'un sistema d'aerotèrmica per climatitzar l'espai, que podria nodrir-se de la instal·lació de plaques solars sobre el sostre de l'equipament, en el marc d'un projecte d'implementació de sistemes d'energia renovable en els equipaments públics. L'any 2021 s'hi va dur a terme una instal·lació de millora de l'acústica a la sala gran per millorar l'experiència sonora en l'espai. Totes les seves estances són accessibles per a persones amb mobilitat reduïda i es troba en bones condicions d'ús i manteniment.</p>
--------------	--

Cal posar en valor l'existència d'un equipament com el Centre Polivalent Josep Ma Torras Cao – La Fàbrica en un municipi de les característiques de Sant Martí Sesgueioles, en reconeixement al valor que el fet social i cultural té entre els habitants del municipi. No hi ha dubte que d'ençà la seva inauguració com a equipament cultural polivalent (any 2012), aquest espai ha esdevingut un pol de vitalitat cultural i de cohesió per a tots els santmartinencs i santmartinenques.

Estretament vinculada a La Fàbrica s'hi desenvolupa l'activitat d'un altre espai cultural, el **Bibliobús Montserrat**, un servei mòbil bibliotecari que acosta l'accés a la informació, l'aprenentatge i l'entreteniment cultural a àrees territorials que no disposen d'aquest servei estàtic³⁴, i que s'integra dins de la Xarxa de Biblioteques Municipals (XBM) de la Diputació de Barcelona. En aquest cas, el Bibliobús Montserrat atura dos dimecres al mes a la parada situada a les portes de La Fàbrica, reforçant el seu rol com a referència cultural en el municipi.

---

³⁴D'acord amb la Llei 4/1993, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya i el Mapa de Lectura Pública de Catalunya.

BIBLIOBÚS MONTSERRAT

Titularitat: Diputació de Barcelona (conveni de col·laboració amb ajuntaments adherits).

Espai El vehicle fa 10,5 metres de llarg i té una amplada de 2'5 metres. Incorpora una petaca extensible que fa que, un cop oberta, l'amplada del vehicle passi de 2,5 a 3,5 metres. Compta amb un petit escenari, amb un sistema d'il·luminació ambiental amb LEDs i endolls accessibles per als usuaris. Compta amb una porta corredissa automàtica que facilita l'accés, així com una plataforma elevadora per a les persones que es desplacen en cadira de rodes.

Gestió La gestió del Bibliobús es duu a terme des de la Gerència de Serveis de Biblioteques de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona, i compta amb el suport de la Biblioteca Central d'Igualada. L'equip està conformat per dues persones, una amb funcions de direcció i una de perfil tècnic auxiliar de biblioteca, que també n'és la conductora.

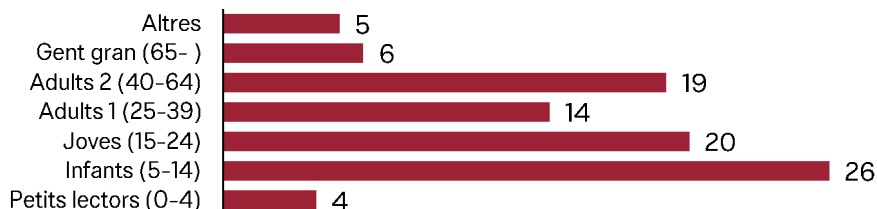
La integració a la XBM garanteix l'acompliment d'uns mateixos estàndards de qualitat del servei, possibilitant l'accés a múltiples programes, recursos i programes de la xarxa.

Estat El vehicle actual va inaugurar-se l'any 2018. Es tracta d'un servei molt ben valorat, que nodreix els recursos culturals i educatius del poble.

Usos

Dona servei a onze localitats de l'Anoia³⁵. A finals de 2023 hi ha registrats 94 usuaris amb carnet de la Xarxa de Biblioteques Municipals que constin com a residents a Sant Martí Sesgueioles.

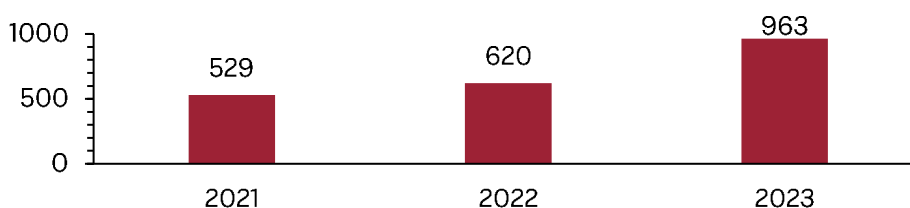
Usuaris amb carnet de la XBM residents a Sant Martí Sesgueioles segons tram d'edat, 2023.

Font: Gerència de Serveis de Biblioteques. Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona.

D'acord amb el gràfic anterior, el perfil d'usuari majoritari es situa per sota de la franja dels 25 anys, entenent una clara vinculació amb el període de formació escolar. Els usos del bibliobús es vehiculen principalment a través del programa de foment de la lectura, vehiculant i garantint l'accés al fons bibliotecari de la xarxa i a l'ús d'Internet. En aquest sentit, el servei de préstec manté en el municipi una tendència creixent en els darrers anys:

Serveis de préstec bibliotecari a la parada de Sant Martí Sesgueioles, Anys 2021-2023.

Font: Gerència de Serveis de Biblioteques. Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona.

A banda del de l'ús del préstec, el Bibliobús Montserrat propicia l'accés a múltiples altres serveis propis de qualsevol biblioteca de la XBM. A Sant Martí Sesgueioles se'n destaca l'impuls d'alguns espectacles i activitats per a públic adult i infantil, afavorits per la proximitat i les facilitats de La Fàbrica, així com la iniciativa *bibliopiscines*, un servei de préstec dins de la piscina municipal durant els mesos d'estiu, amb una selecció de contes i llibres infantils i juvenils, novel·les i revistes de diversos àmbits temàtics.

Si bé tant el Centre Polivalent Josep Ma Torras Cao – La Fàbrica i el servei del Bibliobús Montserrat ja doten el municipi d'uns recursos superiors als previstos per a municipis de menys de 3.000 habitants, a Sant Martí Sesgueioles cal afegir-hi la recent incorporació d'un espai singular amb notable valor simbòlic i cert potencial d'atracció de noves tendències artístiques, la **Capella del Roser**.

³⁵ L'itinerari del Bibliobús Montserrat i els seus horaris actualitzats poden consultar-se a través del web Biblioteca Virtual de la Xarxa de Biblioteques Municipals (XBM): <https://bibliotecavirtual.diba.cat/bibliobus-montserrat>.

CAPELLA DEL ROSER

Titularitat: Bisbat de Vic (conveni de cessió d'ús a l'Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles per a l'ús cultural).

Adreça: Carrer del Roser, 2

Gestió De la mateixa manera que La Fàbrica, la gestió de l'equipament és municipal. Es tracta d'un equipament obert a la convocatòria i a l'acollida d'iniciatives singulars, que nodreixen els seus continguts en un exercici de col·laboració entre els agents.

L'operativa en l'obertura i tancament del recinte es comparteix entre les persones responsables de la iniciativa en qüestió, pactant prèviament les condicions d'ús i l'horari d'obertura o de celebració dels actes que siguin accessibles per al conjunt de la població.

Estat L'estat de l'immoble es bo a nivell estructural i patrimonial, tot i que conviu amb les limitacions pròpies d'un edifici no dissenyat per a l'activitat cultural (sonorització, il·luminació, material expositiu, climatització, etc.). Es tracta d'un edifici d'accés únic, fet que incrementa la limitació d'un aforament subjecte a les petites dimensions (unes 40 persones aproximadament). Tant l'accés a la planta principal com a la zona del cor no són accessibles per a persones amb mobilitat reduïda.

Espai	<p>Bé protegit urbanísticament (BPU). Es tracta d'una capella de nau única amb planta rectangular plana i diàfana, i que conserva l'alçat de l'altar (s.XVII). Construït amb pedra regular ben treballada, en el seu interior hi destaca el sostre amb volta de canó i el manteniment de l'espai per al cor en entreplanta, també diàfan, sustentat per un arc de creuria i clau de volta decorat.</p> <p>L'any 2017 es signà el conveni entre el Bisbat de Vic i l'Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles que va permetre recuperar l'ús de la capella per a usos culturals³⁶. A l'acord, el consistori es comprometé a rehabilitar l'edifici amb l'objectiu que esdevingués un nou centre cultural, obtenint la cessió de l'ús durant vint-i-cinc anys. Des de l'execució de la rehabilitació, l'espai s'ha dotat de certs recursos per a l'activitat expositiva (plafons i material d'exhibició de peces, il·luminació), així com també per a presentacions i concerts de petit format.</p> <p>Espai no climatitzat i amb un únic accés, no accessible per a persones amb mobilitat reduïda.</p>
--------------	--

Usos	<p>Des de la seva reobertura els usos de la capella han estat principalment expositius i en ocasions musicals, amb activitats complementàries que també aprofiten la zona exterior davant de l'accés a l'equipament -el tram del carrer del Roser entre el carrer Portal i el carrer de Dalt-, que durant algunes activitats actua a mode de plaça i punt de trobada.</p> <p>A banda del seu valor patrimonial i històric, es tracta d'un espai amb un notable valor simbòlic per a la població. La seva senzillesa arquitectònica i les seves dimensions el doten d'un atractiu particular per a l'activitat cultural, la contemplació, l'escolta i el diàleg amb la cultura contemporània.</p> <p>Entre les propostes que ha acollit durant els darrers anys hi destaca el cicle '<i>10 mesos 10 artistes</i>', impulsat per l'Associació Cultural La Corriola durant l'any 2019, una convocatòria adreçada a artistes de la localitat per exposar un projecte artístic de qualsevol disciplina durant tot un mes. Darrerament també s'hi inicià una residència artística del projecte '<i>Niu Eteri</i>', que planteja l'ús de l'equipament com a espai de residència artística i de diàleg amb propostes culturals en trànsit (en procés creatiu, en itinerància, de gira...-, que poguessin fer una aturada al poble.</p>
-------------	--

³⁶ "El Bisbat de Vic i l'Ajuntament signen un conveni per a utilitzar la Capella del Roser amb finalitats culturals" (Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles, 21/09/2017). Recuperat de: <https://www.sesgueioles.cat/actualitat/noticies/el-bisbat-de-vic-i-lajuntament-signen-un-conveni-per-a-utilitzar-la-capella-del-roser-amb-finalitats-culturals.html>.

ESPAIS D'INTERSECCIÓ CULTURAL

Amb la Capella del Roser es completa el mapa d'equipaments eminentment destinats a la pràctica cultural. No obstant, en tant que concepte desbordant -la cultura-, en aquest treball es suggereix considerar altres espais del poble que cursen notables interaccions amb l'aprenentatge, el lleure i la producció cultural.

Escola Font de l'Anoia

Potser el cas més senzill és el de **l'Escola Font de l'Anoia**, doncs tal i com es menciona a l'apartat sobre el perfil socioeducatiu de la població, des de la perspectiva del dret a participar en la vida cultural, l'educació constitueix la gran estratègia. Des d'un sentit de lloc, l'escola és també un equipament cultural de primer ordre, amb recursos que vetllen per l'aprenentatge i la socialització,

per construir i compartir el fet cultural. En son exemples les biblioteques escolars o l'ús de llenguatges artístics per a l'aprenentatge, l'aplicació i l'expressió de conceptes i sentits, així com les múltiples iniciatives per aprendre -i a voltes participar- del cicle festiu popular i tradicional, nodrint la participació del conjunt de la població.

Un altre exemple d'espai d'intersecció cultural esdevé sovint al voltant de la iniciativa esportiva. Sant Martí Sesgueioles compta amb propostes i espais relacionats amb l'esport que van més enllà de l'activitat física. Sovint esdevenen punts de trobada, de commemoració, o de celebració de sentits compartits per a les persones que hi participen. Així, en aquest tipus d'espai i d'iniciatives sovint s'hi donen propostes i pràctiques que aporten valor a la dimensió cultural de l'esport.

La **zona esportiva** del poble compta amb recursos per a l'exercici de diversos esports (pista poliesportiva, pista de frontennis, pista de voleibol, zona de cal·listènia i piscina municipal), i el municipi impulsa diversos esdeveniments que s'integren en el seu calendari popular anual (competicions anuals d'escacs i de frontó, la pedalada i caminada Memorial Gerard Borràs, o bé la nova cursa de muntanya *Trail Gaioles*). Es tracta d'una zona sobre la que l'Ajuntament vol incrementar l'aposta pel foment de l'esport en termes d'equipament, serveis i activitats.

Se'n destaca el protagonisme que adquireix la zona esportiva durant l'època estival, especialment gràcies al servei de la piscina municipal. Aleshores es converteix en un dels punts de trobada preferits pels seus habitants, als que s'hi sumen els que gaudeixen del bon temps o bé passen un temps de vacances al poble. Durant aquest tram de l'any, és habitual que la població faci ús dels bancs i taules de la zona de pícnic per gaudir del bon temps, i que la zona aculli iniciatives culturals com ara la

bibliopiscina (vegeu la fitxa Bibliobús Montserrat), activitats vinculades a casals d'estiu i a l'educació en el lleure, i fins i tot cicles d'espectacles de petit format.

Finalment, un altre espai destacable en la intersecció amb la cultura és **el Viver**. El Viver es tracta d'un projecte que va néixer com a prova pilot l'any 2021, amb l'objectiu de promoure l'emprenedoria artesanal i comercial del poble proporcionant un espai de trobada, coneixement, creació i venda al detall, que contribuís a impulsar projectes vinculats a oficis artesans. En concret, el projecte es vehiculava a través d'una

convocatòria de sollicituds, candidates a la cessió d'un espai a la planta baixa de l'Antic Hospital de Pobres de la Parròquia -un local comercial cèntric- durant sis mesos sense cap cost per als sollicitants. Durant aquest període inicial l'objectiu era donar forma al projecte d'emprenedoria facilitant un espai, estalviant costos fixos i facilitant un punt de venda integrat en les accions de dinamització comercial i cultural del poble. Un cop passat aquest període, la idea era valorar i validar la viabilitat de continuïtat del projecte, i a partir d'aquesta confirmació, formalitzar un contracte d'arrendament amb els interessats.

Des d'aleshores, els primers projectes seleccionats van aconseguir articular una certa comunitat activa al poble, que fins i tot va celebrar una fira d'artesanía amb la complicitat de projectes vinculats amb la fusteria, la confecció tèxtil, la cosmètica natural, la fotografia, la música, la pintura, la serigrafia, l'escriptura i la joieria, entre d'altres. Després d'alguns altres projectes, l'Ajuntament actualment està estudiant la viabilitat per allotjar noves iniciatives d'emprenedoria, mentre es duen a terme obres de rehabilitació del conjunt de l'immoble on s'ubica, amb l'objectiu de preservar aquest patrimoni arquitectònic, millorar les condicions d'ús i facilitar-ne l'accés per a tothom³⁷. I és que a banda del local de la planta baixa -el Viver-, l'edifici compta amb dos habitatges que es projecten per ser arrendats a famílies amb infants que puguin afavorir l'arrelament al poble i garantir la continuïtat de l'Escola Font de l'Anoia.

---

³⁷ "Sant Martí Sesgueioles inicia les obres de rehabilitació a l'Antic Hospital de Pobres de la Parròquia" (Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles, 27/09/2024). Recuperat de: <https://www.sesgueioles.cat/actualitat/noticies/sant-marti-sesgueioles-inicia-les-obres-de-rehabilitacio-a-lantic-hospital-de-pobres-de-la-parroquia.html#>.

INDRETS D'ACTIVITAT PUNTUAL/EFÍMERA

Plaça de l'Ajuntament

plaça de l'Ajuntament, emplaçament on s'hi acostuma a ubicar l'escenari principal de la Festa Major, entre l'edifici de l'Ajuntament i l'Església. Es tracta d'un espai utilitzat durant molts anys i testat per a l'acollida de múltiples formats d'activitat. La plaça compta amb un sentit tradicional per a la població i una certa expertesa acumulada en la logística d'infraestructures i de producció d'esdeveniments, situant-se per tant com l'espai referent per a la producció d'esdeveniments a l'aire lliure.

L'ús de l'espai públic és també un imprescindible de l'activitat cultural, especialment destacable en la festa popular. Son diverses les iniciatives que transcorren en diversos indrets del municipi, en trobem exemples en la tradicional itinerància de la cantada de Caramelles o de la Cavalcada de Reis. No obstant, l'indret més destacat de l'expressió popular festiva en l'espai públic es dona a la

Capella de Sant Valentí de Vilallonga

de la zona. Després de diverses reformes per garantir la seva perdurabilitat, cada mes de febrer s'hi duu a terme una diada que commemora la consagració a Sant Valentí, co-patró de la població, en la que es celebra una missa tradicional solemne a la que també s'hi sumen activitats en el seu entorn. Es tracta d'un espai que apareix sovint en la menció d'indrets destacables del municipi, apuntant al seu encant històric integrat en el paisatge. L'entorn de la Capella però no és de propietat municipal, i la naturalesa de l'indret condiona les possibilitats de determinades produccions, atès que no disposa de punts de llum ni d'aigua.

Un segon indret destacable en aquesta categoria és **l'entorn de la Capella de Sant Valentí de Vilallonga** (s.XVII). Situat a les afores del terme municipal, és tracta d'un altre indret amb notable valor patrimonial i simbòlic pels habitants del municipi. Es creu que la seva construcció parteix d'una antiga església romànica de les que donarien origen a l'etimologia del lloc, i que formava part del nucli de Vilallonga, atesa la proximitat als diversos jaciments arqueològics

ALTRES ESPAIS LOCALS D'INTERÈS

A banda de la relació d'equipaments i indrets recollits, en aquest darrer apartat es convenient considerar altres espais que apleguen interès o usos culturals que formen part de la quotidianitat de Sant Martí Sesgueioles.

En primer lloc son destacables els múltiples **elements de patrimoni** moble, immoble i natural que aplega el municipi, recollits recentment en el Mapa de Patrimoni Cultural de la localitat (2022)³⁸. Tots ells esdevenen testimonis de l'evolució de la vida al poble, i constitueixen un patrimoni amb potencial per continuar articulant iniciatives de mediació cultural. Resulten particularment rellevants els indrets patrimonials que mantenen una relació amb l'ús de l'aigua, com ara les múltiples fonts, els pous i corrioles que perduren en els horts, així com les recents recuperacions de la Via Verda i dels safarejjos, tots ells sinònims de vida.

En segon lloc, és possible constatar la contribució dels **establiments de restauració** existents en el municipi a la vida cultural del poble. En trobem exemples que van des de l'organització de tallers setmanals de manualitats i arts plàstiques fins a la celebració de presentacions i actes diversos, a més de considerar el seu actiu com a punt de trobada i de reunió.

Per últim, no podem obviar l'existència d'**altres espais particulars** que esdevenen rerefons de creació i socialització cultural en l'esfera privada, tot i que en ocasions també s'han obert al gaudi de la ciutadania. Ens referim a patis, jardins i horts privats que han esdevingut escenari de propostes culturals obertes a veïns i veïnes, així com petits tallers d'oficis, d'artesanía, de recerca³⁹ o de creació artística dels seus habitants.

EQUIPAMENTS D'ÚS CULTURAL D'INTERÈS SUPRAMUNICIPAL

Tot recuperant el mapa de context territorial de l'Alta Segarra (veure pàgina 14), a continuació se'n destaquen alguns espais i indrets que conformen una proposta d'equipaments d'interès atenent a determinats aspectes de projecció i de potencial relació supramunicipal segons tipologia:

---

³⁸ J.A. Pérez (2022). Memòria del Mapa de Patrimoni Cultural de Sant Martí Sesgueioles. Diputació de Barcelona. Recuperat de: <https://patrimonicultural.diba.cat/municipi/sant-marti-sesgueioles>

³⁹ "L'observatori astronòmic de Sant Martí Sesgueioles detecta la possible caiguda d'un meteorit a Osca". Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles (20.01.2022). Recuperat de: <https://www.sesgueioles.cat/actualitat/noticies/observatori-astronomic-de-sant-marti-sesgueioles-detecta-la-possible-caiguda-dun-meteorit-a-osca.html>.

Equipaments i indrets d'interès supramunicipal segons tipologia. Àrea Calaf-Alta Segarra

Tipus d'equipament	Nom	Municipi	Ens responsable
Biblioteques i arxius	Bibliobús Montserrat	Cabrera d'Anoia, Carme, Castellolí, Copons, Jorba, La Llacuna, La Beguda Alta, St. Martí Sesgueioles, St. Martí de Tous, La Torre de Claramunt, Vallbona d'Anoia	Diputació de Barcelona
	Biblioteca de Calaf	Calaf	Ajuntament de Calaf
	Biblioteques escolars	Calaf, els Prats de Rei, Calonge de Segarra	Centres educatius
	Arxiu Municipal de Calaf	Calaf	Ajuntament de Calaf
Arts escèniques	Casal de Calaf	Calaf	Fundació Casal de Calaf
	Circ a les Feixes	Copons	Tot Circ
Centres culturals polivalents	Centre Polivalent Josep Maria Torras Cao – La Fàbrica	Sant Martí Sesgueioles	Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles
	Casino de Calaf	Calaf	Unió Calafina
	Espai Social i Cultural Carmen Arrojo Maroto	Calaf	Ajuntament de Calaf
	Locals socials dels municipis de la zona de l'Alta Segarra	Municipis de la zona de l'Alta Segarra	Ajuntaments dels municipis de la zona de l'Alta Segarra
Museístics i patrimonials	Memorial de l'Exèrcit Popular	Pujalt	Ajuntament de Pujalt
	Botigues Antiques de Calaf	Calaf	Ajuntament de Calaf
	Museu Municipal Josep Castellà Real	Els Prats de Rei	Ajuntament dels Prats de Rei
	Torre de la Manresana	Els Prats de Rei	Ajuntament dels Prats de Rei
	Mina Vicenta	Calonge de Segarra	Ajuntament de Calonge de Segarra
	Centre d'interpretació del patrimoni religiós de l'Anoia – Art Ecclesia	Veciana	Ajuntament de Veciana
	Molí de la Roda	Veciana	Ajuntament de Veciana
Espais de creació	Capella del Roser	Sant Martí Sesgueioles	Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles
	InLoft	Copons	Associació Copons InLoft
Ensenyaments artístics	Escola Municipal de Música de Calaf	Calaf	Ajuntament de Calaf
Altres espais d'intersecció cultural	Observatori Meteorològic i Parc Astronòmic de Pujalt	Pujalt	Fundació Ernest Guille i Moliné
	Espai Jove de Calaf	Calaf	Consell Comarcal de l'Anoia
	Consorci per a la Promoció de l'Alta Anoia	Els Prats de Rei	Consorci per a la Promoció de l'Alta Anoia

L'existència d'aquests espais i equipaments esdevé un dels principals actius de les polítiques d'accés i participació en la vida cultural de la població. Tots ells comparteixen reptes i objectius que afavoreixen la possibilitat de col·laborar en projectes i en recursos. En molts casos, aquesta col·laboració pot donar-se en el marc de xarxes de relació ja existents, com ara en el marc de la Mancomunitat de l'Alta Segarra.

En relació a les altres àrees contemplades en la perspectiva territorial, a continuació se'n destaquen alguns equipaments de les àrees de Manresa, Igualada i Cervera amb projectes que abasten una projecció més enllà dels seus termes municipals, així com alguns espais singulars d'altres municipis de l'Anoia. Tots ells s'incorporen aquí en la mesura en què puguin esdevenir equipaments que puguin enriquir i eixamplar les opcions d'accés i de participació cultural de la població de Sant Martí Sesgueioles, atenent a les possibilitats de col·laboració que esdevinguin d'interès per al desenvolupament territorial o sectorial de les parts.

Equipaments i indrets d'interès supramunicipal segons tipologia. Àrees Igualada-Anoia, Manresa-Bages i Cervera-Segarra.

Àrea	Nom	Àrea	Ens responsable
Biblioteques i arxius	Biblioteca Central d'Igualada	Igualada – Anoia	Diputació de Barcelona
	Biblioteca Central de Manresa	Manresa – Bages	Diputació de Barcelona
	Arxiu Comarcal de l'Anoia	Igualada – Anoia	Consell Comarcal de l'Anoia
Arts escèniques	Kursaal. Espai d'Arts Escèniques de Manresa (E3)	Manresa – Bages	Manresana d'Equipaments Escènics SLU
	Teatre Municipal Ateneu d'Igualada	Igualada – Anoia	Ajuntament d'Igualada
	Teatre de l'Aurora	Igualada – Anoia	Unicoop Cultural SCCL
	Gran Teatre de la Passió de Cervera	Cervera – Segarra	Patronat de La Passió de Cervera
	Paper de Música (Capellades)	Igualada – Anoia	Fundació Paper de Música
Arts visuals	Centre Cultural El Casino	Manresa – Bages	Ajuntament de Manresa
Museístics i patrimonials	Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia	Igualada – Anoia	Ajuntament d'Igualada
	Museu del Traginer – Col·lecció Antoni Ros	Igualada – Anoia	Fundació del Traginer
	Museu Molí Paperer de Capellades (MNATEC)	Igualada – Anoia	Ajuntament de Capellades
	Parc de la Séquia (MNATEC)	Manresa – Bages	Fundació Aigües de Manresa – Junta de la Séquia
	Museu Comarcal de Cervera	Cervera – Segarra	Museu Comarcal de Cervera
Espais de creació	Can Serrat (<i>El Bruc</i>)	Igualada – Anoia	Can Serrat
	La Casa del Teatre Nu (<i>Sant Martí de Tous</i>)	Igualada – Anoia	Teatre Nu

Ensenyaments artístics	Escola Conservatori Municipal de Música d'Igualada	Igualada – Anoia	Ajuntament d'Igualada
	Conservatori Municipal de Música de Manresa	Manresa – Bages	Ajuntament de Manresa
	Conservatori de Cervera. Escola Municipal de Música	Cervera – Segarra	Paeria de Cervera
	La Caserna. Escola de Teatre de Cervera	Cervera – Segarra	Associació Cultural PROcènic
	La Gaspar. Escola Municipal d'Art i Disseny	Igualada – Anoia	Ajuntament d'Igualada
	La Tarima. Escola Municipal de Teatre d'Igualada	Igualada – Anoia	Ajuntament d'Igualada
	Escola d'Art de Manresa	Manresa – Bages	Ajuntament de Manresa

3. Activitat cultural

Per tal d'acostar-nos a l'activitat i a dinàmiques d'accés i participació cultural de la població de Sant Martí Sesgueioles, s'ha partit de la modelització del calendari d'activitat cultural desenvolupat entre els anys 2023 i 2024 al municipi, així com d'altres mètodes d'investigació i recerca per a la selecció d'alguns dels seus àmbits, projectes i elements destacats.

Blocs d'anàlisi	Àmbits, activitats o projectes destacats	
Activitats del cicle festiu	<ul style="list-style-type: none"> • Cavalcada de Reis • Carnaval • Diada de Sant Jordi • Castanyada i Tots Sants • Cicle de Nadal (Mercat de Nadal) 	<ul style="list-style-type: none"> • Diada de Sant Valentí • Cantada de Caramelles • Festa Major d'Estiu • Festa Major d'Hivern
Arts en viu	<ul style="list-style-type: none"> • La Margaridó • Festival del Roser • Festival Alta Segarra • Altres accions puntuals 	<ul style="list-style-type: none"> • Els Capvespres de la Corriola • Niu Eteri • Festival Espurnes Barroques • Altres festivals d'interès
Patrimoni i entorn	<ul style="list-style-type: none"> • Visites guiades de relat històric • Llegendes i tradicions orals • Patrimoni i turisme 	<ul style="list-style-type: none"> • Patrimoni construït • Manifestacions i imatgeria festiva • Zones d'interès natural
Arts plàstiques i visuals	<ul style="list-style-type: none"> • Pràctiques d'iniciació i formació • Foment de la creació 	<ul style="list-style-type: none"> • Oferta expositiva • Concursos
Literatura i foment de la lectura	<ul style="list-style-type: none"> • Pràctiques d'iniciació i formació • Biblioteca Mn. Valentí Miserachs • Accessibilitat digital 	<ul style="list-style-type: none"> • Bibliobús Montserrat • Revista Cultural Margaridó • Concursos literaris
Altres activitats d'àmbit sociocultural	<ul style="list-style-type: none"> • Relació amb altres polítiques (Dia de la Dona, Setmana de la Gent Gran...) 	<ul style="list-style-type: none"> • Cursos i tallers • Dimensió cultural de l'esport • Àgores

ACTIVITATS DEL CICLE FESTIU

En el calendari festiu de Sant Martí Sesgueioles destaquen les celebracions que commemoren un valor particularment local. A banda de les dues festes majors, són esdeveniments populars la Diada de Sant Valentí, la cantada de Caramelles, i també el conjunt d'activitats que es preparen durant el període nadalenc. Aquestes cites apleguen múltiples formats i disciplines d'activitat, i esdevenen particularment rellevants pel fet de generar un perfil de participació activa entre la comunitat local: el conjunt de la població té un paper protagonista en relació al disseny i al desenvolupament de la festa.

Modelització d'un calendari anual de cycle festiu a Sant Martí Sesgueioles.

Gener	Febrer	Març	Abril
Cavalcada de Reis	Diada de Sant Valentí Carnaval*		Cantada de Caramelles* Diada de Sant Jordi
Maig	Juny	Juliol	Agost
			Festa Major d'Estiu
Setembre	Octubre	Novembre	Desembre
		Castanyada i Tots Sants Festa Major d'Hivern	Cicle Nadal (Mercat de Nadal, Cagatió, Arribada del Patge Faruk, Cap d'any)

* La data de celebració és variable d'acord amb les dates de Setmana Santa.

La festa popular esdevé símbol i trobada d'una comunitat local que es celebra anualment a l'entorn d'uns escenaris comuns, que els hi són propis, afirmant així la seva existència com a subjecte a partir de referents simbòlics compartits. En aquest sentit, és lògic que les dates que compten un major grau de participació siguin les **festes majors**, sobretot la d'estiu, atès que la coincidència amb el període estival es beneficia del bon temps per a l'ús de l'espai públic i de l'increment de la vitalitat social, també gràcies a l'arribada del gruix de població estacional.

Molt més discretes son les dinàmiques d'assistència i participació al voltant del **Carnaval**, la **Diada de Sant Jordi** i la **Castanyada**. En els darrers anys i en tots tres casos, bona part de l'impuls de l'activitat vinculada ha estat liderada per la **comunitat escolar de l'Escola Font de l'Anoia**. A banda d'incorporar activitats temàtiques per a l'alumnat de l'escola en el marc del seu calendari lectiu, en el cas del Carnaval s'acostuma a organitzar una rua itinerant de lluïment de disfresses, en el de Sant Jordi, parades de venda de llibres i de roses, i en la Castanyada una visita teatral de la Castanyera, totes elles sovint amenitzades amb festes familiars i petits àpats oberts a tota la població.

En els darrers anys també cal destacar l'impuls de l'**Associació de Joves**, amb l'organització d'activitats que han nodrit i eixamplat la participació el conjunt d'activitats del cycle festiu al llarg de tot l'any. En son exemples el suport en el sopar i festa de Cap d'Any, l'organització d'activitats en el marc de les festes majors, el seu paper en el cycle de Nadal i Reis, l'organització de tallers i activitats al voltant de la Castanyada (tallers de panellets, passatge del terror...), entre d'altres.

La **Diada de Sant Valentí** manté un lligam amb l'història de Sant Martí Sesgueioles, en tant que commemora un dels seus patrons i acostuma a fer-ho a la capella que duu el seu nom (veure apartat anterior "Indrets d'activitat puntual/efímera"). La jornada acostuma a organitzar-se al voltant de la celebració d'una missa solemne a la Capella de Sant Valentí. Més enllà d'aquest caràcter religiós, el propi desplaçament i la trobada al voltant d'un dels poc testimonis arquitectònics que perduren a la zona de l'antic nucli de Villalonga, eixampla el seu caràcter popular i tradicional, la seva dimensió social i cultural. De fet, al finalitzar l'ofici és habitual l'oferiment d'un petit refrigeri a compartir entre la comunitat. Es tracta d'una activitat fonamentalment

impulsada per la comunitat parroquial i el propi ajuntament, i en la qual la major part de l'assistència hi desenvolupa un rol més receptiu, el mateix dia de l'activitat, en contrast amb altres cites del calendari festiu.

Fotografia de grup. Caramelles 2024 (Foto: @valerioscandurra)

Una altra de les cites que visita la Capella de Sant Valentí és la tradicional cantada de **Caramelles** (a la imatge). Com a ritual dels que creuen el pont entre el Carnaval i la Quaresma, la Pasqua Florida se celebra amb música. Es tracta d'una jornada en què els cantaires llueixen tradició en múltiples elements (vestuari, estris, símbols, entre d'altres), però

sobretot en les cançons que constitueixen un patrimoni musical propi. L'itinerari per diverses cases i indrets –proveïts de la cistella al capdamunt de la vara–, dota a aquesta pràctica de l'expectativa de rebre o visitar l'altre, els teus veïns i veïnes, que obsequien als cantaires amb donatius i ofrenes que tradicionalment prometien el principi de la vida, el temps de les flors.

El manteniment d'aquesta cita en el calendari popular festiu esdevé un cas particularment rellevant a Sant Martí Sesgueioles, en la mesura en què **la seva vitalitat és fruit i expressió de la voluntat d'organitzar-se i cultivar la tradició de generació en generació**. De fet, setmanes abans de les dates s'organitzen assajos oberts per a la discussió i la preparació del repertori i de tots els elements necessaris per a la celebració d'una jornada d'alt valor tradicional. Així, relacions i pràctiques al voltant de la cantada de Caramelles faciliten l'accés, fomenten la participació i nodreixen l'hàbit cultural de la població més enllà de les dates assenyalades. En l'actualitat, la resposta de la població en termes d'assistència i participació es situa en una gradació mitjana, lluny de les xifres i dinàmiques de la festa major d'estiu, però superior a les de la Diada de Sant Jordi o la Castanyada.

En aquest bloc és també important atendre a l'esforç col·lectiu per compartir el **cicle de Nadal i Reis** al poble. Els relats del Cagatió i de Ses Majestats els Reis d'Orient incorporen el paper d'un personatge local, el **Patge Faruk**, enfortint la pertinença i la corresponsabilitat envers la importància de mantenir la tradició, especialment per als més petits. L'any 2024 destaca l'impuls d'un **nou Mercat de Nadal** amb parades d'artesanía, activitats i espectacles nadalencs, de la mà de la dedicació i la implicació voluntària dels seus veïns i veïnes, que mesos abans treballen junts per organitzar i decorar cada racó del poble.

Cal considerar la **projecció territorial** d'aquestes activitats. És la festa major d'estiu l'activitat que aconsegueix expandir el seu abast de manera més clara més enllà del terme municipal, tot i que també s'han activat accions de projecció amb la Diada de

Sant Valentí i la cantada de Caramelles. Durant el darrer any destaca l'abast aconseguit de la mà de l'impuls del primer Mercat de Nadal, tres dies en els que l'esforç col·lectiu va esdevenir també exitós en la resposta de visitants. En aquest sentit, s'identifiquen oportunitats potencials pendents d'abordar en la festa major d'hivern.

En conjunt, en el perfil d'accés i de participació vinculades al cicle festiu de Sant Martí Sesgueioles hi predomina el caràcter actiu i protagonista de la població en els processos de desenvolupament vinculats a la festa. Aquesta percepció alhora contrasta amb l'estimació d'un notori marge d'increment en el nombre d'assistents i de visitants en determinades cites i activitats, sobretot en contrast amb les xifres vinculades a la festa major d'estiu.

ARTS EN VIU

Les dinàmiques d'accés i de participació cultural vinculades a les propostes d'arts en viu han estat unes de les més castigades per la irrupció de la pandèmia del Covid-19.

Sense dubte, un dels casos més destacats d'aquest apartat és el de la representació teatral col·lectiva de **Margaridó**, la cèlebre obra d'Apelles Mestres, ambientada a Sant Martí Sesgueioles durant la Guerra del Francès (1808-1814). Aquesta obra i el seu missatge universal s'ha fet un lloc destacat com a símbol d'unitat i de pertinença per a la comunitat local. L'any 1991, un grup de persones decidí reivindicar l'arrelament de l'obra al poble i impulsà la seva primera representació col·lectiva amb un gran impacte per a la comunitat local.

Més enllà de la seva dimensió escènica, el recorregut compartit des de la idea fins a la seva representació deixà una emotiva empremta a la comunitat, i en la que diversos testimonis situen una fita en el fet de despertar la consciència de ser capaços de donar forma a grans projectes col·lectivament.

Amb motiu del vint-i-cinquè aniversari d'aquesta fita, l'any 2016 l'Associació Cultural La Corriola recuperà el projecte amb l'ànim d'homenatjar les persones que van fer

possible el reconeixement i la valorització d'aquesta obra com a patrimoni propi. Amb la col·laboració de l'ajuntament i de la pràctica totalitat dels veïns i veïnes, la representació d'aquell any revifà l'ànim d'aplegar esforços per realitzar aquesta representació col·lectiva amb una periodicitat bianual. Aquest propòsit s'assolí amb una següent representació l'any 2018, però la irrupció de la pandèmia l'any 2020 impedí la representació d'aquell any. És des d'aleshores que no s'ha tornat a representar. Tot i així, son múltiples les iniciatives i

activitats que mantenen ben present Margaridó com un important símbol local: l'edició d'una revista cultural municipal, la reedició en paper de la pròpia obra, la celebració de festes i mostres temàtiques, o fins i tot la renovació dels gegants del municipi, en què la figura de Margaridó és protagonista en el seu disseny i nom.

La recuperació de la seva representació es tracta d'un anhel compartit en diverses converses mantingudes en el marc d'aquest treball, si bé també es reconeix la necessitat de fer-ho abordant un procés propi de reflexió sobre la sostenibilitat organitzativa del col·lectiu, sobre la gestió i la producció de l'espectacle, i sobre la vocació de projectar la seva permanència en el temps.

La irrupció de la pandèmia també va afectar la continuïtat d'altres projectes i cicles d'arts en viu, alguns d'ells a mig camí en el recorregut cap a la consolidació en l'oferta cultural del municipi:

- El primer cas remet de nou al notable paper dinamitzador de l'Associació Cultural La Corriola (vegeu la fitxa a l'apartat *Entitats, associacions i col·lectius*). Els **Capvespres de la Corriola** articulà un format d'activitat que vinculava maridatges gastronòmics amb la difusió de propostes escèniques diverses en indrets singulars, sovint a l'aire lliure, en places i jardins, alguns d'ells particulars. La seva programació no responia a una periodicitat concreta, sinó que es tractava d'un format que podia dur-se a terme en diversos moments de l'any en base a l'articulació de les aliances que requeria, i és que sovint comptava amb la complicitat i la col·laboració d'establiments de restauració o proveïdors de productes gastronòmics del territori.

El darrer Capvespre de la Corriola es dugué a terme durant la tardor de 2018. Es tractava d'una activitat que requeria de reserva prèvia i de l'abonament d'un preu variable en funció de cada proposta gastronòmica i espectacle. Per a la gestió d'aquestes reserves es comptava amb la col·laboració de l'ajuntament i del Consorci per a la promoció turística de l'Alta Anoia;

- Un altre cas és el del **Festival del Roser**, un cicle que va anar creixent des de la programació d'un concert fins a la programació d'un major ventall de disciplines escèniques i musicals en diversos vespres del mes de juliol, un dels mesos en els que la població experimenta el seu pic de població estacional.

Amb respecte el seu emplaçament, s'hi troben propostes dutes a terme tant a La Fàbrica i a la Capella del Roser, com també a l'aire lliure. La seva darrera edició es va celebrar l'any 2019, la seva gestió corresponia a l'Ajuntament amb la col·laboració d'entitats locals i el suport de la Diputació de Barcelona. L'accés era obert i gratuït.

La dinàmica de participació en aquests dos cicles s'ha caracteritzat per concentrar, en un nombre reduït de persones, el lideratge i el caràcter més actiu envers l'impuls, la gestió i la producció de les propostes. És a partir de l'exhibició quan es facilita

l'accés i s'obre la participació al conjunt de la població, en aquest moment però des d'una disposició més receptiva.

A banda d'aquestes, **la resta de propostes d'arts en viu s'han emmarcat principalment en les festes majors, en relació a commemoracions diverses o bé s'han donat de manera esporàdica**, sense regularitat concreta. Algunes s'han realitzat de la mà de propostes impulsades pel Bibliobús Montserrat, altres s'han donat per motivacions collectives -com ara l'organització d'una sortida a Barcelona per anar al teatre-, i d'altres de la mà d'altres agents, com ara alguns monòlegs de comèdia impulsats per una empresa del sector a La Fàbrica durant l'any 2024. En totes elles, les dinàmiques d'accés i de participació dominant han estat les de caire receptiu amb experiències de major i menor èxit de resposta.

En aquest àmbit cal aturar-se en tres casos que mereixen un interès particular atesa la naturalesa dels projectes: parlem de Niu Eteri, el Festival Alta Segarra i el Festival Espurnes Barroques.

- **Niu Eteri** és un projecte de creació artística híbrid en disciplines, impulsat per dos artistes locals. La seva experiència i trajectòria els connecta amb fluxos de circulació de diferents projectes artístics que recorren espais i esdeveniments arreu del territori. En el marc del seu projecte creatiu i arran de la connexió amb aquest flux, es planteja a l'Ajuntament la possibilitat de fer ús de la **Capella del Roser com espai de residència creativa, i també d'exhibició** d'alguns d'aquests projectes en trànsit: que poguessin fer una estança al poble, explorar sinèrgies amb el projecte, i oferir alguna activitat o acció obertes al conjunt de la població. En el marc d'aquest projecte s'organitzaren dos concerts l'any 2023, així com la creació d'obra plàstica i visual per a la realització d'un videoclip. Actualment, el projecte es troba en un moment de latència temporal, amb moltes possibilitats de reactivació.
- Pel que fa al **Festival Alta Segarra**, el seu nom és tota una declaració d'intencions. Es tracta d'una iniciativa originàriament de l'Àgora Alta Segarra, una entitat que nasqué amb l'objectiu de cohesionar el territori. L'any 2022 l'entitat Unió Calafina (el Casino de Calaf) va agafar el testimoni de la seva gestió, mantenint la finalitat d'oferir una atractiva programació de música i gastronomia de proximitat en localitzacions amb valor patrimonial de la zona de l'Alta Segarra. El seu objectiu, per tant, és el de contribuir, a través de la cultura, a la cohesió del territori, a la difusió i el reconeixement del seu patrimoni, i al seu desenvolupament econòmic.

Concert de Gossos a l'entorn de la Capella de Sant Valentí
2a edició del Festivals Alta Segarra (2017)

El festival ha celebrat l'any 2024 la seva setena edició, de les quals Sant Martí Sesgueioles n'ha estat una de les seues en dues ocasions (anys 2017 i 2023). Partint de la compartició dels objectius, aquest festival planteja diverses potencialitats que el situen com un projecte rellevant en clau cultural i territorial: es tracta d'una iniciativa ideada en el marc de

la zona de l'Alta Segarra, articula una programació cultural de qualitat en diverses localitzacions singulars del territori (a l'aire lliure, en període estival, amb pics de població estacional), i parteix d'un impuls associatiu que ha explorat fórmules de col·laboració amb múltiples agents, tant públics com també associatius i privats, entre els quals es troba la cobertura informativa de diversos mitjans de comunicació del territori.

L'accés requereix la compra d'entrades i poden adquirir-se a través de la plataforma de gestió que utilitza l'entitat en la seva programació regular al Casino de Calaf.

- El tercer cas té certes similituds amb l'anterior, el **Festival Espurnes Barroques**. Aquest es tracta d'una iniciativa de la Fundació Espurnes Barroques. Música i experiències al Territori Barroc, amb seu al municipi de Riner (Solsonés). El festival ofereix experiències musicals d'alta qualitat en paisatges singulars de petits municipis de la Catalunya Central, sobretot aquells que conserven actius patrimonials del barroc. Les actuacions, sovint de producció pròpia, sempre s'acompanyen d'un tast gastronòmic vinculat a la proposta artística.

Sant Martí Sesgueioles fou una de les seues d'aquest festival durant la primavera dels anys 2020, 2021 i 2022. L'accés també requereix de la compra d'entrades a través del web del festival, amb un preu que contempla diferents opcions d'abonament i diversos descomptes vinculats a l'accessibilitat de determinats col·lectius, avantatges per a grups, així com per ser associat o subscriptor d'alguna de les diferents entitats aliades.

La relació de Sant Martí Sesgueioles amb aquests dos festivals plantegen certs **debats al voltant de la seva governança i la seva resposta en termes de públic**. Atenent a la naturalesa de la relació entre l'administració local i les entitats impulsores per esdevenir-ne seu –autorització, contractació o conveni–, des de l'òptica municipal s'identifica una certa mancança envers la possibilitat d'explorar un rol més actiu i regular al llarg de les diferents fases del projecte, com a mínim pel que fa a la producció de l'espectacle que es duu a terme a la localitat: anar més enllà de

l'acollida puntual d'una de les cites del festival amb periodicitat anual o discontinua. Aquest es tracta d'un plantejament que podria contribuir alhora a l'increment de la participació i de la fidelització de públics i simpatitzants, i que parteix de la identificació d'objectius compartits en el marc de la promoció i de la dinamització territorial a través de la cultura: en el primer cas, amb un accent en la pertinença a l'Alta Segarra, i en el segon, amb l'accent en el patrimoni barroc que es conserva en els petits municipis de la Catalunya central.

En aquest sentit, més enllà de nodrir i enriquir la programació d'arts en viu en el municipi, es tracta de **procurar un impacte positiu i sostingut en les múltiples dimensions dels impactes de la cultura**: a nivell social, mediambiental i sobre la salut, econòmic, i també sobre les pròpies organitzacions participants, sobre la governança i la comunicació.

Des d'aquesta perspectiva, una breu aproximació al territori identifica l'existència d'altres festivals d'arts en viu en petits municipis amb els que es comparteixen les finalitats d'assolir dinàmiques de participació actives, arrelades, així com un impacte més enllà del seu sentit cultural en el territori:

Selecció de festivals d'arts en viu en petits municipis de l'entorn

Àrea	Nom	Ens responsable
Calaf – Alta Segarra	Jaç a la Palla	Associació d'Amics de la Guàrdia Pilosa Ajuntament de Pujalt
	Desfolca't. Festival de música tradicional i popular de Calaf i l'Alta Segarra	COMTCASE Ajuntament de Calaf
	Festival Alta Segarra	Unió Calafina (Calaf), i ajuntaments dels municipis que esdevenen seu
	Nits culturals	Veïns i veïnes de Sant Pere Sallavinera
	Festivart de Rubió	Ajuntament de Rubió Comissió de festes de Rubió
	Festival Som Riures	Associació Cultural i de Recerca de Copons Ajuntament de Copons
Igualada - Anoia	Dellegendes. Festival de Llegendes de Catalunya	Teatre Nu Ajuntament de Sant Martí de Tous
Manresa - Bages	Campus Gospel Rajadell	Esclat Gospel Singers Ajuntament de Rajadell
Altres	Festival Espurnes Barroques	Fundació Espurnes Barroques
	Festival Itinera Parlem	Associació de Micropobles de Catalunya AKTIVE

Per últim, l'oferta d'arts en viu del poble acostuma a completar-se amb altres **accions puntuals**, algunes de les quals han esdevingut experiències d'èxit destacable. En son exemples algun dels espectacles que contribueixen a articular reptes, a compartir debats, àpats populars o commemoracions en el marc d'altres polítiques públiques locals, com ara en el marc d'accions vinculades a l'envelliment actiu o la igualtat de gènere.

En conjunt, esdevé recomanable dotar de continuïtat i articular una programació regular d'arts en viu que dialogui amb la resta de l'agenda social del poble, que contribueixi a eixamplar oportunitats d'accés i hàbits de participació cultural al voltant d'aquestes disciplines, i a promoure la dinamització dels diferents actius del territori, especialment els d'àmbit cultural. Tanmateix, cal considerar l'**alt potencial de projecció supralocal** que tenen bona part d'aquests projectes, alguns ja dissenyats amb aquest abast (Festival Alta Segarra, Espurnes Barroques), i d'altres més inactius o latents però amb elements de valor a potenciar més enllà de la localitat (les representacions de la Margaridó especialment, però també els Capvespres de la Corriola, el Festival del Roser o Niu Eteri).

PATRIMONI I ENTORN

L'anàlisi de les dinàmiques d'accés i participació envers el patrimoni i l'entorn de Sant Martí Sesgueioles esdevé particularment complexa si atenem a les múltiples categories del patrimoni cultural, ja siguin elements i béns materials o immaterials, mobles o immobles, documentals, arqueològics, naturals, de cronologia recent o remota. Hi ha molts d'aquests elements que per la seva naturalesa són accessibles en la mesura que conformen el paisatge quotidià del poble, o que bé integren el capital cultural compartit pel fet de pertànyer o haver-hi arrelat. A banda d'aquests, la dinamització del patrimoni cultural sovint manté una **relació estreta amb el desenvolupament econòmic i turístic del territori**, una línia de treball fàcilment detectable en molts municipis de la zona (vegeu la relació d'equipaments museístics i patrimonials a l'apartat d'equipaments d'ús cultural d'interès municipal), i especialment en el nucli dels projectes del Consell Comarcal de l'Anoia a través d'Anoia Turisme, com ara els anteriorment mencionats *Anoia, Terra de Castells* o bé *Anoia, territori E-bike*⁴⁰ (vegeu l'apartat d'altres administracions i ens públics).

En aquest àmbit, Sant Martí Sesgueioles compta una eina recent que permet obrir múltiples línies de treball, un Mapa de Patrimoni Cultural (2022)⁴¹ que identifica, documenta i valora les dades sobre el patrimoni cultural i natural del municipi, permetent així l'establiment de mesures per a la seva protecció i conservació, però també per a la seva dinamització i rendibilitat social.

---

⁴⁰ Vegeu Nota 8 i 26.

⁴¹ Vegeu Nota 34.

Nombre d'elements patrimonials recollits en el Mapa de Patrimoni Cultural de Sant Martí Sesgueioles segons tipologia. Valor absolut i percentatge. Any 2022.

Tipologia d'elements patrimonials	Nombre de fitxes	%
Patrimoni immoble	70	70,7%
• Edificis i conjunts arquitectònics	44	44,4%
• Elements arquitectònics	8	8,1%
• Jaciments arqueològics	9	9,1%
• Obra civil	9	9,1%
Patrimoni moble	10	10,1%
• Elements urbans	2	2,0%
• Objectes	6	6,1%
• Col·leccions	2	2,0%
Patrimoni documental	7	7,1%
• Fons d'imatges	2	2,0%
• Fons documental	5	5,1%
Patrimoni immaterial	8	8,1%
• Manifestacions festives	3	3,0%
• Tradició oral	4	4,0%
• Costumari	1	1,0%
Patrimoni natural	4	4,0%
• Zones d'interès natural	3	3,0%
• Espècimens botànics singulars	1	1,0%
TOTAL	99	100,0%

Si atenem a l'accessibilitat i a les dinàmiques de participació cultural envers les diferents categories d'elements patrimonials, en primer lloc cal considerar el predomini del patrimoni construït, especialment els **edificis i conjunts arquitectònics** -una tendència habitual a la majoria de municipis-, i els **jaciments arqueològics**, doncs Sant Martí Sesgueioles compta amb una presència destacada si atenem a la petita extensió del municipi.

Molts edificis inventariats comparteixen característiques i un valor conjunt que conforma el paisatge urbà propi del nucli més antic de la població. D'altra banda, hi ha construccions que presenten valors intrínsecs no únicament a nivell arquitectònic, sinó també a nivell històric o etnològic, com ara la curiosa separació del Campanar respecte l'edifici de l'Església, les pallisses -que testimonien la tradició agrícola-, les fonts i safarejos -relacionats amb l'abundància i l'ús de l'aigua-, les fàbriques o l'estació de ferrocarril -que parlen de la industrialització-, o bé l'obra civil que ha ajudat històricament a estructurar les comunicacions i les infraestructures del municipi. Alguns d'aquests indrets estan identificats amb rètols i plafons que informen i difonen sobre el seu valor patrimonial al visitant.

De fet, alguns d'aquests espais son objecte de les **visites guiades** que mensualment es duen a terme en el municipi. *Sant Martí Sesgueioles. Una vida moderna amb arrels medievals* és el títol d'aquesta visita que recorre una selecció representativa d'aquests espais, acompanyant-se d'un relat de contingut històric. Aquesta proposta neix precisament de la col·laboració amb el Consell Comarcal de l'Anoia, en el marc d'una línia d'impuls del turisme a través de visites guiades al patrimoni de diverses localitats de l'Anoia.

La dinàmica d'accés i participació en aquestes visites esdevé doncs majoritàriament vinculada al flux i perfil turístic, principals receptors de l'activitat, però cal considerar el paper que la població pot tenir en el disseny, els continguts, en la mediació patrimonial i en l'experiència de la visita, una finestra de possibilitat que les dotaria d'un caràcter més actiu o participat.

Visita guiada a Sant Martí Sesgueioles.
(Imatge: @anoiapatrimoni)

De fet, un bon exemple d'aquest rol correspon a l'organització d'una gran trobada que proposava a totes les famílies residents que contactessin amb la seva xarxa familiar i d'amistats per convidar-los a una jornada d'activitats al poble, especialment aquelles persones que no hi residien i fes temps que no hi tenien relació amb la població. Una de les activitats d'aquesta jornada va ser precisament la realització d'aquesta visita, nodrint i eixamplant així un sentit significatiu vinculat a la pertinença i a la participació de la població.

Pel que fa als jaciments històrics, des de l'administració es treballa per analitzar, adequar i gestionar la seva protecció, accessibilitat i difusió. Des de l'activació d'aquesta línia de treball, l'accés a aquest patrimoni ha estat vinculat a diverses **intervencions arqueològiques** per part d'equips especialitzats. En aquest sentit, se'n destaca la intervenció que l'any 2021 confirmà l'emplaçament històric del Castell de Vilallonga, i que motivà una recent adequació del jaciment per a futurs treballs mitjançant un Pla Director que s'està elaborant de la mà del Servei de Patrimoni Arquitectònic Local (SPAL) de la Diputació de Barcelona⁴².

Pel que fa al patrimoni immaterial, cal destacar les **manifestacions festives** ja analitzades en l'apartat anterior (Activitats del cicle festiu), entre les que també s'inclouria la imatgeria festiva dels **Gegants**, tant els antics com els nous. En aquests casos, la naturalesa popular i tradicional de la seva pràctica vincula aquesta categoria patrimonial amb dinàmiques de participació actives, en les que el paper de la població és condició necessària de la seva existència i vitalitat.

També requereix d'un cert activisme la transmissió i la permanència de la **tradicció oral** de generació en generació, com ara les dites relacionades amb l'abundància de l'aigua, els costums i els múltiples relats de la memòria col·lectiva local, entre els que

---

⁴² "Intervenció arqueològica al Castell de Vilallonga" (13.11.2023). Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles. Recuperat de:
<https://www.sesgueioles.cat/actualitat/noticies/intervencio-arqueologica-al-castell-de-vilallonga.html>.

destaquen aquells marcats pels temps de guerra, que al llarg de la història han impactat notablement a la zona.

Directament relacionada amb aquesta oralitat cal fer referència a dues llegendes arrelades en la identitat santmartinenca, importants també des d'una **perspectiva documental**:

- D'una banda, la **Llegenda de Sant Martí**⁴³, el relat que explica el perquè de la devoció local a Sant Martí com a patró. Es tracta d'una mostra més de l'impacte de la guerra –en aquest cas, la de Successió (1702-1713)–, i alhora de l'important rol territorial de l'església en els orígens de la Catalunya contemporània, també en la seva documentació.
- De l'altre, cal destacar novament aquí **Margaridó** (vegeu l'apartat d'Arts en viu), un relat novament marcat per la guerra, en aquest cas però amb un missatge universal que la travessa i transcendeix.

Aquests dos relats també es troben darrere dels noms dels Gegants locals. De fet, també des d'una perspectiva documental cal destacar més recentment l'esforç col·lectiu que, des de l'any 2008, múltiples veïns realitzen per elaborar una revista cultural local que comparteix i constitueix un exercici de vitalitat i de memòria compartida, la **Revista Cultural Margaridó**. La seva conformació respon a una convocatòria oberta de continguts adreçada al conjunt de la població, que la nodreixen d'articles, reflexions, notícies d'actualitat, efemèrides, petits relats i poemes, imatges i anhels d'una comunitat activa. L'Ajuntament s'encarrega de l'edició i la difusió anual coincidint amb les dates de la Festa Major d'Estiu. En aquesta línia, també es adient apuntar l'emergència d'una iniciativa per editar una publicació relacionada amb la memòria i la curadoria d'alguns fons fotogràfics d'índole privat però d'alt valor col·lectiu, i que parlen de la història i el desenvolupament comunitari del poble.

Son també actius patrimonials de la població algunes **zones d'interès natural**. Els múltiples **horts** que conformen el paisatge del nucli urbà i de l'entorn, així com la recent intervenció sobre el **Torrent de la Guàrdia** al seu pas pel nucli urbà ha reactivat el rendiment social d'aquest espai, que alhora integra un corredor natural de naturalesa supramunicipal protegit pel Pla territorial parcial de les Comarques Centrals de la Generalitat de Catalunya⁴⁴, i que també esdevé un connector d'especial interès per a la dinamització turística del territori⁴⁵.

En conjunt, en les dinàmiques d'acció i participació cultural relacionades amb el patrimoni i l'entorn esdevenen de notable contrast entre aquelles que es podrien

---

⁴³ Llegenda de Sant Martí. Fitxa 08228-91 del Mapa de Patrimoni Cultural de Sant Martí Sesgueioles (2022). Recuperat de: <https://patrimonicultural.diba.cat/element/llegenda-de-sant-marti-0>.

⁴⁴ Pla territorial parcial de les Comarques Centrals, publicat en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya núm. 5241, de 22 d'octubre de 2008. Recuperat de: https://territori.gencat.cat/ca/01_departament/05_plans/01_planificacio_territorial/plans_territorial_s_nou/territorials_parcials/ptp_de_les_comarques_centrals/.

⁴⁵ Veure Nota 19.

considerar intrínseques del paisatge i el capital cultural dels seus habitants, aquelles amb un perfil més actiu col·lectiu –en les que predominen les manifestacions festives i els exercicis de memòria col·lectiva–, i per últim aquelles que els situen en un paper més receptiu, com les vinculades a la dinamització del turisme, amb oportunitats de creixement en termes de participació i de col·laboració amb altres agents del territori.

ARTS PLÀSTIQUES I VISUALS

En relació a les arts plàstiques i visuals, les accions impulsades durant els darrers anys en el municipi han inclòs algunes propostes de participació àmplies des de diferents perspectives. Des de la **iniciació a la pràctica** d'aquestes arts, al municipi s'hi han dut a terme recentment formacions puntuals d'aproximació a la fotografia, cursos setmanals de manualitats per a la gran, i també s'hi donen trobades setmanals de persones que comparteixen activitats plàstiques en un dels establiments de restauració del poble. Des de la perspectiva educativa també cal destacar el rol l'Escola Font de l'Anoia i el seu pes en l'aproximació de l'art als infants, amb activitats múltiples a l'aula, com ara concursos de dibuix per Nadal, activitats plàstiques en col·laboració amb el Bibliobús Montserrat, sortides culturals o treballs específics envers l'obra d'artistes com Mercè Arànega o Joan Miró.

Exposició a la Capella del Roser. (Imatge: Anna Carretero)

Pel que fa **l'oferta expositiva**, son diverses les mostres que durant els darrers anys s'han exhibit a la Fàbrica i a la Capella del Roser. Entre aquestes propostes hi destaca la iniciativa **10 mesos/10 artistes**, un projecte de l'Associació Cultural La Corriola que s'engegà de la mà de la recuperació de la Capella del Roser per a l'ús cultural, i que obria l'espai a l'acollida de

propostes expositives de qualsevol disciplina que hom desitgés, de manera que cada artista pogués exposar durant un mes a l'espai. Es tracta d'una iniciativa particularment interessant des de la perspectiva participativa, en tant que parteix d'un activisme associatiu que incentiva la participació de creadors i alhora dota de contingut un nou espai cultural i una programació variada en disciplines artístiques, sovint no tan freqüents en l'oferta cultural del municipi. D'aquest cicle se'n varen celebrar dues edicions els anys 2019 i 2020, i es tracta d'una proposta recuperable que presenta oportunitats destacables, en la mesura que eixampla l'accés a les arts des de múltiples perspectives i resulta fàcilment transferible i itinerant a d'altres municipis i equipaments amb interessos compartits.

També vinculat al **foment de la creació**, des de l'Ajuntament convoca anualment el **Concurs de Fotografia de Sant Martí Sesgueioles**, un concurs que premia les fotografies guanyadores amb la portada de la *Revista Cultural Margaridó* (vegeu

apartat Patrimoni i entorn), així com en el butlletí municipal, a més de xecs per a la realització de compres en comerços locals. Un altre concurs de recent creació és el **Concurs de Postals de Sant Jordi**, organitzat per l'Associació de Micropobles de Catalunya amb diverses categories de tècnica lliure. En aquesta ocasió la postal guanyadora esdevé la imatge representativa de l'entitat per a la Diada de Sant Jordi, i es premia l'autoria amb un lot de llibres.

Per últim, cal mencionar les vinculacions potencials que altres projectes vius o latents al municipi, com ara Niu Eteri (vegeu l'apartat Arts en viu) o bé l'Espai Viver (vegeu l'apartat Espais d'intersecció cultural), podrien tenir en aquest camp. De fet, les **aliances** en aquest àmbit cultural esdevenen una línia de treball amb recorregut, en la mesura que el territori compta agents vinculats amb escoles d'art, iniciatives de suport i espais per a la creació i la formació no reglada, així com agents i espais d'exhibició (veure apartat d'Equipaments d'ús cultural d'interès supramunicipal).

LITERATURA I FOMENT DE LA LECTURA

Els principals agents vertebradors de l'activitat vinculada a la literatura i al foment de la lectura son el Bibliobús Montserrat i l'Escola Font de l'Anoia, tot i que també cal considerar l'aposta que l'any 2020 es va fer per impulsar un espai específic de lectura a La Fàbrica, la biblioteca Mossèn Valentí Miserachs.

El paper de l'escola és fonamental per a l'aprenentatge de la lectura, per a l'ús de la lectura per aprendre, i per al desenvolupament del gust i l'hàbit lector. En aquest sentit, el centre incorpora projectes que cultiven el gust per la lectura més enllà de l'aprenentatge dels continguts de les diverses àrees curriculars: compartint lectures, trobades amb escriptors i escriptores, il·lustradors i il·lustradores, dinamitzant la biblioteca escolar, o compartint amb la comunitat la celebració de la Diada de Sant Jordi i el Dia del Llibre, entre d'altres.

Les dades mostren l'estreta relació de l'etapa educativa amb els usos del **Bibliobús Montserrat** (veure apartat Equipaments i espais culturals). El bibliobús garanteix l'accés al fons de la Xarxa de Biblioteques Municipal (XBM) i als seus múltiples serveis, eliminant qualsevol barrera de caire socioeconòmic. En aquest marc, el Bibliobús impulsa puntualment activitats diverses en el municipi com ara contes, tallers de manualitats, xerrades o recitals. Cal però tenir en compte que, més enllà de l'accés i el foment de l'hàbit lector, l'evolució del model de biblioteques ha intensificat l'aposta per incrementar el seu valor social i la seva capacitat transformadora envers la ciutadania, incloent la participació com un eix clau de connexió amb la comunitat⁴⁶. És en aquest eix on hi ha espai per a l'impuls de línies

---

⁴⁶ Gerència de Serveis de Biblioteques (2021). Model de la Biblioteca XBM. Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona. Recuperat de: <https://www.diba.cat/documents/16060163/303284652/Model+Biblioteca+XBM.pdf/04550ba5-72f6-bc5e-4ebf-9abb737e9e87?t=1620994711038>.

de treball que incentivin aquesta dimensió més quotidiana o estretament connectada amb la comunitat local.

Cal recuperar i posar en valor també en aquest apartat el paper de la *Revista Cultural Margaridó*, en aquest cas en relació a la dinamització d'una participació activa a través d'una convocatòria oberta a la recepció d'escrits i relats diversos que conformen els continguts de la publicació, i que conseqüentment esdevé una lectura obligada per a tota la població en les dates de la Festa Major d'Estiu. També cal recuperar aquí novament el rol de l'Associació Cultural La Corriola, que l'any 2018 impulsà en col·laboració amb l'Ajuntament el 1r *Concurs Literari de Sant Martí Sesgueioles*, amb diverses categories i premis que incentivaven la creació literària en les categories de poesia, prosa, microrelat i també d'expressió artística, obrint el concurs també als més petits.

Un altre aspecte rellevant en aquest anàlisi té a veure amb l'**accessibilitat digital**. La proliferació de plataformes en línia i de portals específics com el de la pròpia Biblioteca Virtual de la XBM⁴⁷, eixamplen les opcions d'accés a la literatura en format digital, també en els formats d'audiollibres. Aquesta perspectiva esdevé igualment destacable des del punt de vista de l'escriptura i de la creació literària, en la mesura que amplia les oportunitats d'accés a recursos materials i formatius per a l'escriptura, l'edició i la difusió de qualsevol gènere narratiu. En conjunt però, cal considerar aspectes com l'accés a Internet i la competència digital de la població, integrant aquest àmbit en el repte i l'oportunitat d'aprofundir en l'impuls d'una estratègia de cultura digital en el territori, especialment atenent al context territorial de l'Alta Segarra.

De fet, la col·laboració entre institucions i entre els agents territorials de creació i difusió literària esdevenen cabdals per crear **xarxes de suport i de col·laboració** que incrementin les dinàmiques actives de participació, ampliant les possibilitats d'interacció de la comunitat al voltant de la lectura i la literatura. En trobem exemples en l'organització de debats, de presentacions, la dinamització de grups de lectura, la convocatòria de concursos literaris o recursos de suport a la creació, així com la vinculació amb altres disciplines o àmbits. En aquest sentit, esdevé un cas recent la projecció del premi literari dels *Jocs Florals* organitzat per l'Ajuntament de Calaf, que en la seva darrera edició plantejava la temàtica de l'Alta Segarra⁴⁸.

---

⁴⁷ Biblioteca Virtual de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona. Disponible en <https://bibliotecavirtual.diba.cat/>.

⁴⁸ "Calaf convoca una nova edició dels Jocs Florals amb l'Alta Segarra com a temàtica central". Mancomunitat de l'Alta Segarra (04.03.2024). Recuperat de: <https://www.altasegarra.cat/actualitat/noticies/calaf-convoca-una-nova-edicio-dels-jocs-florals-amb-lalta-segarra-com-a-tematica-central.html>.

ALTRES ACTIVITATS D'ÀMBIT SOCIOCULTURAL

A banda d'aquests àmbits sectorials, a Sant Martí hi ha un notable gruix d'activitats en les que la cultura conflueix amb altres àmbits o sectors d'acció cívica i social. Un primer exemple el trobem en el marc d'**accions relacionades amb iniciatives o polítiques públiques** de convivència, igualtat, gènere (Dia de la Dona), diversitat o cicle de vida (Setmana de la Gent Gran), en les que son habituals propostes culturals com a eina de trobada, de sensibilització o d'acció comunitària. En aquests casos hi predominen les dinàmiques de participació més aviat receptives i d'assistència variable. Cal tenir en compte que moltes d'aquestes accions tenen una temporalitat anual, i que si bé algunes acumulen una certa regularitat en els darrers anys, en alguns casos és possible que encara no es percebin com a esdeveniments consolidats del calendari sociocultural del poble.

Les activitats més consolidades en aquest àmbit son els **cursos i tallers** diversos que, des de setembre fins a juny, es duen a terme setmanalment en equipaments municipals, principalment a La Fàbrica. La seva programació sovint respon a interessos i suggeriments de la ciutadania, i si bé bona part tenen relació amb pràctiques d'exercici físic (gimnàstica per a la gent gran, ioga, pilates...), també es duen a terme activitats més pròximes a continguts culturals com ara manualitats plàstiques, tallers de gastronomia, tallers de música o espais d'activitat familiar, en els que s'incorporen continguts com la música, el ball, el joc de construccions o l'aprenentatge de la llengua anglesa.

En aquests casos, el perfil de participació esdevé força actiu, ja que més enllà de l'assistència regular a les activitats, sovint aquestes provenen de demandes col·lectives que comporten altres tasques relacionades amb la gestió. Per exemple, s'ha impulsat un taller de gralla de la mà dels integrants de la Colla Gegantera per aprendre i millorar l'experiència sonora de les sortides geganteres de la Colla, i també hi desperta interès la iniciació de cursos i tallers vinculats a les diferents tasques d'impuls d'una producció escènica, vinculades a la representació de Margaridó.

Per últim, és també convenient destacar l'interès sociocultural que generen diverses **pràctiques esportives**, sobretot en època estival, moltes d'elles amb un alt grau d'implicació per part dels agents de la pròpia població. És el cas dels tornejos de festa major en pràctiques com el frontó o els escacs, els cursos i tallers a la piscina municipal, o l'organització d'esdeveniments anuals com la caminada nocturna, el Memorial Gerard Borràs, o més recentment, l'organització d'una cursa d'obstacles per a infants i famílies o també la primera edició de la cursa trail *Gaioles*⁴⁹.

---

⁴⁹ "Tot preparat per a la primera edició de la Trail Gaioles". Canal Taronja Anoia (29.11.2024). Recuperat de: <https://www.canaltaronja.cat/anoia/tot-preparat-per-a-la-primera-edicio-de-la-trail-gaioles/>.

4. Comunicació i difusió de la cultura

La comunicació cultural esdevé un aspecte cabdal en l'accessibilitat, la participació i l'impacte dels serveis culturals. El funcionament actual del món de la informació i de la comunicació planteja continuament reptes i oportunitats, en un escenari altament competitiu i cada cop més digital respecte a la capacitat d'arribar de manera efectiva a la població. Per aquest motiu, disposar d'una bona política comunicativa constitueix un camp fonamental de treball en l'àmbit de la política cultural.

Sant Martí Sesgueioles disposa de diversos instruments i canals de comunicació municipal en els que la cultura comparteix continguts amb altres àmbits informatius d'interès local. La seva dimensió poblacional, l'existència de dinàmiques pròpies de relació quotidiana i propera amb la comunitat, així com la notable valorització i reconeixement de la cultura entre els seus habitants, són elements que contribueixen a una millor i més ben valorada comunicació de la cultura. En concret, a nivell local s'identifiquen diversos instruments i canals de valor per a la difusió cultural, i que es poden distingir entre aquelles que es desenvolupen l'esfera digital i aquelles que es donen en l'espai físic de la població.

EINES I ESPAIS DE COMUNICACIÓ DIGITAL

PÀGINA WEB MUNICIPAL SESGUEIOLES.CAT

La presència institucional a Internet té l'objectiu de prestar serveis públics de manera més eficient a la població, millorar la comunicació i assegurar la normativa vigent en termes d'accessibilitat, administració electrònica i transparència.

La informació cultural en el web municipal es troba distribuïda en diverses pàgines i subapartats:

- Hi ha un primer grup de pàgines que apleguen **informacions de naturalesa permanent** sobre diferents aspectes vinculats a la cultura local, com ara els apartats "Història", "Margaridó", "Llocs d'interès", "Equipaments", "Entitats i associacions" i "Festes";
- En un segon bloc situem algunes pàgines que actuen a mode d'**arxiu digital**, principalment els subapartats de la pàgina "Publicacions digitals", que facilita l'accés a les diferents edicions de dues revistes rellevants per a la difusió cultural: Sant Martí Informa i la Revista Cultural Margaridó;
- Per últim, s'identifiquen els apartats que proporcionen l'accés a **continguts dinàmics i de vigència temporal limitada**, principalment el de "Notícies", que endreça cronològicament les notes de premsa i comunicacions d'interès local, també les d'indole cultural. En aquest darrer bloc també situariem

l'accés a una agenda i a un butlletí digital, tots dos actualment inactius, però que constitueixen dues eines aptes per a la difusió cultural àmpliament utilitzades en les estratègies de comunicació d'administracions, agents i equipaments culturals.

Aquest web és l'espai digital de referència de l'Ajuntament, la principal via d'accés digital a la seva informació institucional, i el portal d'administració electrònica per a realització de tràmits diversos. L'Ajuntament té previst un procés d'actualització i millora de l'espai web. La seva curadoria és una tasca cabdal de la que se'n deriven la resta d'accions comunicatives a través d'altres canals. De fet, també des de la pàgina principal del web municipal es poden visualitzar els darrers continguts publicats a les xarxes socials de Facebook i X.

CANALS DE MISSATGERIA INSTANTÀNIA (WHATSAPP)

L'ús d'aquests canals s'ha popularitzat entre les persones arreu del món. També entre els veïns i veïnes del poble, els seus agents, així com també entre les persones que formen part de l'Ajuntament, ja sigui personal municipal o persones de l'equip de govern. No és estrany que de manera gairebé espontània, aquest canal s'hagi erigit com una de les principals vies de comunicació i difusió també per a les informacions d'interès local, entre elles les culturals.

La seva popularitat parla de les seves virtuts. Si bé es tracta d'un canal ben valorat en general, el seu ús des de l'administració planteja diversos riscos. En primer lloc, l'ús institucional d'aquesta eina –principalment orientada a la comunicació personal i a la conversa–, requereix d'un certa planificació i gestió que distingeixi clarament el seu caràcter institucional i professional de la seva potencial percepció personal o informal. De fet, des d'aquesta perspectiva institucional emanen altres riscos, com ara els associats a la privacitat i la seguretat en la gestió de les dades personals, o bé de males pràctiques que poden reduir el valor dels continguts, com ara la reiteració, la saturació o el desordre, aspectes que dificulten la seva utilitat i sostenibilitat en el temps. Tanmateix, cal tenir present que aquest canal no pot esdevenir exclouent de la població que no en fa ús.

Durant l'any 2023 es va treballar per formalitzar un canal oficial de missatgeria instantània per part de l'Ajuntament amb la intenció de donar compliment a la normativa de protecció de dades i endreçar la periodicitat i perfil de les informacions a traslladar a través d'aquest canal.

PERFILS MUNICIPALS A DIFERENTS XARXES SOCIALS (INSTAGRAM, FACEBOOK, X)

De forma similar a la popularització dels canals de missatgeria instantània, les xarxes socials compten amb una àmplia integració en la interacció digital de la població. Atenent a les diferències entre els tipus xarxes envers la manera d'accedir a continguts, el seu format, les formes d'interacció i d'altres funcionalitats particulars, les xarxes socials tenen la particularitat de presentar de manera contínua un infinit de continguts de manera automatitzada. Aquesta automatització es basa en criteris desconeguts per a la persona usuària i definits per l'empresa proveïdora, però que integren el processament de dades dels hàbits de consum de la persona usuària per tal que aquests continguts s'alineïn amb les seves preferències i interessos.

En aquest context competitiu, la gestió d'aquests perfils mantenen una publicació força regular de continguts, i d'acord amb les tendències del sector, la més activa en l'actualitat és Instagram. Tant a Instagram com a la resta de xarxes, l'estil de comunicació és fonamentalment unidireccional, com a via complementària de difusió dels continguts d'interès local o d'incidències diverses, si bé puntualment s'hi donen interaccions amb l'ànim d'aclarir dubtes o reforçar els missatges.

D'altra banda, cal considerar que els continguts a publicar en aquestes xarxes requereixen d'una edició específica atenent a la naturalesa dels seus formats, i en la que més enllà dels textos, aquests han d'acompanyar-se, gairebé de forma obligatòria, d'imatges, vídeos i enllaços sobre els que descansa la imatge institucional. A diferència dels canals de missatgeria instantània, aquestes xarxes han desenvolupat eines que permeten una major distinció entre l'ús professional i el personal.

En l'ús d'aquestes eines digitals, en el cas de Sant Martí Sesgueioles cal destacar la **capacitat d'edició de múltiples elements multimèdia** en la presentació dels seus continguts: l'acompanyament fotogràfic, l'edició d'imatges que traslladen informacions clau i l'edició de vídeos. Aquest es tracta sense dubte d'un valor distintiu de la seva comunicació digital. A més, en molts casos aquests continguts integren i mostren el treball de les diverses persones i agents que protagonitzen l'acció o la informació a comunicar, de manera que aquests esdevenen participants també de la dimensió comunicativa dels projectes.

EINES I ESPAIS DE COMUNICACIÓ FÍSICS

PANELS INFORMATIUS EN EQUIPAMENTS, ESTABLIMENTS, I A L'ESPAI PÚBLIC

L'Ajuntament disposa d'alguns panells informatius a l'espai públic i en equipaments municipals, que principalment esdevenen suport de cartells informatius sobre esdeveniments d'interès local. Sovint també compten amb la complicitat de comerços i establiments locals en la mesura que esdevenen punts de trobada local.

DISTRIBUCIÓ EN BÚSTIES DOMICILIARIES

Puntualment l'Ajuntament ha dut a terme distribució d'informació en les bústies domiciliaries de tots els veïns i veïnes de la població. Es tracta potser de l'eina més eficaç per arribar a la població, si bé comporta uns costos més elevats en comparació amb la resta. L'ús d'aquesta eina, per tant, roman reservada a campanyes o accions específiques d'especial rellevància.

EDICIÓ DE PUBLICACIONS

L'Ajuntament edita anualment l'edició de dues revistes que contribueixen a la comunicació i a la difusió cultural:

- **Sant Martí Informa** es tracta d'un butlletí municipal que té per objectiu la comunicació de govern en diferents camps del seu servei públic, així com notícies destacades que conformen una crònica anual dels afers municipals.
- La **Revista Cultural Margaridó**, per la seva naturalesa esdevé un projecte que travessa múltiples dimensions de la cultura local (patrimoni i memòria, creació literària i foment de la lectura...), també la comunicació. És l'eina comunicativa més participada per la població i alhora la de major relació amb la cultura. Tanmateix, també cal destacar que esdevé l'única eina comunicativa que explora la col·laboració amb agents privats del territori, que aprofiten el seu abast i arrelament per incorporar anuncis amb els seus serveis i contactes.

A banda d'aquestes publicacions, l'Ajuntament ha editat puntualment altres materials de difusió cultural vinculades a casos concrets, com ara commemoracions, esdeveniments o efemèrides vinculades a personatges il·lustres de la població. No s'acostumen a editar altres materials com ara fulletons o *flyers*.

En conjunt, la valoració de les eines i espais comunicatius per a la cultura a Sant Martí Sesgueioles és positiva en termes d'eficàcia. Sempre és possible millorar i incrementar el grau de planificació de la comunicació de la cultura, si bé aquesta requereix d'una planificació en matèria cultural sobre la que aquest projecte aspira a contribuir. En aquesta mateixa línia, l'obertura territorial que caracteritza la perspectiva d'aquest anàlisi demana identificar les eines i espais de comunicació que contribueixen o tenen capacitat d'ampliar l'abast comunicatiu de la cultura en les àrees d'influència vinculades a Sant Martí Sesgueioles.

EINES I ESPAIS DE COMUNICACIÓ D'ABAST SUPRAMUNICIPAL

EINES I ESPAIS DE COMUNICACIÓ DIGITALS D'ALTRES ADMINISTRACIONS I ENS PÚBLICS

Tots els municipis propers de les àrees d'influència territorial apuntades al llarg del document disposen d'eines i espais de comunicació digital per a la difusió de la cultura, si bé de la mateixa manera que a Sant Martí Sesgueioles, els seus continguts es focalitzen en la informació cultural d'abast local. Aquests instruments es mencionen aquí en la mesura que puguin comunicar continguts sobre possibles projectes de col·laboració en els que els agents o la població de Sant Martí Sesgueioles hi jugui un paper actiu.

No obstant, l'existència d'altres administracions i ens públics de naturalesa supramunicipal poden articular estratègies de comunicació que treballin de manera especialitzada una estratègia comunicativa que articuli la informació cultural del territori, identificant aquella que esdevé efectivament rellevant per la seva població destinatària. En aquest sentit, esdevenen particularment importants els espais i canals de la Mancomunitat de l'Alta Segarra, els del Consell Comarcal de l'Anoia, o l'Associació de Micropobles de Catalunya, tot i que aquests no contempen espais comunicatius específics per a la difusió cultural.

PANELS INFORMATIUS EN UBICACIONS CLAU I EQUIPAMENTS D'INTERÈS SUPRAMUNICIPAL

En sintonia amb l'esfera digital, la identificació d'emplaçaments clau per a la distribució d'informació sobre continguts culturals amb projecció supralocal esdevé un recurs pendent d'articulació, i que requereix de la complicitat de les diferents administracions i agents que vulguin contribuir a la generació de dinàmiques territorials supralocals en l'àmbit de la cultura.

Son moltes les oportunitats i reptes de desenvolupament en aquest sentit, atès que es poden aprofitar l'existència de panells informatius locals, així com també del

desplegament territorial d'equipaments d'interès supralocals, alguns d'ells abordats a l'apartat anterior sobre equipaments culturals d'interès supralocal.

AGENTS CULTURALS DEL TERRITORI

En la mesura que els diferents projectes culturals del territori amb projecció supralocal comptin amb processos de participació o de col·laboració amb la població o els seus agents, aquests desenvolupen per sí mateixos un paper clau en la comunicació, basada en les relacions quotidianes de veïnatge, les relacions personals, o bé entre la base social de les entitats i associacions del territori.

En l'actualitat, la majoria de la població compta amb instruments de comunicació personal d'amplic abast en els seus dispositius mòbils personals. Tanmateix, les entitats i associacions sovint compten amb eines de comunicació amb la seva base social, tant físiques com digitals, entre les que hi destaca la presència en xarxes socials.

MITJANS DE COMUNICACIÓ

Existeixen en el territori diversos mitjans de comunicació de proximitat que aborden informació d'espectre supralocal. Identificar-los i definir certs canals de relació amb ells poden contribuir a l'abast comunicatiu de la cultura en el territori. Tanmateix, en la mesura que aquesta relació parteixi de projectes o estratègies articulades al voltant d'aquesta projecció supralocal serà més fàcil incrementar les possibilitats d'esdevenir presents i obtenir la cobertura d'aquests mitjans.

A continuació s'identifiquen alguns dels mitjans que conjuguen un abast supralocal però de proximitat territorial amb Sant Martí Sesgueioles, i que compten habitualment amb continguts relacionats amb la cultura local i els seus agents.

- [Canal Taronja TV](#) (Anoia, Televisió)
- [L'enllaç dels Anoiencs](#) (Anoia, Premsa)
- [Regió7](#) (Catalunya Central, Premsa)
- [Segre](#) (Província de Lleida, Premsa)
- [VeuAnoia.cat](#) (Anoia, Premsa)
- [AnoiaDiari](#) (Anoia, Premsa)
- [Revista Alta Segarra](#)

Síntesi d'aproximació al sistema cultural

ELS AGENTS

- L'Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles exerceix un paper fonamental com a agent cultural al municipi. Malgrat les limitacions en recursos econòmics i humans, el consistori aposta per fomentar la participació ciutadana i el treball conjunt amb altres agents del territori.
- Un dels principals reptes que afronta l'Ajuntament és la mancança d'estructures formals de coordinació de la política cultural, tant a nivell intern com en relació als agents locals i als agents supramunicipals.
- Les entitats, associacions i col·lectius de Sant Martí Sesgueioles han estat i són un vehicle essencial per a la participació ciutadana, mostrant una notable disposició a col·laborar i contribuir al desenvolupament del poble des d'una perspectiva integral, amb voluntat de cooperació entre totes elles.
- La trajectòria de l'Associació Cultural La Corriola, la implicació de la gent jove a través de la recent Associació de Joves, la Colla de Geganters, o el paper actiu de la comunitat escolar són mostres de com la participació ciutadana esdevé un element clau per la dinamització de la vida cultural local.
- Existeixen diverses administracions i organismes públics que operen en el territori de Sant Martí Sesgueioles i la seva àrea d'influència. Existeix una bona relació entre consistoris veïns, i el municipi forma part de la Mancomunitat de l'Alta Segarra, de la Comissió de l'Alta Anoia impulsada pel departament de turisme del Consell Comarcal de l'Anoia, així com de l'Associació de Micropobles de Catalunya.
- Existeixen projectes anteriors en la col·laboració entre administracions del territori relacionats amb la cultura, en concret en el camp del patrimoni i el turisme com a recursos de desenvolupament econòmic i territorial.
- Tant a Sant Martí Sesgueioles com al conjunt de l'Alta Anoia/ Segarra existeixen agents culturals particulars vinculats a múltiples camps d'activitat vinculats a la cultura i la creativitat (arts plàstiques i visuals, música i arts escèniques, recerca científica, llengua i literatura, disseny i comunicació...), que doten de riquesa la producció i la dinamització cultural del territori.

**EQUIPAMENTS
I ESPAIS PER A
L'ACTIVITAT
CULTURAL**

- Sant Martí Sesgueioles disposa d'un conjunt d'equipaments culturals adequats per a la seva població segons el Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya (PECCat) 2010-2020.
- El Centre Polivalent Josep Maria Torras – Cao La Fàbrica és l'equipament social i cultural de referència. La Capella del Roser, recentment rehabilitada per a usos culturals, presenta majors limitacions arquitectòniques, d'accessibilitat i de climatització, però un notable atractiu i bona valoració per a determinats formats d'activitat.
- A banda d'aquests equipaments culturals, Sant Martí Sesgueioles compta amb altres espais que, tot i no ser específicament dissenyats per a activitats culturals, també ofereixen possibilitats d'accés, participació i desenvolupament cultural (l'Escola Font de l'Anoia, el Viver, la zona esportiva).
- Com a espais d'activitat a l'aire lliure, destaquen la plaça de l'Ajuntament i l'entorn de la Capella de Sant Valentí com a espais d'activitat cultural a l'aire lliure estretament lligats a la tradició i el patrimoni local.
- En una perspectiva territorial ampliada, s'identifiquen un bon nombre d'equipaments d'ús cultural que inclouen una àmplia varietat d'espais i recursos distribuïts per diversos municipis de l'entorn.

**ACTIVITAT
CULTURAL**

- En el cicle festiu de Sant Martí Sesgueioles destaca la gran varietat d'activitats que mantenen tradicions locals i fomenten la participació activa de la comunitat, implicada en la seva organització i desenvolupament. Aquest caràcter participatiu és especialment present en la Festa Major d'Estiu, que atreu una gran quantitat de població local, estacional, i també de municipis veïns.
- Les arts en viu a Sant Martí Sesgueioles s'han vist particularment afectades per la pandèmia de la Covid-19, motivant l'aturada de diverses iniciatives i projectes que es trobaven en un moment d'incipiència i consolidació en l'oferta cultural local. Són els casos de la representació de Margaridó, els Capvespres de la Corriola o del Festival del Roser.

- L'experiència de Sant Martí Sesgueioles en l'acollida de festivals de música impulsats per agents externs però amb vocació d'articulació territorial ha plantejat certs debats al voltant de la seva governança, la seva resposta en termes de públic i el seu impacte local. Són els casos del Festival Alta Segarra i el Festival Espurnes Barroques.
- En una perspectiva territorial ampliada, s'identifiquen altres projectes i iniciatives vinculades a les arts en viu que persegueixen dinàmiques de participació actives, arrelades, i un impacte integral positiu pel territori.
- Sant Martí Sesgueioles compta amb una àmplia varietat d'elements de patrimoni natural i cultural, tant material (edificis, jaciments) com immaterial (festes, dites i llegendes), que formen part del paisatge quotidià i el capital cultural del poble.
- Al voltant del patrimoni s'han implementat iniciatives de recerca, protecció, restauració, difusió i conservació. Entre les activitats de difusió, destaquen les visites guiades mensuals vinculades al foment del turisme impulsades per Anoia Turisme (Consell Comarcal de l'Anoia).
- La població juga un rol actiu en la preservació i transmissió de les tradicions, els costums i les manifestacions festives. En aquesta tasca de construcció de memòria col·lectiva, hi destaca el projecte de la Revista Cultural Margaridó.
- En el terreny de les arts plàstiques i visuals, el municipi presenta una trajectòria decreixent tant des del punt de vista de la iniciació, com pel que fa a l'activitat expositiva i el foment de la creació.
- En l'àmbit de la literatura el Bibliobús Montserrat i l'Escola Font de l'Anoia tenen un paper fonamental en la promoció de la lectura, mentre que la Revista Cultural Margaridó és el principal projecte participatiu en el camp de la creació i la difusió literària local.
- Sant Martí Sesgueioles nodreix la seva oferta cultural amb activitats relacionades amb altres polítiques públiques que es serveixen de la pràctica cultural com a eina de trobada i de sensibilització.

- La Fàbrica acull cursos i tallers de naturalesa diversa obertes al conjunt de la ciutadania, alguns d'ells d'àmbit cultural, amb una participació activa que sovint implica tasques de gestió comunitària.
- La dimensió cultural dels esdeveniments esportius locals es nodreix de la implicació local i dels seus èxits de participació, contribuint a enfortir l'arrelament, la cohesió social i la seva projecció territorial.

COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ DE LA CULTURA

- Sant Martí Sesgueioles utilitza diversos canals de comunicació digital, entre els què la seva pàgina web esdevé l'eina central per a la difusió de les informacions d'interès del municipi, també les relatives a la cultura local.
- L'ús de la missatgeria instantània (WhatsApp) ha guanyat popularitat com a eina de comunicació directa entre l'Ajuntament i la població, tot i que la seva gestió requereix de planificació per evitar riscos en l'àmbit de l'ús institucional, la privacitat i la saturació d'informació.
- La presència en xarxes socials (Facebook, X, Instagram) mostra una difusió regular i visual d'informacions sobre la cultura local. Es destaca Instagram com la xarxa més activa, així com la capacitat del consistori per transmetre la informació amb un enfocament multimèdia (textos, imatges, vídeos, enllaços).
- Els espais de comunicació física en el municipi es mantenen com a instruments importants de comunicació relacionats amb els punts de trobada i d'afluència de la població, tant a Sant Martí Sesgueioles com en emplaçaments clau d'altres municipis de l'entorn.
- S'identifiquen un bon nombre de mitjans de televisió, ràdio i premsa que donen cobertura informativa a territoris que inclouen Sant Martí Sesgueioles, també en l'àmbit cultural.

Propostes d'actuació

Les propostes d'actuació recollides en aquest pla es defineixen a partir dels dèficits, necessitats i potencialitats detectades en la diagnosi, alhora que recullen les aportacions de les entrevistes i reunions de treball realitzades amb els diferents agents culturals del municipi i de l'entorn territorial. Per tant, aquest Pla dona resposta a les necessitats concretes que té Sant Martí Sesgueioles (envers la dinamització cultural, l'accés i la participació del veïns i veïnes en la programació cultural, els equipaments, el teixit associatiu i agents culturals locals...), però també va més enllà de les problemàtiques actuals, tot preveient escenaris futurs, especialment pel que fa a una mirada territorial ampla.

Es presenta com el **full de ruta** que ha de guiar la tasca de la Regidoria de Cultura els propers anys, amb voluntat d'esdevenir una eina orientativa també per a tots els agents culturals del municipi. El model cultural que dibuixen les propostes aposta per una pauta de dinamització cultural compartida per la població, que estableix noves relacions entre els agents implicats, afavorint el treball conjunt, la col·laboració i el compromís dels representants polítics, entitats i dels diferents agents culturals.

El punt de partida: valors i accents

En punt de partida del plantejament de les propostes es fonamenta en el valor dels **drets culturals**⁵⁰, que tenen com objectiu garantir que les persones i les comunitats tinguin accés a la cultura i puguin participar-hi. Estableixen que tota persona ha de poder participar en la vida cultural que esculli i exercir les seves pròpies pràctiques culturals, dins dels límits que imposa el respecte dels drets humans i de les llibertats fonamentals. Per tant, aquests valors fonamentals són presents en totes les línies d'actuació, projectes i accions que es proposen: les creuen des del seu plantejament, i haurien de tenir presència també en el seu desplegament.

Partint d'aquest marc general, i donades les característiques específiques de Sant Martí Sesgueioles, les línies d'acció proposades posen l'accent especialment en tres aspectes:

Viabilitat

El Pla posa l'accent en el realisme i proposa accions i projectes assolibles per part de l'Ajuntament i dels agents implicats. Les propostes hauran de ser degudament ponderades i dimensionades tenint en compte les característiques del municipi: les seves petites dimensions i la limitació de recursos disponibles.

---

⁵⁰ "La cultura, els drets culturals i els governs locals", en *La regidoria de cultura*. Espai de formació de càrrecs electes. Recurs elaborat per la Direcció de Serveis de Formació i la Gerència de Serveis de Cultura de la Diputació de Barcelona. Any 2022. Disponible en:

https://formawiki.diba.cat/pub/electes/759dd3c1_la_regidoria_de_cultura/002.html

De la mateixa manera, aquest realisme fa necessari partir de la premissa que el Pla no es pot aplicar totalment de forma immediata. Molts dels objectius que es proposen precisen d'un treball progressiu i continuat per optimitzar recursos, esforços, i garantir-ne els resultats, la sostenibilitat i la voluntat de perdurabilitat en el temps. Així doncs, s'ha apostat per generar recorreguts d'actuació que, partint de la situació actual, permetin aplicar progressivament les propostes.

Participació

El pla destaca també la participació cultural com un element clau pel desenvolupament cultural de Sant Martí Sesgueioles. Quan parlem de participació cultural en podem diferenciar quatre grans formes, totes elles contemplades en el plantejament de les propostes⁵¹:

- **Participar com a receptor/a:** es dona una comunicació unidireccional entre l'expressió o el producte cultural o artístic i la persona que el rep.
- **Participar creant:** individualment, totes aquelles pràctiques que inclouen formes de creació i/o expressió. Col·lectivament o comunitàriament: la pràctica es porta a terme de manera col·lectiva i aquesta col·lectivitat és part indissociable de la pràctica.
- **Participar aprenent:** totes les activitats que tenen un caràcter educatiu, pedagògic o de reflexió, independentment que el contingut sigui cultural o artístic en un sentit clàssic.
- **Participar decidint:** inclou aquelles accions de participació i intervenció en processos, projectes o accions culturals posats en marxa per l'Administració local.

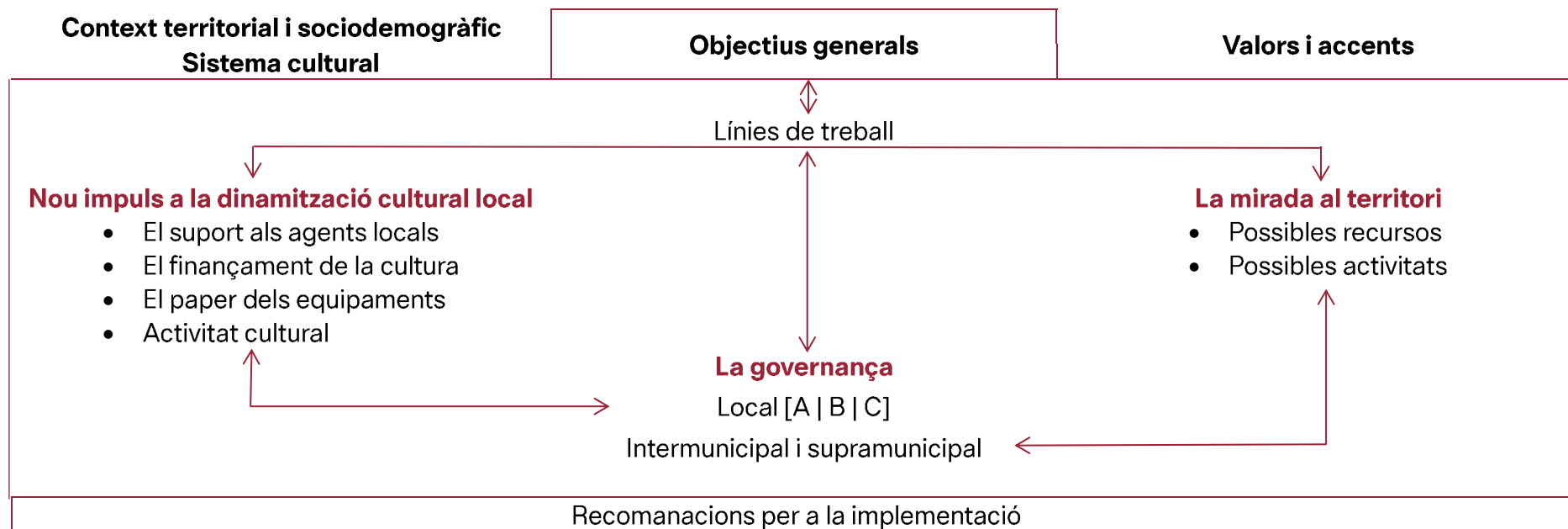
Intergeneracional

El tercer accent en el desplegament de les propostes s'articula al voltant de fomentar el coneixement mutu i la interacció entre els vilatans. Donades les característiques específiques de Sant Martí Sesgueioles i el seu reduït nombre d'habitants, les accions i projectes son concebuts com intergeneracionals per afavorir les relacions i la interacció de persones de grups d'edat i condicions diferents, generant la capacitat de dialogar en un entorn comú, compartint experiències amb l'objectiu bàsic de fomentar el coneixement mutu, el treball i la trobada entre generacions i enfortir la cohesió social.

---

⁵¹ Domènech, M., Partal, A. (2019). Enquesta de participació i hàbits culturals. Informe i proposta d'enquesta. Col·lecció Eines: Sèrie Cultura, núm. 11. Barcelona: Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona. Recuperat de: https://www.diba.cat/documents/326398/2016703/Enquesta+participacio+i+habits+culturals_2020/980a423e-be5b-4ceb-81ff-6e1fec2b7075

Els objectius generals

S'estableixen quatre grans **objectius generals** que al seu torn es despleguen en grans línies de treball:

- Augmentar l'accés i la participació
- Reforçar la programació
- Abordar el posicionament territorial
- Incrementar la corresponsabilitat dels agents

Augmentar l'accés i la participació

L'accés a la cultura ha d'estar garantit perquè tota persona pugui tenir oportunitats de desenvolupar els propis valors i identitat. En aquest sentit, tant important és democratitzar l'accés a la cultura com impulsar la participació cultural. Les polítiques d'accés han de facilitar totes les formes de participació descrites en l'apartat anterior, que generalment s'articulen mitjançant la programació cultural, la formació artística i sociocultural, i les accions vinculades a la creació.

A Sant Martí Sesgueioles cal posar especial atenció en el desplegament d'estratègies de proximitat que recullen aquestes dues dimensions, l'accés i la participació. Apropar la cultura i els llenguatges artístics a la població per millorar-ne l'expressivitat així com fer-los protagonistes de l'evolució cultural.

Finalment, per garantir les oportunitats d'accés i participació en cultura és necessari treballar des de l'educació i millorar el vincle entre educació i cultura, incorporant una dimensió cultural a l'educació i desenvolupant la dimensió educadora de la cultura.

Reforçar la programació

Per tal de poder gaudir de la cultura i la creativitat és necessari reforçar la programació cultural.⁵² Per impregnar el municipi de més activitat i vida cultural, cal també posar en valor els espais on es desplega aquesta programació, i garantir el coneixement perquè arribin al públic mitjançant un intens treball en comunicació cultural. L'oferta d'activitat ha de permetre tenir una perspectiva dels diferents llenguatges, disciplines i representacions artístiques, per tal de que reflecteixin els interessos de la diversitat de la població. Així doncs, s'ha de vetllar perquè tots els àmbits i sectors de la cultura quedin atesos (les arts: visuals, audiovisuals i arts en viu, lectura pública, patrimoni, cultura popular i festes) així com el seu desplegament en la cadena de valor (formació, creació, producció, difusió).

---

⁵² "L'àmbit d'actuació de les polítiques locals de cultura", en *La regidoria de cultura*. Espai de formació de càrrecs electes. Recurs elaborat per la Direcció de Serveis de Formació i la Gerència de Serveis de Cultura de la Diputació de Barcelona. Any 2022. Disponible en:

https://formawiki.diba.cat/pub/electes/759dd3c1_la_regidoria_de_cultura/003.html

Abordar el posicionament territorial

El tercer gran repte fa referència al posicionament territorial de la vila. Plantejar-se el paper que ha de jugar Sant Martí Sesgueioles en el seu entorn, contribuint a la seva vertebració i cohesió tant en relació amb els pobles veïns, establint relacions intermunicipals, com en relació als organismes supramunicipals que operen en el territori.

Aquesta nova empenta al treball territorial amb la distribució coordinada de l'oferta pel conjunt del territori permet el desplegament de noves centralitats que situïn la cultura en entorns més quotidians, facilitant-ne l'accés i la participació.

Incrementar la corresponsabilitat dels agents

L'Ajuntament té la responsabilitat del desenvolupament de l'acció cultural pública a nivell local, i al mateix temps ha de generar un entorn favorable per a la participació en la presa de decisions en el sector, tenint la capacitat tant de liderar processos com de cedir protagonismes per implicar al màxim les entitats i els veïns i veïnes.

Cal potenciar els mecanismes de participació i construir un nou model de relació entre les associacions, agents culturals locals i l'Ajuntament, entès com un projecte col·lectiu i compartit, propiciant el treball conjunt, l'intercanvi de propostes i la corresponsabilitat entre els agents.

Sant Martí Sesgueioles compta amb agents actius que des de fa molt de temps no només participen en l'activitat cultural, sinó que en molts casos l'estructuren i la lideren. Cal doncs seguir treballant en aquesta línia i cercar fórmules que permetin que, cada vegada més, tots els agents interessats contribueixin a decidir sobre els equipaments i les programacions culturals del municipi. Així doncs, l'Ajuntament ha d'adaptar-se assumint diversos rols: a vegades de líder, a vegades de facilitador acompanyant i donant suport als projectes, a vegades de finançador, o d'altres d'observador per fomentar i reforçar l'acció cultural local.

Les línies de treball

Les línies de treball proposades es relacionen i donen resposta als objectius que acabem d'especificar. Al mateix temps, serveixen per emmarcar la fase operativa del Pla articulant-ne les diferents direccions que s'han de desplegar en els propers anys.

El pla planteja les següents línies de treball:

- 1. Nou impuls a la dinamització cultural local**
- 2. La mirada al territori**
- 3. La governança**

Cadascuna d'aquestes línies de treball presenta i ordena les accions i projectes que l'acció cultural haurà de desplegar. El recull d'accions i projectes té la voluntat d'exemplificar possibilitats i orientar actuacions per materialitzar les diverses línies de treball plantejades. Per tant, no té la intenció de representar un catàleg exhaustiu d'accions que el municipi ha de dur a terme.

De manera que, la relació de les propostes d'accions haurà de ser revisada, actualitzada, ampliada i redefinida donat que aquesta concreció, la seva idoneïtat i viabilitat pot variar al llarg de la vigència del Pla i pot ser modificada en funció de la disponibilitat de recursos, d'oportunitats que sorgeixin, de prioritats canviants o d'altres factors.

1. UN NOU IMPULS PER A LA DINAMITZACIÓ CULTURAL LOCAL

El desplegament d'una planificació basada en els drets culturals i en el reconeixement de la població i dels seus agents com actors clau, requereix d'una aposta clara envers la provisió adequada d'instruments i recursos, de mecanismes de suport als agents, i sobre l'articulació de les dinàmiques d'activitat cultural envers els seus habitants.

A Sant Martí Sesgueioles, la participació de la seva població i agents locals es destaca com una fortalesa clau per al desenvolupament i la vitalitat del poble, especialment en un context amb recursos limitats. El procés d'elaboració d'aquest Pla posa en relleu la importància d'afavorir aquest entorn participatiu com a motor essencial de la dinamització cultural local, amb l'objectiu de coordinar esforços i establir mecanismes de governança compartida (veure línia de treball 3. La governança). Durant el procés, s'ha creat un grup motor de persones que ha articulat un espai participat d'interlocució, debat, reflexió i impuls, i que ha estat clau en l'emergència i l'èxit de nous projectes al poble. La participació no només es desitjable, sinó també una necessitat per garantir la vitalitat social i cultural del poble.

Arran de la contextualització del municipi i de l'aproximació diagnòstica al seu sistema cultural, en aquesta línia de treball conflueixen aquelles propostes d'acció que pretenen situar les bases per a la planificació i el desenvolupament d'un nou impuls per a la dinamització cultural en clau local.

1.1 El suport als agents locals

El posicionament d'aquest Pla envers el reconeixement de la participació de la població i dels seus agents com actors fonamentals de la cultura, situa en aquest apartat un bloc de propostes especialment nuclear, en la mesura en què invertir en el suport cap aquests agents ha d'esdevenir sinònim de fer-ho en el subjecte i alhora també en l'objecte de la dinamització cultural local. A tal efecte, es plantegen les següents propostes de foment i millora:

1.1.1	<p>Crear un directori d'agents amb creadors, artistes, entitats i empreses, un registre actualitzat amb dades bàsiques d'aquests agents (nom, contacte, espai web, àmbit d'actuació) que permeti identificar-los –garantint la normativa aplicable en protecció de dades–, i facilitar la relació, el suport i connexió amb iniciatives culturals. Aquest recurs podria plantejar-se com un apartat consultable al web municipal, tot facilitant un formulari d'inscripció⁵³.</p>
1.1.2	<p>Activar un banc del temps de la mà dels coneixements, les habilitats i el talent dels agents locals, que permeti articular un conjunt de propostes d'activitat que ampliin i diversifiquin la programació cultural del poble, oferint-se al conjunt de la població al llarg de l'any. A aquest efecte, es suggereix la creació d'una convocatòria específica que permeti recollir aquest potencial coneixement –artístic i no artístic–, incentivi la col·laboració i l'intercanvi de coneixements de la mà d'una comunitat activa i participativa.</p>
1.1.3	<p>Exposar, explicar i comunicar la relació de recursos i instruments de relació i suport a entitats i agents emprenedors, creadors i artistes a través dels instruments de comunicació disponibles. L'objectiu és proporcionar condicions favorables a la seva activitat i participació en la dinamització cultural local, amb un sistema transparent i fàcil d'accés als recursos disponibles (cessió d'espais, materials i infraestructures, subvencions, difusió...), entre els que cal considerar l'acompanyament i connexió amb d'altres organismes o agents especialitzats en l'àmbit del suport a l'associacionisme, l'emprenedoria, la creació cultural o l'artesanía.</p>

⁵³ Veure l'exemple de l'Ajuntament de Cardedeu en el Banc de bones pràctiques de projectes culturals de la Diputació de Barcelona:

https://www.diba.cat/documents/16060163/0/76_Cens+Cultural+Cardedeu.pdf/29ecd1fa-03da-bfa4-4eb6-e7d0aedc22d8?t=1658227156319.

1.1.4	<p>Crear una línia de treball al voltant del suport a la creació, que estudiï la viabilitat dels recursos disponibles (com ara l'espai Viver, la Capella del Roser, l'Antic Hospital de Pobres de la Parròquia, materials de treball, beques o subvencions...) per definir un programa de residències artístiques amb mecanismes de connexió amb la comunitat, que inclogui i eixampli les convocatòries de concursos, que explori oportunitats de difusió territorial de la creació local, itineraris de mentoria i suport, o col·laboracions amb estudiants i centres d'ensenyament, entre d'altres.</p>
1.1.5	<p>Incrementar i establir la dotació pressupostària del capítol de transferències corrents del pressupost municipal destinat a la cultura (capítol IV), de manera que s'estimulin fórmules de suport en base a l'interès públic, preferentment mitjançant convenis d'acord envers prestacions equivalents entre agents per a finalitats compartides, o bé mitjançant la disposició de subvencions cap a aquests agents per a fomentar objectius públics comuns. D'acord amb les dades analitzades en els apartats de diagnòstic, es suggereix situar aquesta proporció en una forquilla entre el 2,0% i el 4,8% del pressupost municipal destinat a la cultura.</p>

1.2 El finançament de la cultura

Un altre instrument fonamental per a la dinamització cultural són els recursos econòmics. Tot i les dificultats pròpies d'un petit municipi pel que fa al seu finançament i capacitat per a generar ingressos, és possible explorar diverses mesures per millorar el finançament i augmentar la inversió destinada a l'activitat cultural:

1.2.1	<p>Incrementar i establir una dotació adequada del pressupost municipal per a la cultura: consolidar aquesta disposició pressupostària contribuirà a la millora en la planificació dels projectes i de les accions a desenvolupar en el marc d'un nou impuls per a la dinamització cultural, amb una perspectiva realista en el curt, mig i llarg termini. D'acord amb les dades analitzades en els apartats de diagnòstic, es suggereix situar aquesta proporció en una forquilla entre el 6,6% i el 8,0% del pressupost municipal.</p>
1.2.2	<p>Explorar possibilitats de potenciar o aplicar mecanismes que permetin generar ingressos, com per exemple a través de l'ordenança fiscal de taxació per a la cessió i utilització d'espais i dels equipaments municipals per a determinats usos, o bé explorant la possibilitat d'aplicar proves pilot al voltant de sistemes d'inscripció o de reserva d'entrades amb preu públic, en determinades activitats que es considerin aptes per a la seva aplicació inclusiva i no lucrativa.</p>

1.2.3	<p>Explorar aliances i/o acords de patrocini amb agents privats que contribueixin al desenvolupament de determinats projectes i activitats culturals locals, principalment envers la seva sostenibilitat financera, però també pel que fa al seu impacte integral i el seu arrelament territorial. En aquesta tasca, és recomanable aprofitar l'expertesa adquirida en casos anteriors en els que s'ha comptat amb aliances d'aquest tipus, identificar els agents d'interès, les necessitats, els actius i les propostes de valor, com a elements que facilitaran situar les bases per conformar possibles acords d'interès mutu entre les parts.</p>
1.2.4	<p>Fer seguiment actiu de les convocatòries de subvencions i ajudes de les diferents administracions i organismes d'interès. Els diferents nivells d'administració estatal⁵⁴ i autonòmic⁵⁵ acostumen a disposar de documents de planificació, eines de comunicació i cercadors específics amb informació que permeten fer seguiment de les diferents fases i requisits de les diverses convocatòries. Pel que fa l'administració local es destaca el Catàleg de Serveis 2024-2027⁵⁶ de la Diputació de Barcelona, amb línies de suport econòmic específiques que poden esdevenir de particular interès en el marc del desenvolupament d'aquest pla, com ara les orientades al finançament de festivals artístics, a tallers i activitats formatives d'àmbit cultural, a documentació i recerca sobre espais o equipaments patrimonials, o bé a projectes culturals que promoguin els drets culturals de la població.</p>

1.3 El paper dels equipaments

Els equipaments i espais per a l'activitat cultural juguen un paper fonamental en la dinamització cultural de Sant Martí Sesgueioles. Més enllà del seu sentit físic, aquests vehiculen i actuen com a motor de processos de participació ciutadana i de desenvolupament territorial, preservant i promovent les relacions, la pertinença i la vitalitat cultural del poble.

Per tal d'abordar el paper d'aquests equipaments en el marc d'un nou impuls per a la dinamització cultural, es parteix del reconeixement del Centre Polivalent Josep Maria Torras Cao – La Fàbrica i de la Capella del Roser com a principals recurs en termes d'infraestructura per a la cultura, si bé s'incorporen referències a d'altres espais d'intersecció i d'activitat puntual/efímera rellevants:

⁵⁴ Pla estratègic de subvencions 2024-2026. Ministeri de Cultura del Govern d'Espanya. Recuperat de: <https://www.cultura.gob.es/dam/jcr:04ef967a-cd10-411e-901b-c5428030505e/pes-2024-2026-mcul.pdf>

⁵⁵ Pla estratègic de subvencions 2022-2025. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Recuperat de: <https://drac.cultura.gencat.cat/handle/20.500.12368/30959.4#page=1>

⁵⁶ Catàleg de serveis 2024-2027. Diputació de Barcelona. Recuperat de: <https://catalegdeserveis-cercador.diba.cat/>

Centre Polivalent Josep Maria Torras Cao – La Fàbrica

La Fàbrica és l'equipament de referència social i cultural a la població, el principal espai de trobada i oci comunitari, i també per a l'accés a la cultura, a la informació i el coneixement. Des de la perspectiva de planificar la millora del seu paper com a instrument per a la dinamització cultural, es suggereixen les següents accions:

1.3.1	<p>Situar a la zona d'acollida –principal accés a l'equipament–, la disposició d'elements que garanteixin la informació de l'activitat sociocultural i comunitària del poble, en combinació amb altres possibles funcions, com ara la de recepció o atenció puntual en activitats que requereixin control d'accés, així com una possible funció expositiva, amb continguts complementaris a l'activitat o àmbit d'interès que s'estigui desenvolupant a l'equipament o al municipi.</p> <p>Pel que fa a les funcions de recepció, es recomana la disposició d'un set bàsic d'elements per a la correcta atenció de les persones assistents en aquelles activitats o actes que requereixin control d'accés, de manera que aquests puguin disposar-se i retirar-se de forma àgil.</p>
1.3.2	<p>Definir una dotació de materials i elements adequats a les funcions preferentment formatives, divulgatives, i de trobada o treball en grup a les dues aules. Aquesta dotació ha de permetre una disposició d'elements i de material adaptable a diversos formats d'activitat (fonamentalment cursos i tallers, xerrades i presentacions, trobades i reunions).</p> <p>Pel que fa a l'aula que acull el fons bibliogràfic Mossèn Valentí Miserachs, es suggereix mantenir una disposició de base que esdevingui preferentment adequada per a l'accés al coneixement i el treball documental –físic i digital–, i en general còmode per a la realització d'activitats vinculades amb la literatura i el foment de la lectura. En aquest sentit, es reforça la seva relació i complementarietat amb el servei del Bibliobús Montserrat.</p>
1.3.3	<p>Millorar les condicions d'exhibició del Relotge del Campanar i de la imatgeria festiva, Gegants i capgrossos. Aquesta millora ha de combinar el gaudi de la contemplació d'aquests elements patrimonials, la seva interpretació, i alhora no interferir en la mobilització àgil dels elements que formin part de les cites i expedicions de la Colla de Geganters.</p> <p>Incidint en el posicionament de referència cultural de l'equipament, també es suggereix valorar la possibilitat d'incorporar un dispositiu o element d'interpretació que introdueixi elements destacats del patrimoni local i de la seva història.</p>

1.3.4	<p>Optimitzar els recursos tècnics de l'equipament. D'una banda, es suggereix actualitzar un set bàsic d'escenotècnia a l'escenari de la sala gran que permeti una gestió àgil de la sonorització i de la il·luminació d'espectacles, així com una pantalla retràctil i projector fix per a la projecció de presentacions, cinema i material audiovisual des d'una zona de control.</p> <p>En aquesta optimització cal considerar que tot l'equipament tècnic que esdevingui de caràcter mòbil contribuirà a cobrir necessitats de producció eventuais a la Capella del Roser i a d'altres esdeveniments a l'espai públic.</p>
1.3.5	<p>Potenciar l'ús dels espais de la cuina, la barra de servei i l'espai exterior de l'equipament, considerant la possibilitat de desenvolupar-hi activitats vinculades amb la gastronomia, la tradició agrícola, l'horticultura i l'elaboració de receptes autòctones o remeis naturals.</p>
1.3.6	<p>Adequar la zona de darrere de l'escenari a la funció d'emmagatzematge i de treball tècnic. Aquesta millora té per objectiu garantir un control, endreça i emmagatzematge funcional i segur per a les persones usuàries, amb especial atenció a la cura en l'accés als materials vinculats amb la infància (joguines i materials fungibles).</p>
1.3.7	<p>Preveure la viabilitat d'incorporar progressivament altres millores clau per a l'experiència de les persones usuàries a l'equipament, com ara implementar un sistema de connexió a Internet estable i segur, la climatització de la sala gran mitjançant un sistema que pugui alimentar-se de la instal·lació de plaques solars, o la disposició de cortines que permetin enfosquir l'espai en activitats escèniques en horari diürn.</p>

La Capella del Roser

D'acord amb seu anàlisi i en el marc d'un nou impuls per a la dinamització cultural de la població, a la Capella del Roser es situa l'oportunitat de consolidar un **espai de difusió i de suport a la creació** amateur, emergent o professional, apte també a l'acollida de determinades **accions de divulgació**. Es tracta, per tant, d'un espai sobre el que cal preveure un alt grau de modulació i adaptabilitat a diverses necessitats i formats d'activitat vinculats a aquestes funcions. En base a aquesta idea, es suggereixen les següents propostes:

1.3.8	<p>Garantir l'accessibilitat des de l'exterior per a persones amb mobilitat reduïda, amb una intervenció que respecti els elements i condicionants de protecció patrimonial, com ara solucions modulars semi-fixes amb escala i rampa.</p>
-------	---

1.3.9	Especialment atractiu per a funcions expositives, es suggereix revisar la seva dotació bàsica d'exhibició ajustable a diferents formats d'obra visual, preveure algunes superfícies o suports mòbils també per obra escultòrica, així com sistemes mòbils de reforç d'il·luminació, adaptables a diverses disposicions de l'espai.
1.3.10	Pel que fa a les seves funcions performatives, divulgatives o de suport a la creació, es suggereix nodrir-se de l'optimització de recursos tècnics plantejada envers la Fàbrica , comptant amb materials i recursos tècnics que puguin mobilitzar-se per a les activitats que ho requereixin.
1.3.11	Potenciar l'ús de la zona exterior davant de l'accés a l'equipament –el tram del carrer del Roser entre el carrer Portal i el carrer de Dalt–, quan la climatologia ho permeti, com a punt de trobada i d'activitat complementària a la dinamització de continguts que es programin en l'interior.

Altres equipaments i espais

En l'anàlisi dels equipaments per a l'activitat cultural s'analitzen altres espais d'intersecció cultural, així com d'activitat puntual i efímera que **mantenen un paper rellevant com a instruments de dinamització de la vida cultural de la població**. Més enllà doncs de les seves funcions pròpies com a espais públics educatius, esportius, o d'emprenedoria, o bé com a espais privats, a continuació es suggereixen algunes propostes que poden contribuir a millorar el seu paper en la dinamització cultural del poble:

1.3.12	Pel que fa l'edifici de l'Antic Hospital de Pobres de la Parròquia i el local del Viver , la seva imminent rehabilitació pot suggerir un paper rellevant en la dinàmica cultural del municipi, per exemple envers la seva pròpia interpretació patrimonial o jugant-hi un paper en la del conjunt del centre històric, dels elements destacats o de la història de la població, així com suggerir noves oportunitats en l'àmbit de la creació o del turisme cultural , en la mesura que més enllà de l'objectiu d'atraure noves famílies al municipi, algun dels espais de l'edifici es consideri adequat i compatible per esdevenir un allotjament temporal per a l'acollida d'artistes i creadors que realitzin activitats al municipi, residències artístiques, o bé com allotjament turístic.
--------	--

<p>1.3.13</p>	<p>La història, la ubicació i el valor simbòlic de la Capella de Sant Valentí susciten possibles línies d'interès com a recurs per a la dinamització cultural. La seva ubicació a l'antic nucli de Villalonga li confereix una posició privilegiada en la interpretació patrimonial d'aquesta realitat històrica i territorial (sobre la base dels diversos actius arqueològics, de les línies de treball que se'n derivin del Pla director que s'està elaborant, i de la col·laboració amb línies de treball i projectes d'altres organismes i institucions del territori).</p> <p>Tanmateix, aquesta ubicació esdevé un potencial punt d'interès en la dinamització de la xarxa de camins i de projectes de turisme sostenible que es projecten en col·laboració amb altres institucions. Per últim, la bellesa del seu entorn i l'estima de la població desvetlla un especial atractiu per continuar potenciant celebracions populars i l'acollida d'esdeveniments singulars. D'acord amb aquest, es suggereix dotar l'espai d'un punt de connexió elèctrica fix que faciliti aquestes produccions.</p>
<p>1.3.14</p>	<p>Potenciar l'espai públic com indret de trobada sociocultural. Més enllà de les cites del calendari festiu, l'objectiu és potenciar la vitalitat, la bellesa i singularitat dels espais locals com a llocs compartits, mitjançant activitats socioculturals quotidianes, singulars i populars.</p> <p>Són accions en aquest sentit programar trobades culturals en indrets poc habituals o d'especial atractiu en una determinades èpoques de l'any, tallers, espectacles o xerrades que puguin esdevenir alhora un pretext per explicar el perquè d'aquell indret, alguna anècdota o tradició vinculada, tot estimulant la convivència i la connexió entre el veïnat.</p>

1.4 La comunicació i la difusió de la cultura

L'anàlisi de les eines i espais de comunicació a Sant Martí Sesgueioles apunta cap a una notable efectivitat envers la seva població, en la mesura que els diferents canals i vies emprades semblen arribar al seu conjunt. No obstant, l'avaluació del seu èxit ha d'abordar-se en relació a l'acompliment d'uns determinats objectius, que d'acord amb l'anàlisi realitzat es defineixen com:

- 1 Fomentar la participació activa de la població i els agents en la dinamització cultural local;
- 2 Posar en valor l'activitat i el patrimoni cultural local;
- 3 Contribuir al desenvolupament integral del municipi mitjançant la promoció de la cultura com a dret humà fonamental i com a recurs per al desenvolupament sostenible.

Heus aquí algunes propostes de millora orientades cap aquestes finalitats:

1.4.1	<p>Reforçar el web municipal com espai digital referent en l'accés a la informació i coneixement cultural de Sant Martí Sesgueioles. En aquest sentit, es recomana actualitzar i millorar el disseny, format i continguts culturals de caràcter permanent (història i patrimoni, espais i equipaments, agents, calendari festiu, política cultural), incrementar el dinamisme dels continguts temporals (activant la funcionalitat d'agenda en la portada del web), i facilitant l'accés a informacions i recursos culturals locals a mode d'arxiu digital (envers edicions digitals, butlletins electrònics, documents de planificació cultural, històric de premis, etc.).</p>
1.4.2	<p>Identificar amb claredat els canals de comunicació amb la població al web municipal, tant per comunicar-s'hi de forma telemàtica com de manera presencial. També ha d'incloure el llistat de plataformes i xarxes socials amb presència de perfils municipal, així com els formularis que esdevinguin adequats per a la subscripció al canal municipal de missatgeria instantània i al butlletí digital.</p>
1.4.3	<p>Garantir l'acompliment de la normativa vinculada a la protecció de dades de caràcter personal en totes les comunicacions municipals.</p>
1.4.4	<p>Reactivar l'enviament d'un butlletí electrònic amb caràcter mensual que permeti mantenir informada a la comunitat sobre continguts, activitats i iniciatives socioculturals. Ha de contribuir a facilitar la creació d'una comunitat fidel i activa, fomentant la participació i visibilitat de la vitalitat cultural local.</p> <p>Aquesta acció requereix de l'actualització i el manteniment actiu d'una base de dades amb els contactes de les persones destinatàries, que garanteixi la protecció de dades i el màxim abast possible.</p>
1.4.5	<p>Planificar i optimitzar la comunicació cultural local considerant l'ús de totes les eines i espais de disponibles, físics i digitals. El desenvolupament d'aquesta proposta manté una relació directa amb la capacitat de millora en la planificació de la política cultural, particularment envers la seva activitat.</p> <p>En aquest sentit, és suggereix analitzar les característiques de les eines i espais disponibles tant a nivell físic com digital -incloent el dispositiu d'informació suggerit a La Fàbrica i la recuperació del butlletí electrònic-, i planificar l'elaboració de continguts que millor s'adeqüin d'acord amb la regularitat i temporalitat necessària per a les activitats previstes en base als recursos disponibles.</p>

1.5 Activitat cultural

Els projectes i les activitats culturals son el motor que han de vehicular els esforços i els recursos cap a l'objectiu de materialitzar un nou impuls a la dinamització cultural del poble de manera coherent, visible, dimensionada, participada i ben connectada amb el sistema cultural i les pràctiques de la comunitat.

L'articulació dels projectes i de les activitats que es suggereixen a continuació han de **vetllar per mantenir la coherència amb les línies de treball, els objectius, els valors i els accents que motiven la voluntat d'impulsar la vitalitat cultural del poble.** Aquest lligam és el recurs al que sempre es podrà recórrer per orientar, revisar, aclarir, matisar, corregir i avaluar el desenvolupament al llarg de la implementació del Pla i de les seves propostes. Alhora, és en l'espai d'aquest vincle on la participació desplega el seu caràcter creatiu, d'aprenentatge, de decisió o de recepció sobre les expressions, projectes o activitats culturals resultants. En aquest sentit, a continuació s'introdueixen quatre propostes amb caràcter global, que actuen a mode de principis d'orientació respecte a la resta del bloc:

1.5.1	Considerar els processos vinculats als projectes i activitats com a finalitat en sí mateixos. La generació d'activitats requereix temps, espais i suport continuat, de manera que aquestes no esdevinguin esdeveniments aïllats, sinó que responguin a la cura de l'interès, dels processos i dels compromisos participats.
1.5.2	Vetllar per la proporcionalitat, la sostenibilitat i la perdurabilitat de l'activitat cultural local. Això implica establir prioritats i optimitzar els recursos disponibles de forma realista, prioritzant aquells projectes i activitats que tinguin un impacte directe en la comunitat i alhora una major facilitat de sostenibilitat, tant social com econòmica, en el marc dels recursos disponibles (vegeu l'apartat de Recomanacions per a la implementació).
1.5.3	Mantenir una perspectiva territorial oberta en els processos vinculats al desenvolupament de projectes i activitats, en la mesura en què aquesta mirada territorial esdevingui una perspectiva que pugui eixamplar la seva viabilitat, el seu impacte i el desenvolupament cultural del territori.
1.5.4	Activar un dispositiu bàsic de seguiment i recull de dades que permeti avaluar el funcionament de les diferents propostes d'activitat, els seus punts forts i oportunitats de millora, per tal de consolidar una lògica de funcionament orientada a objectius compartits.

A partir d'aquí, aquest bloc d'activitat s'alinea amb els objectius de fomentar l'accés i la participació, de valoritzar el patrimoni i la identitat, estimular el posicionament territorial del poble i generar un impacte enriquidor i sostenible en el temps de la mà de la seva comunitat. En base a aquests, a l'anàlisi realitzat, al paper dels agents i a la disponibilitat d'instruments i recursos disponibles, a continuació es plantegen un conjunt de propostes al voltant de tres grans categories d'acció impulsora: **consolidar i potenciar, recuperar** i, per últim, **projectar** noves iniciatives.

CONSOLIDAR I POTENCIAR

Aquest bloc de propostes té relació amb processos, projectes i activitats vigents en el municipi, que atès el seu interès particular envers la seva aportació a la vitalitat cultural local, constitueixen un conjunt de suggeriments a consolidar i potenciar per garantir la seva permanència en l'oferta cultural:

<p>1.5.5</p>	<p>Distribuir una programació d'activitats estable, regular i variada amb continuïtat al llarg de l'any, de manera que s'eixampli i es faciliti l'accés a propostes culturals durant tot l'any, i alhora és contribueixi a la consolidació de processos i de comunitats al voltant d'hàbits de participació i pràctica cultural.</p> <p>Aquesta proposta no té un objectiu quantitatiu en termes d'oferir un determinat nombre d'activitats l'any, sinó que respon a un sentit de regularitat dimensionada que ajudi a propiciar i consolidar hàbits i pràctiques al voltant de la dinàmica cultural, al marge de l'oferta que ja forma part de la programació més contínua com són els cursos d'indole sociocultural. Es refereix, per exemple, al fet de fixar un determinat perfil d'activitat el segon cap de setmana del mes, o bé de definir una data fixa per una determinada activitat de caràcter anual, entre d'altres.</p>
<p>1.5.6</p>	<p>Consolidar els processos participatius actius, intermitents i latents al voltant del calendari popular festiu. Si bé destaquen processos consolidats com ara els relatius a les festes majors, la Cantada de Caramelles o algunes activitats del cicle de Nadal i Reis, cal mantenir la seva curadoria i incidir en processos relatius a d'altres cites que es troben en un moment més incipient -el Mercat de Nadal-, més intermitent -Cap d'any-, o menys consolidats com ara els vinculats a Carnaval, la Diada de Sant Jordi o Castanyada i Tots Sants.</p>

<p>1.5.7</p>	<p>Consolidar un model de programació d'arts en viu durant l'estiu, concretament en el període comprès entre la finalització del curs escolar i la setmana de la Festa Major d'Estiu, aprofitant el creixement de població estacional i adequant-se a les dinàmiques de trobada i relació comunitària pròpies del període.</p> <p>Durant els darrers anys son diversos els formats i les tipologies de propostes escèniques que el municipi ha acollit durant el període, però cap d'elles ha consolidat una regularitat interanual clara. Aquesta proposta no té tant a veure amb l'elecció concreta d'algun dels festivals analitzats en aquest àmbit (Festival del Roser, el Festival Alta Segarra, el Festival Espurnes Barroques o el Festival Itinera), sinó més aviat amb la idea de definir un model propi basat en una governança participada i en procurar un impacte positiu i sostingut en les múltiples dimensions dels impactes de la cultura. Sobre aquesta base, i més enllà de que s'incorporin cites d'aquests festivals, es suggereix consolidar un model que esdevingui regular any rere any.</p>
<p>1.5.8</p>	<p>Consolidar una oferta de visites i experiències guiades al municipi. Partint de l'existència d'una visita guiada amb contingut històric -<i>Sant Martí Sesgueioles. Una vila moderna amb arrels medievals</i>-, es suggereix consolidar una oferta ampliada d'experiències d'aproximació al municipi i d'interpretació patrimonial que pugui nodrir-se de diversos actius amb els que compta Sant Martí, com per exemple:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mitjançant l'elaboració de rutes senyalitzades al voltant de diferents centres d'interès (rutes vinculades amb llocs de poder i de culte, amb els usos de l'aigua, amb l'entorn natural, amb mites, llegendes i tradicions orals locals) que posin en valor els seus actius turístics i patrimonials, i que puguin efectuar-se de manera asíncrona i autònoma per part dels visitants. • Comptant amb la participació de la població i dels agents locals en el disseny i el guiatge de noves visites singulars, i que potser puguin incorporar algun valor únic en clau local com ara testimonis, anècdotes, tastos, etc. • Acollint etapes o punts d'interès que nodreixin itineraris, visites i rutes fruit d'iniciatives d'abast supralocal.

1.5.9	<p>Consolidar una relació entre les activitats de La Fàbrica i les visites del Bibliobús Montserrat. Aprofitar les dates de visita del bibliobús per organitzar activitats específiques com tallers literaris, lectures compartides i intercanvi de llibres, facilitant també l'accessibilitat a recursos digitals. Existeixen antecedents en aquesta direcció, i incidir en la seva consolidació permetria apropar la lectura a persones de totes les edats i dinamitzar l'espai comunitari quan el bibliobús estigui present.</p>
1.5.10	<p>Potenciar la col·laboració amb la comunitat escolar de l'Escola Font de l'Anoia. Si bé el propi projecte pedagògic del conjunt de la zona escolar rural (ZER) Vent d'Avall destaca la creativitat artística i la potenciació de la llengua, i l'associació de famílies de l'escola té un paper protagonista en l'impuls d'activitats culturals al poble al voltant de Carnaval, la Diada de Sant Jordi, la Castanyada i el Nadal, es suggereix potenciar aquest treball amb activitats que aproximïn l'oferta cultural a l'escola i l'activitat educativa a l'oferta cultural del poble més enllà del calendari festiu. A tall d'exemple:</p> <ul style="list-style-type: none"> • La pedagogia i el treball educatiu envers la pràctica de les tradicions pot integrar-se i nodrir-se de l'oferta d'activitats orientades al conjunt de la població (amb concursos amb diferents categories, amb activitats literàries, amb tallers gastronòmics vinculats a àpats tradicionals de la festa...). • En el terreny de la creació artística i literària, l'activitat escolar pot ser compartida en espais comunitaris i l'aproximació a l'obra de creadors que actuen en el municipi poden constituir recursos per a l'aprenentatge a les aules. • En l'àmbit patrimonial i de coneixement de l'entorn, a través de visites o excursions amb continguts adaptats sobre el patrimoni local, treballant temàtiques com el cicle de l'aigua a través dels espais locals relacionats (fonts, safareigs, torrents, pous, horts...), continguts vinculats a les llegendes locals, etc.
1.5.11	<p>Potenciar les relacions amb els santmartinencs i santmartineques no residents al poble. Es suggereix planificar activitats o projectes específics orientats a enfortir les relacions amb persones que mantenen un vincle amb Sant Martí Sesgueioles més enllà de la residència: ja sigui població estacional o bé persones que hi mantenen lligams, experiències o connexions, en forma de trobada anual. Existeixen precedents en aquest sentit, la festa popular és temps de retrobament al voltant d'escenaris i referents simbòlics compartits, i un espai de possibilitat per enfortir vincles i per fer emergir noves oportunitats.</p>

<p>1.5.12</p>	<p>Potenciar l'oferta formativa i/o d'iniciació a la pràctica cultural de manera regular i integrada al llarg de l'any. Existeixen nombrosos antecedents que de manera més o menys regular han conformat una certa oferta d'accés a determinades pràctiques culturals. Es suggereix potenciar aquesta oferta planificant una distribució regular al llarg de l'any i procurant la seva connexió amb els interessos i les dinàmiques pròpies de la comunitat, com ara els tallers de gralla vinculats a la Colla Geganterera, els assajos de Caramelles, o bé sobre els múltiples àmbits vinculats a l'obra i representació col·lectiva de <i>Margaridó</i>. Alhora, aquesta proposta pot nodrir-se de manera directa de l'activació dels coneixements, habilitats i talent local envers els continguts de l'activitat cultural, suggerida a l'apartat de suport als agents (banc del temps).</p>
<p>1.5.13</p>	<p>Potenciar activitats d'interpretació i mediació que posin en valor el patrimoni local. La recent elaboració del Mapa de Patrimoni local explicita el potencial de Sant Martí Sesgueioles per aconseguir que la seva riquesa patrimonial esdevingui un actiu que li permeti planificar accions que tinguin per objectiu obtenir un major rendiment econòmic, social i/o cultural.</p> <p>Aquestes activitats podrien beneficiar-se de la consolidació de propostes anteriors, com ara d'una oferta ampliada de visites i experiències guiades al municipi, de la millora de les condicions d'exhibició del Rellotge del Campanar i de la imatgeria festiva a La Fàbrica, o de l'activació d'un banc del temps.</p>
<p>1.5.14</p>	<p>Potenciar l'edició de la Revista Cultural <i>Margaridó</i>, com a projecte paradigmàtic en el que conflueixen els valors, accents i objectius d'aquest Pla, i que alhora travessen múltiples àmbits de pràctica cultural local. El seu grau de consolidació i d'impacte en la comunitat, el seu profund caràcter participat al voltant d'un exercici de vitalitat i de memòria compartida, la seva capacitat per incentivar la creació artística, literària, i per fomentar la lectura, suggereixen prioritzar esforços en cuidar i potenciar aquest projecte. En aquest sentit, es suggereix explorar línies de difusió i divulgació digital, així com possibilitats de col·laboració (entrevistes, editorials, seccions, patrocinis i mecenatges, etc.)</p>
<p>1.5.15</p>	<p>Potenciar el Concurs de Fotografia de Sant Martí Sesgueioles, eixamplant el seu impacte en el municipi i en el territori, definint centres d'interès i accions derivades a proposta dels agents que vetllin per la seva dinamització i connexió amb la comunitat. Es suggereixen l'organització d'una exposició amb les obres presentades, mantenir la seva vinculació amb les edicions de la Revista Cultural <i>Margaridó</i> o Sant Martí Informa, etc.</p>

RECUPERAR

En aquest bloc de propostes cal subratllar la contribució de les diferents persones i agents que han col·laborat en el desenvolupament d'aquest Pla. Son elles les que pràcticament han conformat aquest apartat, compartint l'ànim col·lectiu envers la recuperació de processos i experiències d'èxit que deixaren una empremta ben viva en la comunitat local, així com un notable reconeixement al treball i al llegat de l'Associació Cultural La Corriola. Així, en aquest recull de projectes i activitats a recuperar, s'incorporen suggeriments que poden contribuir a una gestió sostenible i perdurable en el temps:

1.5.16	<p>Recuperar el projecte de la representació col·lectiva de Margaridó. Es tracta d'un anhel especialment destacat i que, ja en el moment de redacció d'aquest text, es projecta per diversos agents arran del desenvolupament d'aquest Pla. La seva recuperació manté la idea de periodicitat bianual, de manera que és sobre aquest marge de temps en el que cal planificar el conjunt de processos i de tasques vinculades als diferents àmbits de treball i d'interès del projecte.</p> <p>En relació a aquesta planificació, es destaca la importància de mantenir espais de coordinació i de treball al llarg de l'any, per tal d'organitzar i desenvolupar les tasques de manera distribuïda i amb el temps necessari. També es destaca la recomanació de concretar una data fixa per a la seva representació bianual, que aporti regularitat i consolidació al projecte, i que es suggereix esdevingui propera a dates de major flux de població, o bé propera a la Diada de Sant Jordi, atesa la naturalesa de l'activitat en relació amb la literatura i amb l'amor.</p>
1.5.17	<p>Recuperar els Capvespres de la Corriola, propostes escèniques acompanyades de maridatges gastronòmics en indrets singulars. Aquest projecte esdevé especialment recomanable per les oportunitats que proporciona en múltiples sentits: envers el procés, com a espai de trobada i gaudi col·lectiu, per posar en valor el patrimoni i el producte del territori, per requerir de la col·laboració entre agents de diferents àmbits, per les oportunitats de projecció i atracció territorial, i finalment, pel fet d'esdevenir particularment apte a la reserva d'entrades amb preus públics que contribueixin a la seva sostenibilitat econòmica.</p> <p>Envers la recuperació d'aquesta activitat no es suggereix un calendari fix, sinó que es planteja el repte de definir la programació d'un nombre determinat de capvespres a l'any, com per exemple un per cada trimestre, (hivern, primavera, estiu i tardor). Es tracta d'un format sobre el que es recomana estandarditzar i optimitzar un seguit de materials, recursos tècnics i elements de producció que esdevinguin àgils de transportar i replicar, i que convida especialment a la programació de propostes escèniques més atrevides o arriscades, més experimentals o irreverents, que contribueixin a dotar de certa singularitat o caràcter propi al format.</p>

<p>1.5.18</p>	<p>Recuperar un projecte de difusió i divulgació expositiva a la Capella del Roser, com el de 10 mesos/10 artistes. Aquesta proposta, originàriament també liderada per La Corriola, no pretén definir un calendari mensual d'exposicions, sinó que des d'una lògica de temporalitat distribuïda al llarg de l'any, apella particularment al procés que dota de sentit i de connexió amb la comunitat aquest projecte: el paper dels agents locals en la recerca de talent i en la convocatòria de propostes, en el treball compartit amb els autors i autores envers disseny i el muntatge de l'exposició, en la seva inauguració, en articular activitats complementàries que les dinamitzin, col·laborar amb l'escola... en definitiva, recuperar processos al voltant de l'exhibició plàstica i visual a La Capella del Roser.</p> <p>Aquest és un dels casos en què destaca la necessitat d'obrir la perspectiva territorial per tal de nodrir i garantir la viabilitat de la proposta, en la mesura que fomenta la continuïtat i la profunditat de la connexió amb els habitants i els agents culturals del territori, evitant la pressió d'un calendari tancat d'exposicions mensuals. En aquest sentit, s'alineja amb els suggeriments tractats a l'apartat 2. <i>La mirada territorial. 2.2 Possibles activitats.</i></p>
<p>1.5.19</p>	<p>Recuperar un calendari d'activitats de divulgació, com l'Àgora de la Corriola, com a format amb l'objectiu de facilitar a la població l'accés al debat sobre la cultura, els avenços de la ciència, els corrents de pensament contemporani, la formació permanent, etc. De nou, és l'interès en el procés i l'activació de la participació de la comunitat on rau bona part del pes d'aquesta proposta, si bé en la seva aplicació es suggereix explorar possibilitats de col·laboració amb entitats territorials de recerca i divulgació cultural, com ara <i>l'Espitllera. Fòrum d'Estudis Segarrencs</i>, o bé les <i>Aula d'Extensió Universitària per a la Gent Gran de la Comarca de l'Anoia</i>, entre d'altres.</p>
<p>1.5.20</p>	<p>Recuperar projectes orientats a la creació artística com Niu Eteri. El projecte Niu Eteri no únicament esdevé recuperable des del punt de vista de la generació d'activitat, sinó sobretot perquè es tracta d'un projecte de residència artística que es situa en el perfil d'iniciatives que es pretén siguin atretes per la creació d'una línia de treball al voltant del suport a la creació, suggerida anteriorment a l'apartat de suport als agents. En aquest cas, a més, el seu arrelament local i la seva expertesa en el sector poden contribuir al propi disseny i comissariat d'aquesta línia de treball, enriquint la programació i el vincle amb la comunitat.</p>

1.5.21	Per últim, tot i estar directament relacionades amb les propostes d'activitat que es suggereixen en el següent apartat sobre la mirada territorial, son propostes susceptibles de recuperar l'organització de sortides culturals , l'organització del Concurs Literari de Sant Martí Sesgueioles , o bé el Festival del Roser . Tots tres casos es recullen aquí en clau d'esdevenir projectes que no són vigents malgrat son diversos els factors d'interès que motiven la seva recuperació. No obstant, i d'acord amb la perspectiva d'aquest Pla, entre aquests factors d'interès destaca el seu potencial per contribuir a l'articulació de xarxes territorials supralocals, així com a la projecció exterior de Sant Martí Sesgueioles, motiu pel qual es recuperen a l'esmentat apartat.
---------------	---

PROJECTAR

Finalment, en aquest darrer bloc d'activitat s'incorporen suggeriments que responen a la voluntat de sumar possibles línies d'activitat coherents i dimensionades a la realitat analitzada, i que per tant aspiren a esdevenir realistes i abastables en els terminis de projecció d'aquest Pla:

1.5.22	Incorporar les recomanacions recollides en la memòria del Mapa de Patrimoni Cultural del municipi en relació a la planificació de mesures de conservació preventiva, de restauració i de protecció dels elements de patrimoni inventariats, com la senyalització de camins, rutes i elements amb valor patrimonial.
1.5.23	Projectar noves iniciatives de patrimoni i de memòria relacionades amb l'impuls de projectes col·lectius envers la recerca i difusió d'imatges documentals o gravacions antigues, testimonis orals, etc.
1.5.24	Incentivar la creació de clubs de lectura per fomentar la cultura literària, en col·laboració amb el Bibliobús Montserrat, que esdevingui un espai de trobada per als veïns i veïnes, que afavoreixi el desenvolupament de l'esperit crític, la creació i el debat.

1.5.25	<p>Incorporar una programació específica de cinema i documental, disciplines absents de l'oferta cultural actual. Conscients dels canvis en els patrons de consum i pràctica vinculats a l'audiovisual amb la proliferació de plataformes de continguts, aquesta proposta ha de considerar-se des l'òptica del procés, les oportunitats d'atraure a diferents grups d'edat, i de fer-ho explorant temes actuals i de rellevància social, afavorint la reflexió i el debat entre veïns. En aquest cas, es tracta d'una proposta vinculada l'optimització dels recursos tècnics vinculats als equípaments culturals. Es proposa adherir-se a la xarxa del Cicle de Cinema Gaudí impulsat per l'Acadèmia del Cinema Català amb el suport de varies institucions, així com explorar els avantatges relacionats que proporciona formar part de l'Associació de Micropobles de Catalunya, o d'altres iniciatives similars en l'àmbit del cinema documental, com ara <i>Docs del mes</i>.</p>
1.5.26	<p>Incorporar una oferta d'activitats vinculada amb la gastronomia, la tradició agrícola, l'horticultura i l'elaboració de receptes autòctones o remeis naturals. Es tracta de posar en valor aquest tret distintiu del municipi a través de l'aprenentatge, l'elaboració i el tast, alhora que incrementa la utilització i el rendiment comunitari dels espais de cuina i servei de La Fàbrica.</p>
1.5.27	<p>En base a com es conformi l'oferta regular d'arts en viu derivada de les propostes a consolidar, potenciar i recuperar, es suggereix incorporar de manera específica la programació d'espectacles de petit format, en els quals s'inclouin propostes orientades a públic infantil i familiar.</p>

2. LA MIRADA AL TERRITORI

En aquest apartat ampliem la mirada amb un abast territorial més ampli. Proposem possibles accions i projectes en relació als recursos culturals disponibles en el territori: explorar necessitats no cobertes, suggerir noves possibilitats, fomentar el compartir i cedir els seus recursos posant-los a l'abast del territori, encoratjant i fomentant el treball en xarxa i potenciant sinergies. També es recullen possibles propostes en referència a l'activitat cultural, que tanmateix projecten activitats que es despleguen a nivell municipal i que tenen un gran potencial territorial, i s'exploren àmbits, sectors culturals i aliances per fer créixer i consolidar el dinamisme cultural de l'Alta Anoia/Segarra i de la comarca.

Aquest apartat promou el treball de corresponsabilitat entre els municipis per implementar les possibles accions plantejades. L'eixamplament de la mirada a nivell de territori, proposat en aquest apartat, es formula amb un escalat d'ordre creixent, que aborda les possibilitats de treball bilateral entre dos pobles veïns que tenen bona sintonia, fins a accions i projectes de coordinació i treball conjunt a nivell comarcal. Així doncs, les possibles accions i projectes recollits es poden dimensionar i fer créixer posant-los en marxa a nivell intermunicipal (pobles veïns o Mancomunitat de l'Alta Segarra), o en clau territorial més amplia (Comissió de l'Alta Anoia o en clau del conjunt comarcal), amb l'objectiu de fer de la cultura un baluard sòlid i potent d'aquest territori.

2.1.- Possibles recursos

El paper impulsor dels òrgans intermunicipals i supramunicipals

Cal esperonar perquè les organitzacions intermunicipals i supramunicipals facin de la cultura un eix central de la seva actuació.

En aquest sentit, la Mancomunitat de l'Alta Segarra contempla en els seus estatuts⁵⁷ (article 3.4) de forma explícita, competències en diferents apartats: promoció cultural i turística; patrimoni històric, artístic i cultural; i fires i festes. Tanmateix, encara no ha desplegat cap activitat vinculada en aquest àmbit.

Per altra banda, pel que fa als consells comarcals, les seves competències específiques en cultura no queden definides a la llei de l'organització territorial de Catalunya. Per tant, els consells comarcals no tenen l'obligatorietat d'atendre cap política pública concreta en cultura, i han d'encaminar les seves accions a donar suport i complementar aquelles accions que es determinin des dels municipis que integren la comarca -d'acord amb els principis d'assistència i cooperació-, o bé aquelles que s'acordin en el pla d'acció del propi consell comarcal.

---

⁵⁷ Projecte d'estatuts de la Mancomunitat de l'Alta Segarra. Recuperat de: <https://www.altasegarra.cat/informacio-oficial/estatuts#>.

El cas del Consell Comarcal de l'Anoia, aquest no desplega programes ni accions vinculades a la cultura, no disposa d'una àrea o departament específic, ni d'una política comarcal definida. Per tant, no compta amb recursos tècnics ni pressupostaris per liderar i impulsar cap activitat o programa que relacioni els municipis de la comarca en l'àmbit cultural. El Consell posa en valor i impulsa els recursos turístics de la comarca a través d'Anoia Turisme, que a través de treball específic amb la conformació de la Comissió de l'Alta Anoia, es proposa desplegar una estratègia turística en aquest àmbit territorial.

Caldria empènyer aquests organismes i comissions a tirar endavant projectes i accions culturals amb la participació, complicitat i col·laboració dels municipis del territori, especialment per donar-los suport i acompanyament en:

- **Recursos humans:** Disposar d'un tècnic de cultura que:
  - Vetlli pel desenvolupament cultural de territori;
  - Fomenti i coordini la col·laboració i el treball conjunt entre municipis;
  - I especialment, gestioni i administri els recursos proposats en aquest apartat: el banc de recursos compartit, el directori d'espais i equipaments culturals, els mapes d'entitats i artistes, la formació per entitats, creadors, emprenedors..., els espais de comunicació i difusió compartits i agenda compartida.
- **Recursos econòmics:**
  - Assistència i suport en la recerca de vies de finançament pel desplegament de projectes culturals a nivell territorial municipal, intermunicipal o bé supramunicipal: formules de patrocini i mecenatge, fons d'altres administracions supramunicipals, autonòmiques, nacionals, europeus i internacionals;
  - Afavorir les economies d'escala per afrontar les contractacions per reduir costos.

Banc de recursos compartit

Aquesta primera acció proposada té com a objectiu promoure i difondre la cultura de la col·laboració, del treball conjunt entre els diferents ajuntaments i agents del territori, i planteja posar en marxa un **banc de recursos compartit** per a realitzar les seves activitats, optimitzar i treure el màxim rendiment dels recursos i materials municipals disponibles. Es tracta de posar a disposició dels ajuntaments i agents culturals els diversos materials susceptibles de ser cedits (taules, cadires, carpes, material audiovisual i de so, tanques, tarimes, vehicles...), per a la dinamització de l'activitat cultural als municipis i a la zona.

És una aposta per posar en pràctica noves formes d'ús i promoure la cooperació, la mancomunació i el reciclatge.

Pel que fa al format, es tractaria d'un espai digital, de fàcil accés, on es visualitzarien tots els recursos, amb la transparència suficient per mostrar els requisits, la disponibilitat i la disposició de cada recurs infraestructural en tot moment.

Directori d'espais i equipaments culturals

Els espais i equipaments culturals del territori son les portes fonamentals per ampliar i reforçar l'accés i la participació cultural, tant de la població de Sant Martí Sesgueioles com la de tots els municipis de la zona. Alhora, son un actiu important amb moltes possibilitats per afavorir el treball conjunt i de col·laboració, així com l'impuls per a la creació de xarxes a nivell territorial o sectorial.

Es per això que es proposa la **creació d'un directori específic**, on s'hi reflecteixin tots els espais i equipaments d'ús cultural del territori. Fora bo que aquesta iniciativa fos liderada pel Consell Comarcal de l'Anoia, i es posés a l'abast de tots els ajuntaments i agents culturals del territori amb la informació, descripció i característiques de cadascun dels espais i equipaments, així com la seva disponibilitat, condicions i normatives d'ús i cessió.

Disposar d'aquest directori afavorirà la col·laboració intermunicipal i supralocal, els intercanvis, la itinerància de projectes, i reforçarà les relacions entre agents: les ja existents, com ara en el marc de la Mancomunitat de l'Alta Segarra, o bé en propiciarà de noves. Alhora, permetrà definir estratègies territorialment àmplies de suport a la formació, la difusió i la creació. En aquest sentit, pot ser especialment d'interès compartir i donar a conèixer la disponibilitat d'espais per a la creació i per a residència d'artistes i creadors.

Mapa d'entitats, associacions culturals i altres agents Mapa de creadors i artistes

Amb aquesta acció es busca aprofundir en el coneixement del tots els agents que actuen en el territori. Es proposa que, de la mà del Consell Comarcal de l'Anoia, s'impulsi la creació de dos mapes: el d'entitats, associacions i altres agents que impulsen la cultura al territori; i el mapa d'artistes i creadors, amb una radiografia del talent de la zona.

El primer mapa es un recurs consultable amb informació de totes les entitats, associacions i agents culturals dels municipis que integren la comarca de l'Anoia. Tradicionalment, les entitats culturals actuen amb una visió primordialment municipal i no comarcal. Tot i que se'n detecten casos d'entitats amb una projecció territorial àmplia tant en l'àmbit de l'Alta Anoia/Segarra (Unió Calafina, COMTCASE...) com en l'àmbit comarcal (Aula d'Extensió Universitària per a la Gent Gran de la Comarca de l'Anoia...), en general les entitats culturals de l'Anoia es coneixen poc entre elles i no promouen activitats conjuntament. Amb l'elaboració d'aquest mapa, fent accessible la informació de cada entitat i agent cultural que

actua al territori, s'afavoreix la comunicació, s'incrementa el coneixement i les possibilitats d'identificar línies de col·laboració i de coordinació entre elles. D'aquesta manera, també es poden estimular que aquestes impulsin projectes amb projecció d'abast supralocal o comarcal.

Per altra banda, tal i com s'ha detectat en la diagnosi, tant Sant Martí Sesgueioles com l'Alta Anoia/ Segarra i la Comarca de l'Anoia són territoris amb molt de talent local, on s'hi troben artistes i creadors de diferents sectors i disciplines. Amb aquest altre mapa, es sistematitza i comparteix el contacte de les persones amb qui ja es treballa. A més, facilita l'ampliació i la detecció de les noves.

Aquest recurs del cens dels artistes i creadors del territori permet activar aquest talent, retenir-lo, donar-li suport i impulsar-lo, així com atreure nous talents artístics. També afavoreix la interrelació entre artistes potenciant sinèrgies, col·laboracions i coproduccions, així com projectes i activitats de caràcter transversal, que vinculin i barregin artistes i creadors de diferents àmbits i disciplines.

Ambdós mapes, el d'entitats i el d'artistes, són recursos fonamentals pels ajuntaments, per donar nou impuls a les seves programacions i abordar projectes culturals de col·laboració intermunicipal i supramunicipal, establint contactes entre diferents agents.

Formació per entitats, artistes, creadors, emprenedors i altres agents

Cal donar resposta a una de les principals mancances dels agents culturals que actuen en el territori: la formació específica i de qualitat adreçada a les persones que tiren endavant, dia a dia, els projectes de dinamització cultural, ja siguin entitats, associacions, emprenedors culturals, o bé artistes i creadors.

Es necessari fer una oferta diversa amb programes formatius específics a mida, adaptats a la realitat concreta de cada tipologia d'agent, com a recurs al seu servei que dona resposta als reptes i necessitats comunes per millorar les seves capacitats conceptuals i de gestió. Per a dissenyar i proposar cadascuna d'aquestes formacions específiques caldrà comptar amb la seva participació per a la formulació dels programes i continguts a abordar, calendaris, agendes... i d'aquesta manera atendre les seves peticions.

A tall d'exemple, es proposen les següents activitats formatives: gestió comptable, aspectes legals, disseny de projectes, elaboració de plans i disseny d'estratègies de difusió i comunicació, eines i recursos per a la professionalització...

Aquestes accions formatives contribueixen a l'apoderament dels agents culturals (associacions, emprenedors, artistes...), enfortint les seves capacitats i reforçant el seu potencial.

Segons l'especificitat dels temes, la proposta formativa pot ser duta a terme conjuntament amb altres municipis, integrant-se en el programa de serveis compartits amb localitats veïnes, o bé desplegar-se com una iniciativa impulsada pel Consell Comarcal de l'Anoia per donar suport a tots els agents culturals que operen en la comarca.

Espais de comunicació i difusió compartits: agenda compartida i coordinada

Definir i posar en pràctica una estratègia de comunicació i difusió conjunta de la programació de les activitats comarcals, tan públiques com privades, que garanteixi una adequada informació al conjunt de la població de tots els municipis. Per tant, caldria impulsar un calendari conjunt i una agenda compartida dels actes culturals per afavorir una millor coordinació de les agendes culturals municipals a escala comarcal, per facilitar una millor organització de l'oferta, garantir-ne la seva difusió de la manera més àmplia possible, i sumar esforços per arribar a més públics.

La gestió i manteniment d'aquest espai fora bo centralitzar-lo en algun organisme intermunicipal o supralocal com la Mancomunitat de l'Alta Segarra, o bé la Comissió de l'Alta Anoia o el Consell Comarcal, tal com es recull en l'inici d'aquesta línia de treball, tanmateix perquè aquest servei funcioni cal que tots els agents (ajuntaments, entitats, artistes, emprenedor i agents privats), es comprometin a informar de les seves activitats per actualitza-ho.

2.2.- Possibles activitats

L'impuls d'aquesta mirada territorial envers l'activitat ha de contribuir a la dinamització cultural del territori des d'una perspectiva integrada, respectant l'autonomia i la singularitat dels agents que la protagonitzen.

Activitats vinculades al patrimoni i al turisme

Una de les línies d'activitat fonamentals per enfortir el dinamisme cultural de Sant Martí Sesgueioles és la integració del patrimoni local en les ofertes turístiques i culturals del territori. En aquest sentit es suggereix la creació de noves rutes temàtiques que permetin descobrir el patrimoni històric, artístic i natural del territori.

A tall d'exemple, en els municipis de l'Alta Anoia/ Segarra s'identifiquen actius, referents simbòlics i patrimonials compartits, susceptibles d'articular relats comuns i rutes turístiques al voltant de diverses temàtiques: envers les posicions de poder, els llocs de culte o escenaris de guerra, sobre l'abundància i l'ús de l'aigua, sobre elements que parlen de l'evolució socioeconòmica i productiva de territori (tradició agrícola, minera, oficis i activitat menestral, punts estratègics de comerç, l'arribada

del ferrocarril), o bé de les seves comunicacions naturals i ancestrals (xarxes de camins, rutes cicloturístiques...), entre d'altres.

Aquestes rutes poden ser guiades per historiadors i especialistes que ofereixin una visió local i singular del patrimoni, potenciant l'atractiu turístic i la connexió amb la població. A més, les rutes poden incorporar activitats complementàries en els diferents municipis, com ara tallers d'artesanía, d'horticultura o gastronomia, o bé espectacles en espais històrics, consolidant la relació entre el turisme i la cultura.

Itineràncies i compartició d'activitats de difusió artística i literària

Amb l'objectiu de fomentar la difusió i l'accés a activitats culturals, es proposa articular programacions itinerants d'esdeveniments culturals que puguin donar-se en diversos espais i municipis de la zona. Existeixen algunes experiències en l'àmbit de les arts en viu (Festival Alta Segarra, Festival Espurnes Barroques), però es suggereix aprofundir en la governança compartida dels projectes i també ampliar el seu ventall més enllà de les propostes escèniques, com ara exposicions itinerants (vegeu proposta 1.5.18, relativa a la recuperació de l'activitat expositiva a La Capella del Roser), presentacions literàries o activitats diverses que poden ser organitzades en col·laboració entre els diferents municipis i equipaments culturals de la zona.

Aquesta itinerància pot contribuir a la circulació de propostes culturals, la interacció entre diferents comunitats i agents, així com a la generació d'economies d'escala i abaratiment de costos, contribuint a la seva sostenibilitat econòmica i maximitzant el seu rendiment social i cultural.

Promoure la integració en xarxes de col·laboració entre agents

Per aconseguir un sistema cultural territorial dinàmic i actiu es proposa promoure la integració i l'impuls de xarxes de col·laboració entre equipaments, entre associacions, entre creadors i altres agents del territori. En aquest sentit, és important abordar el repte d'identificar i situar aquests agents, i facilitar la definició d'acords, convenis o protocols de col·laboració per al disseny de projectes i l'acollida d'activitats amb la finalitat d'augmentar l'oferta cultural i cercar una major equitat territorial envers la seva diversitat i garantia de qualitat.

Són exemple d'aquest tipus de treball el que es desenvolupa des d'iniciatives com *Xarxaprod. Xarxa d'Espais de Creació i Producció de Catalunya* -que incorpora espais d'interès a la comarca com ara inLoft, a Copons, o La Casa del Teatre Nu, a Sant Martí de Tous-, el projecte *Cases de la Música* -amb projectes desplegats a l'Anoia, al Bages i a la Segarra-, o la *Xarxa de Teatres Ateneus de Catalunya* (XTAC), de la que en formen part espais propers com el Casino de Calaf, la Societat La Lliga de Capellades, o el Teatre Municipal Ateneu Igualadí.

També esdevé recomanable l'impuls de la col·laboració entre aquestes xarxes i d'altres sectors d'activitat territorial que puguin generar noves oportunitats de desenvolupament cultural. Per exemple, poden organitzar-se activitats culturals en col·laboració amb projectes d'altres àrees productives del territori, com per exemple en fires i mercats.

Fomentar la creació artística i la visibilitat dels creadors locals

Un altre aspecte important és la promoció de la creació artística local. Es pot col·laborar en la creació d'un programa de residències artístiques -relacionat amb propostes proposades 1.1.2 i 1.1.4 de suport als agents, i 1.5.20 sobre la recuperació d'activitat creadora-, o tallers de creació que permetin als artistes locals desenvolupar nous projectes en col·laboració amb altres creadors i equipaments culturals de la zona. Aquesta proposta també suggereix una dimensió que faciliti la seva difusió i la participació de les comunitats en els processos creatius -relacionat amb les itineràncies i compartició d'activitats de difusió artística i il·literària-.

Una altra proposta en aquest sentit és la cooperació entre municipis al voltant de la convocatòria de premis i concursos. Si bé el municipi de Calaf ha desenvolupat algunes accions en aquest sentit (Premi Alta Segarra de la Cultura en el marc de la Nit de l'Esport i la Cultura de Calaf, o bé la proposta de l'Alta Segarra com a tema per a la presentació de relats candidats als premis dels seus Jocs Florals), es suggereix cooperar en la definició d'aquest calendari d'accions, així com dels seus formats i de les seves posteriors accions de difusió i divulgació -relacionat amb les propostes 1.5.15 i 1.5.21 sobre la consolidació i projecció d'activitats- .

Impulsar l'ensenyament artístic al territori

L'ensenyament artístic és una peça fonamental en la dinamització cultural d'un territori. En aquest sentit, es suggereix explorar opcions de col·laboració amb equipaments especialitzats en l'ensenyament de llenguatges artístics del territori, per tal de dissenyar una oferta educativa que inclogui tallers i cursos que no únicament comptin amb un enfocament tècnic, sinó també de foment de la creativitat, de l'expressió artística i de la col·laboració intergeneracional.

Aquesta relació entre cultura i educació en clau territorial podria explorar possibilitats de col·laboració entre administracions amb equipaments especialitzats en l'ensenyament artístic i els centres educatius de la zona de l'Alta Anoia/ Segarra, com ara amb l'Escola Municipal de Música de Calaf o l'Escola de Teatre Musical del Casino de Calaf, que s'orientessin a posicionar possibilitats d'aprenentatge de llenguatges artístics en el conjunt del territori.

A tall d'exemple, es suggereix consultar el projecte i recorregut de l'Escola de Música i Arts del Lluçanès (EMAL), centre educatiu i cultural públic de titularitat del Consorci del Lluçanès.

3. LA GOVERNANÇA

Aquesta línia de treball es planteja com objectiu definir mesures i accions que permetin fer més sòlid i sostenible l'ecosistema de la cultura i el valor públic sobre el qual s'ha de sostenir, apuntant millores en la governança:

- Fomentant la col·laboració entre els agents públics, privats i tercer sector, al voltant d'objectius compartits i propiciant el treball conjunt, l'intercanvi de propostes i la corresponsabilitat entre els agents.
- Assumpció per part de l'Ajuntament d'un rol més actiu tant en la programació d'activitats, com en la mediació i la facilitació d'activitats d'altres.

S'apunten accions a desplegar en clau local però també, eixamplant la mirada al territori, fent propostes a nivell intermunicipal a partir de l'aliança i la col·laboració de diferents municipis de l'entorn i també a escala supramunicipal amb la intervenció d'altres nivells d'organitzacions o de l'administració.

3.1.-Local

3.1.1	Espais transversals de treball i col·laboració (ajuntament). Les dimensions del municipi i els seu equip de govern afavoreixen enfortir el treball conjunt entre regidories amb l'objectiu d'abordar els temes culturals des de una visió holística i transversal. Es proposa obrir aquest espai de coordinació i treball conjunt amb la convocatòria de reunions periòdiques (una o dues a l'any) per explorar, establir ponts i abordar la realització de projectes transversals amb la mirada cultural com a fil conductor. Temptejar aquestes possibilitats especialment amb les regidories de joventut, ensenyament, participació ciutadana, patrimoni, medi natural, acció social, comunicació, turisme, esports i urbanisme.
--------------	--

Espais de participació en la dinamització cultural. La participació dels agents culturals locals i de la ciutadania, en general, en el disseny, desenvolupament i implementació de les polítiques públiques és un exercici democràtic i una gran oportunitat per millorar les decisions dels governs locals. Els avantatges de promoure la participació ciutadana son bàsicament dos:

3.1.2

- **Millora la presa de decisions** i l'adequació de les respostes en incorporar més punts de vista i discursos significatius del territori. També augmenta el seu grau de legitimitat.
- **Reforça la societat civil** al crear un sentiment de confiança cap a l'administració i també ajuda a reforçar el sentiment de pertinença i contribueix a construir una ciutadania activa i crítica.

Per implementar la participació en la governança a Sant Martí Sesgueioles es proposen els següents òrgans que seran els encarregats de vetllar per a la idònia implementació del Pla i de les accions i projectes proposats. En aquest cas es suggereixen tres perfils d'òrgan de seguiment:

A. Equip de govern

B. Taula de cultura

(pren el relleu del Grup Motor en la fase d'implementació)

C. Grups de treball

A. Equip de govern (Lidera i planifica)

- **Integrants:** representants polítics.
- **Funcions:**
  - Exercir el lideratge i impulsar el desenvolupament i desplegament del Pla;
  - Proposar la prioritització d'objectius i línies de treball dels propers anys. Anualment, proposar els projectes i accions a dur a terme;
  - Convocar i organitzar les sessions de la Taula de Cultura;
  - Vetllar per la constitució dels Grups de treball encarregats del desplegament de cada acció/projecte i els dona suport en la seva tasca;
  - Recollir dades de seguiment i realitza avaluacions dels resultats anuals de les accions i projectes despleats;
  - Revisar i actualitzar el Pla en el seu conjunt.

B. Taula de Cultura (Desplega i impulsa)

- **Integrants:** entitats i agents culturals, oberta a la participació de veïns i veïnes.
- **Funcions:**
  - Col·laborar en la dinamització cultural del municipi, constituint-se com l'espai de reflexió, debat, consulta, coordinació i cooperació;
  - Consensuar i validar les accions i projectes presentats per l'Equip de Govern per desplegar durant l'any;
  - Impulsar i proposar els Grups de treball específics pel desplegament de les accions i projectes;
  - Celebrar entre 2 i 3 trobades l'any amb l'objectiu de consensuar les accions a desplegar, fer-ne el seguiment i la valoració final.

C. Grup de treball (Defineix i executa)

- **Integrants:** representants d'entitats, agents del sector cultural i/o persones expertes o de referència. El grup de treball es constitueixen ad hoc per desplegar cadascuna de les accions o projectes.
- **Funcions:**
  - Desplegar una de les accions o projectes específics;
  - Comptar amb perfils especialistes vinculats al desenvolupament de l'acció;
  - Definir els detalls de l'acció: objectius, recursos, tasques, indicadors associats;
  - Treball vinculat a l'inici, a la posada en marxa i a la finalització de l'acció proposada.

3.2.- Intermunicipal i Supralocal

Estructurar espais de participació i governança amb pobles veïns o amb el seu entorn comarcal per reforçar el posicionament territorial de Sant Martí Sesgueioles, aprofitant el potencial compartit i treballant per teixir una xarxa de relacions estable que permeti dur a terme projectes conjunts.

L'impuls d'estructures organitzatives fonamentades en la participació dels agents culturals (públics, privats, associatius) estimula el treball coordinat i de col·laboració entre els pobles veïns, i promou el territori de l'Alta Anoia/Segarra enfortint els seus trets culturals i identitaris. L'acció coordinada entre municipis resulta beneficiosa donat que amplia, diversifica i enriqueix l'oferta cultural al mateix temps que en garanteix la sostenibilitat al arribar a un número més gran de públics.

INTERMUNICIPAL

3.2.1	Impulsar la creació de comissions de treball a nivell polític i tècnic com espais de debat, coordinació i cooperació amb municipis veïns per estudiar la possibilitat de desplegar accions i projectes concrets en el territori sota diferents formules (itinerants, rotatius...).
3.2.2	Donar suport a la creació de xarxes i espais de col·laboració i treball conjunt entre els nombrosos artistes i creadors residents en els diversos municipis el territori.
3.2.3	<p>Explorar la possible participació i col·laboració en altres festivals d'arts en viu que es celebren en petits municipis de l'entorn, com ara:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Desfolca't. Festival de música tradicional i popular de Calaf i l'Alta Segarra; • Dellegendes. Festival de Llegendes de Catalunya (Sant Martí de Tous) • Festival Som Riures (Copons); • Nits culturals (Sant Pere Sallavinera);
3.2.4	<p>Explorar possibilitats d'esdevenir un agent actiu envers els Festivals Alta Segarra o Espurnes Barroques. Com s'ha apuntat a la diagnosi, Sant Martí Sesgueioles participa en un parell de festivals amb una vocació d'articulació territorial: el Festival Alta Segarra i el Festival Espurnes Barroques. En ambdós casos s'hi han detectat dubtes i reptes al voltant de la governança, en tant Sant Martí Sesgueioles es limita a acollir-los i finançar-lo sense participar en el disseny, programacions i gestió dels espectacles.</p> <p>Es proposa que l'Ajuntament plantegi a les entitats impulsores d'aquets esdeveniments la voluntat d'esdevenir un agent actiu, compromès i col·laborador amb aquets projectes que es duen a terme en el seu municipi amb periodicitat anual o discontinua, participant en les diferents fases d'aquets projectes i compartint objectius.</p> <p>D'aquesta manera, Sant Martí Sesgueioles es reforça i posiciona com un agent motor en la promoció i dinamització cultural en el territori, amb accent a l'Alta Segarra.</p>

SUPRAMUNICIPAL

3.2.5	Enfortir la participació activa de l'Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles en l'Associació de Micropobles de Catalunya, on en aquests moments, l'Alcaldessa és Vicepresidenta Territorial de l'Anoia Nord, Bages, Berguedà i Solsonès. Caldria implicar-se més activament, fonamentalment en dos dels cinc amplis sectors i grups de treball que analitzen i proposen polítiques públiques orientades al món rural i als micropobles: atenció a les persones i progrés social, que aborden temes culturals, o bé vinculats a través de mirades transversals.
3.2.6	Impulsar espais de participació en cultura en la Comissió de Alta Anoia o bé en el mateix Consell Comarcal de l'Anoia. Aquests espais participatius estarien integrants pels regidors/es de cultura del municipis i pels altres agents culturals del territori (associatius, privats...), i tindrien com a missió la reflexió, el debat, la coordinació, la cooperació i el plantejament i desplegament de propostes amb l'objectiu d'incidir en les polítiques culturals del territori.
3.2.7	Potenciar el paper del Consell Comarcal i, específicament, el nou espai de la comissió de Cultura com agent intercomunicador que impulsi trobades, cooperacions i relacions entre els agents culturals del territori.
3.2.8	Treballar per reforçar les estratègies culturals en el marc de la Mancomunitat de l'Alta Segarra integrada pels ajuntaments de Calaf, Calonge de Segarra, Castellfollit de Riubregós, els Prats de Rei, Pujalt, Sant Martí Sesgueioles i Sant Pere Sallavinera, donada la bona relació entre aquests consistoris veïns. Aquesta entitat contempla en els seus estatuts l'acció cultural com una oportunitat estratègica per al desenvolupament del territori tot i així, ha d'encarar i iniciar la seva feina en aquest àmbit.
3.2.9	Integrar la transversalitat en el desplegament d'aquests nous espais de participació i governança d'abast supramunicipal i comarcal, aprofundint en els recursos vinculats al patrimoni com a motors de dinamització turística i desenvolupament econòmic del territori, les possibilitats del binomi cultura i educació, cultura i esports, entre d'altres.

Síntesi de propostes d'actuació segons línies de treball

Línia de treball 1. Nou impuls a la dinamització cultural local (1/3)			
1.1 El suport als agents locals	1.1.1	Crear un directori d'agents amb creadors, artistes, entitats i empreses.	
	1.1.2	Activar un banc del temps de la mà dels coneixements, habilitats i el talent dels agents locals.	
	1.1.3	Exposar, explicar i comunicar la relació de recursos i instruments de relació i suport a entitats i agents emprenedors, creadors i artistes a través dels instruments de comunicació disponibles.	
	1.1.4	Crear una línia de treball al voltant del suport a la creació.	
	1.1.5	Incrementar i estabilitzar la dotació pressupostària de transferències corrents del pressupost municipal destinat a la cultura (capítol IV).	
1.2 El finançament de la cultura	1.2.1	Incrementar i estabilitzar una dotació adequada del pressupost municipal per a la cultura.	
	1.2.2	Explorar possibilitats de potenciar o aplicar mecanismes que permetin generar ingressos.	
	1.2.3	Explorar aliances i/o acords de patrocini amb agents privats.	
	1.2.4	Fer seguiment actiu de les convocatòries de subvencions i ajudes.	
1.3 El paper dels equipaments	Centre Polivalent Josep Maria Torras Cao – La Fàbrica	1.3.1	Situar a la zona d'acollida –principal accés a l'equipament–, la disposició d'elements que garanteixin la informació de l'activitat sociocultural i comunitària del poble.
		1.3.2	Definir una dotació de materials i elements adequats a les funcions preferentment formatives, divulgatives i de trobada o treball en grup a les dues aules.
		1.3.3	Millorar les condicions d'exhibició del Rellotge del Campanar i de la imatgeria festiva.
		1.3.4	Optimitzar els recursos tècnics de l'equipament
		1.3.5	Potenciar l'ús dels espais de la cuina, la barra de servei i l'espai exterior de l'equipament.
		1.3.6	Adequar la zona de darrer de l'escenari a la funció d'emmagatzematge i de treball tècnic.
		1.3.7	Preveure la viabilitat d'incorporar progressivament altres millores clau.
	La Capella del Roser	1.3.8	Garantir l'accessibilitat des de l'exterior.
		1.3.9	Revisar la seva dotació bàsica d'exhibició.
		1.3.10	Nodrir-se de l'optimització de recursos tècnics suggerits envers La Fàbrica
	Altres equipaments i espais	1.3.11	Potenciar l'ús de la zona exterior davant de l'accés a l'equipament.
		1.3.12	Estudiar noves oportunitats en l'àmbit de la interpretació patrimonial, de la creació o del turisme cultural envers l'Antic Hospital de Pobres de la Parròquia i el local del Viver.
		1.3.13	Estudiar noves oportunitats en l'àmbit de la interpretació patrimonial, el turisme i envers continuar potenciant celebracions populars i esdeveniments singulars a la Capella de Sant Valentí.
		1.3.14	Potenciar l'espai públic com indret de trobada sociocultural.

Línia de treball 1. Nou impuls a la dinamització cultural local (2/3)			
1.4 La comunicació i difusió de la cultura	1.4.1	Reforçar el web municipal com espai digital referent en l'accés a la informació i coneixement cultural de Sant Martí Sesgueioles.	
	1.4.2	Identificar amb claredat els canals de comunicació amb la població al web municipal.	
	1.4.3	Garantir l'acompliment de la normativa vinculada a la protecció de dades de caràcter personal.	
	1.4.4	Reactivar l'enviament d'un butlletí electrònic amb caràcter mensual.	
	1.4.5	Planificar i optimitzar la comunicació cultural local considerant l'ús de totes les eines i espais disponibles.	
1.5 Activitat cultural	Consolidar i potenciar	1.5.1	Considerar els processos vinculats als projectes i activitats com a finalitat en sí mateixos.
		1.5.2	Vetllar per la proporcionalitat, la sostenibilitat i la perdurabilitat de l'activitat cultural local.
		1.5.3	Mantenir una perspectiva territorial oberta.
		1.5.4	Activar un dispositiu bàsic de seguiment i recull de dades.
		1.5.5	Distribuir una programació d'activitats estable, regular i variada amb continuïtat al llarg de l'any.
	Recuperar	1.5.6	Consolidar els processos participatius actius, intermitents i latents al voltant del calendari popular festiu.
		1.5.7	Consolidar un model de programació d'arts en viu durant l'estiu.
		1.5.8	Consolidar una oferta de visites i experiències guiades al municipi.
		1.5.9	Consolidar una relació entre les activitats de La Fàbrica i les visites del Bibliobús Montserrat.
		1.5.10	Potenciar la col·laboració amb la comunitat escolar de l'Escola Font de l'Anoia.
		1.5.11	Potenciar les relacions amb els santmartinencs i santmartinenques no residents al poble.
		1.5.12	Potenciar l'oferta formativa i/o d'iniciació a la pràctica cultural de manera regular i integrada al llarg de l'any.
		1.5.13	Potenciar activitats d'interpretació i mediació que posin en valor el patrimoni local.
		1.5.14	Potenciar l'edició de la Revista Cultural Margaridó.
		1.5.15	Potenciar el Concurs de Fotografia de Sant Martí Sesgueioles.
		1.5.16	Recuperar el projecte de la representació col·lectiva de Margaridó.
		1.5.17	Recuperar els Capvespres de la Corriola.
		1.5.18	Recuperar un projecte de difusió i divulgació expositiva a la Capella del Roser.
		1.5.19	Recuperar un calendari d'activitats de divulgació com l'Àgora de La Corriola.
		1.5.20	Recuperar projectes orientats a la creació artística com Niu Eteri.
		1.5.21	Recuperar altres activitats sota la perspectiva d'una mirada territorial ampliada (Sortides culturals, Concurs literari de Sant Martí Sesgueioles, Festival del Roser).

Línia de treball 1. Nou impuls a la dinamització cultural local (3/3)			
1.5 Activitat cultural	Projectar	1.5.22	Incorporar les recomanacions recollides en la memòria del Mapa de Patrimoni Cultural.
		1.5.23	Projectar noves iniciatives de patrimoni i memòria.
		1.5.24	Incentivar la creació de clubs de lectura.
		1.5.25	Incorporar una programació específica de cinema i documental.
		1.5.26	Incorporar una oferta d'activitats vinculada amb la gastronomia, la tradició agrícola, l'horticultura i l'elaboració de receptes autòctones o remeis naturals.
		1.5.27	Incorporar de manera específica la programació d'espectacles de petit format, en els quals s'inclouin propostes orientades a públic infantil i familiar.

Línia de treball 2. La mirada al territori	
2.1 Possibles recursos	El paper impulsor dels òrgans intermunicipals i supramunicipals.
	Banc de recursos compartit.
	Directori d'espais i equipaments culturals.
	Mapa d'entitats, associacions culturals i altres agents. Mapa de creadors i artistes.
	Formació per a entitats, artistes, creadors, emprenedors i altres agents.
	Espais de comunicació difusió compartits: agenda compartida i coordinada.
2.2 Possibles activitats	Activitats vinculades al patrimoni i al turisme.
	Itineràncies i compartició d'activitats de difusió artística i literària.
	Promoure la integració en xarxes de col·laboració entre agents.
	Fomentar la creació artística i la visibilitat dels creadors locals.
	Impulsar l'ensenyament artístic al territori.

Línia de treball 3. La governança			
3.1 Local		3.1.1	Espais transversals de treball i col·laboració (Ajuntament).
		3.1.2	Espais de participació en la dinamització cultural.
			A. Equip de govern (<i>Lidera i planifica</i>)
	B. Taula de Cultura (<i>Desplega i impulsa</i>)		
			C. Grup de treball (<i>Defineix i executa</i>)
3.2 Intermunicipal i supralocal	Intermunicipal	3.2.1	Impulsar la creació de comissions de treball a nivell polític i tècnic.
		3.2.2	Donar suport a la creació de xarxes i espais de col·laboració i treball conjunt entre els nombrosos artistes i creadors.
		3.2.3	Explorar la possible participació i col·laboració en altres festivals d'arts en viu que es celebren en petits municipis de l'entorn.
		3.2.4	Explorar possibilitats d'esdevenir un agent actiu envers els Festivals Alta Segarra o Espurnes Barroques.
	Supramunicipal	3.2.5	Enfortir la participació activa de l'Ajuntament de Sant Martí Seseuioles en l'Associació de Micropobles de Catalunya.
		3.2.6	Impulsar espais de participació en cultura en la Comissió de l'Alta Anoia o bé en el mateix Consell Comarcal de l'Anoia.
		3.2.7	Potenciar el paper del Consell Comarcal i, específicament, el nou espai de la comissió de Cultura.
		3.2.8	Treballar per reforçar les estratègies culturals en el marc de la Mancomunitat de l'Alta Segarra.
		3.2.9	Integrar la transversalitat en el desplegament d'aquests nous espais de participació i governança d'abast supramunicipal i comarcal.

Recomanacions per a la implementació

L'aplicació de les accions i projectes proposats en cada línia de treball del Pla és la darrera etapa del seu procés de desenvolupament. Tanmateix, és la fase més important quan les propostes recollides en el document s'han d'engegar i posar a la pràctica: entrem en la fase operativa del Pla i hem d'assegurar-nos que tot allò que recull s'implementi adequadament.

Per garantir la seva aplicació efectiva, seria recomanable posar en marxa les següents mesures:

- Per tal de vetllar pel consens i la corresponsabilitat en el desenvolupament del procés, es recomana dur a aprovació del Ple municipal el Pla per dinamització Cultural de Sant Martí Sesgueioles per refermar la voluntat de treballar en aquesta planificació cultural i en la seva implementació;
- Donar-lo a conèixer i fer-ne difusió entre el personal municipal, els agents culturals i els veïns i veïnes;
- Atorgar prioritats i establir calendaris de treball;
- Elaborar el Pla d'acció anual;
- Definir responsabilitats per a la seva implementació i la participació dels diferents agents;
- Establir una bateria d'indicadors bàsics per al seguiment i avaluació del desenvolupament del Pla;
- Revisió i actualització, si s'escau, de les propostes incloses en el Pla.

La regidoria de Cultura i l'equip de govern han de liderar aquesta fase i el llarg procés d'implantació del Pla, juntament amb la Taula de Cultura de Sant Martí Sesgueioles, tal com s'ha indicat en la línia de treball sobre governança. Seran, doncs, els agents principals de seguiment i avaluació del pla, amb la complicitat de la resta del teixit associatiu, agents culturals locals i veïns i veïnes de Sant Martí Sesgueioles.

La regidoria de Cultura i l'equip de Govern analitzaran i plantejaran les prioritats i calendaris de les accions i projectes del Pla per a la dinamització cultural de Sant Martí Sesgueioles, i proposaran el Pla d'Acció Anual que presentaran, debatran i consensuaran amb la Taula de Cultura.

La Taula de Cultura, al seu torn, definirà responsabilitats per a la seva implementació canalitzant participació dels diferents agents, i proposarà la creació del **grups de treball específics**, tal i com es recull en l'apartat de governança.

Els **plans d'acció anuals** han d'incloure:

- **Priorització:** establiment dels criteris per a la prioritització de les accions, vinculats als antecedents, l'interès i la necessitats;
- **Objectius:** vinculats als expressats a les línies del pla;
- **Accions i programes:** concreció de les propostes tenint en compte els recursos i mitjans disponibles;
- **Calendari:** establiment del calendari de realització de les propostes;
- **Indicadors:** que han de permetre avaluar l'assoliment dels objectius i fer-ne el seguiment.

El **seguiment i l'avaluació de la implementació del pla són clau** per valorar el seu desenvolupament i compliment, alhora que ens dona informació del desplegament de la implementació i dels seus impactes.

Per tant, un aspecte fonamental a tenir el compte és el de dotar-se d'un sistema d'indicadors bàsics (nombre i perfil d'assistents, costos de les activitats, eficàcia de la comunicació, etc.), que permetin fer el seguiment i avaluació de les accions i projectes desplegats. La informació que ens proporcionarà aquest sistema d'indicadors bàsic ens ajudarà a aprendre i a millorar la presa de decisions, rectificanc mesures o ajustant algunes accions.

Així doncs, en el desplegament del Pla, també caldrà, de forma general, actuar amb la flexibilitat necessària per adaptar-se tant als canvis en el context com als ajustaments necessaris a partir del resultats de les avaluacions de les accions i programes previstos en el Pla.

Annex

Sant Martí Sesgueioles i municipis del tram de població comprés entre 250 i 500 habitants de la província de Barcelona. Comparativa pressupostària 2019-2022.

	2019				
	Pressupost cultura	Pressupost Ajuntament	% cultura/ ajuntament	Despesa Cult/hab.	Habitants
Sant Martí Sesgueioles	32.450,5 €	734.705,8 €	4,4%	94,6 €	343
Mitjana municipis entre 250 i 500 hab. de la província de Barcelona	57.590,5 €	719.929,3 €	8,0%	172,5 €	334
	2020				
	Pressupost cultura	Pressupost Ajuntament	% cultura/ ajuntament	Despesa Cult/hab.	Habitants
Sant Martí Sesgueioles	77.010,9 €	886.751,9 €	8,7%	225,2 €	342
Mitjana municipis entre 250 i 500 hab. de la província de Barcelona	55.944,1 €	732.258,5 €	7,6%	162,5 €	344
	2021				
	Pressupost cultura	Pressupost Ajuntament	% cultura/ ajuntament	Despesa Cult/hab.	Habitants
Sant Martí Sesgueioles	80.277,9 €	980.974,2 €	8,2%	233,4 €	344
Mitjana municipis entre 250 i 500 hab. de la província de Barcelona	58.011,9 €	787.341,5 €	7,4%	168,6 €	344
	2022				
	Pressupost cultura	Pressupost Ajuntament	% cultura/ ajuntament	Despesa Cult/hab.	Habitants
Sant Martí Sesgueioles	38.799,4 €	759.057,7 €	5,1%	107,5 €	361
Mitjana municipis entre 250 i 500 hab. de la província de Barcelona	51.742,9 €	912.080,1 €	5,7%	145,8 €	355

NOTA: el número de municipis sobre els quals es calcula la mitjana no correspon al número de municipis del tram en funció del següent detall:

- SIEM 2021_ 26 municipis al tram però no hi ha dades de 2 municipis: Aguilar de Segarra i Collsuspina.
- SIEM 2022_ 26 municipis al tram però no hi ha dades de 3 municipis: Vallcebre, Aguilar de Segarra i Santa Fe del Penedès.

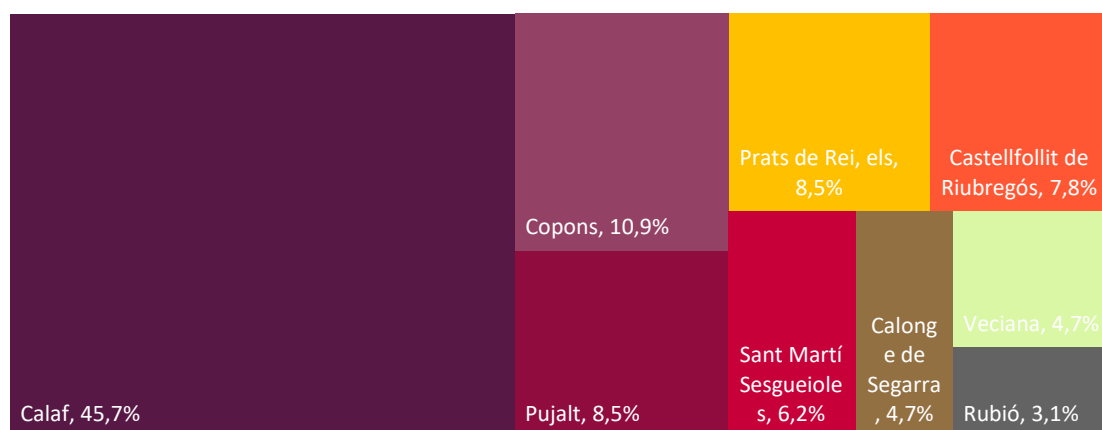
Font: elaboració del CERC a partir de les dades publicades pel Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM), Àrea d'Hisenda i Recursos Interns, Direcció de Serveis de Planificació Econòmica de l'Àrea de Presidència de la Diputació de Barcelona.

Nombre d'entitats segons municipi de l'Alta Segarra i categoria de classificació, 2024.

	Cultura	Ordenació de l'espai, ecologia i habitatge	Ensenyament, formació i investigació	Interessos de sectors econòmics, geogràfics o professionals	Foment i defensa dels drets cívics, socials i de la persona	<sense classificació>	Assistència social	Salut	Total
Calaf	34	1	5	6	7	3	2	1	59
Copons	8	1		2		3			14
Pujalt	2	5	2				1	1	11
Prats de Rei, els	4	2	2	1		1	1		11
Castellfollit de Riubregós	6	2	2						10
Sant Martí Sesgueioles	4		2			2			8
Calonge de Segarra	4	2							6
Veciana	2	3			1				6
Rubió	1	1	1				1		4
Total	65	17	14	9	8	9	5	2	129

Font: elaboració pròpia a partir de la guia d'entitats del Departament de Justícia, Drets i Memòria de la Generalitat de Catalunya.

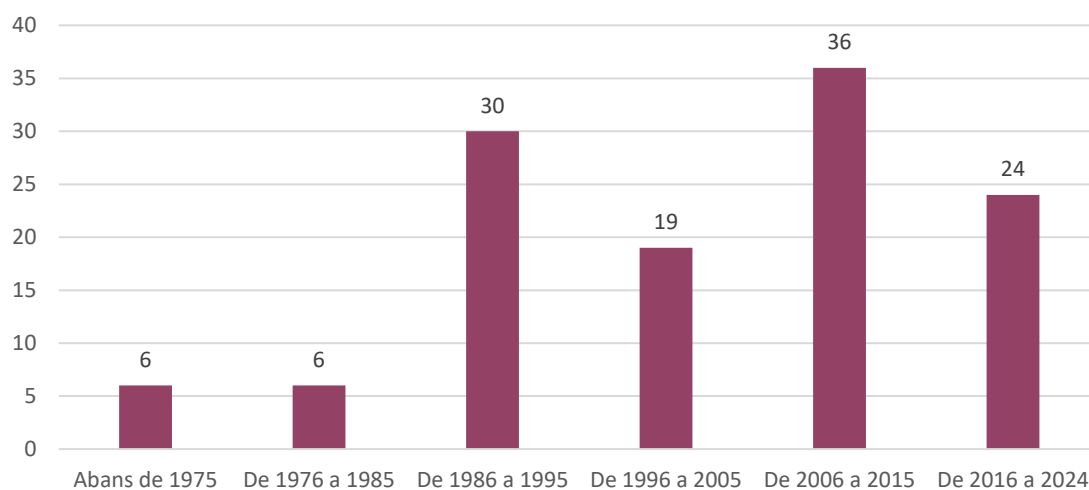
Distribució d'entitats segons municipi de l'Alta Segarra, 2024.

Distribució d'entitats a l'Alta Segarra segons categoria de classificació, 2024.

Nombre d'entitats registrades a l'Alta Segarra segons període de registre (2024).

Font: elaboració pròpia a partir de la guia d'entitats del Departament de Justícia, Drets i Memòria de la Generalitat de Catalunya.

Crèdits

El Pla de dinamització Cultural de Sant Martí Sesgueioles és una iniciativa de la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles, que compta amb el suport del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Gerència de Cultura de la Diputació de Barcelona. El seu desenvolupament ha tingut lloc entre desembre de 2023 i febrer de 2025.

El Pla de dinamització cultural de Sant Martí Sesgueioles s'aprova en sessió plenària a l'Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles en data 1 de juliol de 2025, per unanimitat del consistori.

En l'elaboració d'aquest document han participat:

Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles:

Coordinació i seguiment:

- Marina Graells Adell, Alcaldessa
- Virgínia Borràs, Regidora de Turisme, Cultura i Joventut

Excalde, Excaldessa, altres regidories i personal municipal consultats per a l'elaboració del document:

- Jesús Torrens, Excalde
- Joan Vivancos, Regidor d'Hisenda i Patrimoni
- Rosa Narbona, Excaldessa
- César Jato, Tècnic municipal
- Josep Pons, Agutzil municipal

Sessions participatives

Entitats:

- Associació de Joves de Sant Martí Sesgueioles
- Associació Cultural La Corriola
- AFA de l'Escola Font de l'Anoia

Veïns i veïnes (ordre alfabètic):

- Jenni Baeza
- Núria Borràs
- Ramon Borràs
- Joan Casellas
- Teresa Creus
- Eva de Mata
- Josep Gassó
- Jeroni Pagan
- Toni Pallarols
- Lluç Maduell
- Jesús Torrens
- Maria Borràs
- Patrícia Borràs
- Mònica Batalla
- Cesca Creus
- Maite Estany
- Josep Miquel Mateu
- Pere Joan Giralt
- Lluís Pallarols
- Jaume Montserrat
- Màrian Vilaseca
- Paquita Tinoco

Altres administracions públiques:

- Montserrat Mases, Alcaldessa de Calaf, i Presidenta de la Mancomunitat de l'Alta Segarra
- Carla Casas, Alcaldessa dels Prats de Rei, i Vicepresidenta de la Mancomunitat de l'Alta Segarra
- Sandra Jurado, tècnica del Departament de Turisme del Consell Comarcal de l'Anoia

Diputació de Barcelona (Àrea de Cultura)

Coordinació metodològica, suport tècnic i de contingut:

- Laia Gargallo, Cap de l'Oficina (CERC)
- Aina Roig, Cap de la Secció Tècnica (CERC)
- Xavier Gómez, tècnic del Programa d'assessoraments culturals (CERC)
- Eugènia Argimon, tècnica del Programa d'assessoraments culturals (CERC)

Amb la col·laboració dels serveis tècnics de l'Oficina de Difusió Artística (ODA) i de la Gerència de Serveis de Biblioteques (GSB).

Coordinació i redacció:

- Xavier Gómez, tècnic del Programa d'assessoraments culturals (CERC)
- Eugènia Argimon, tècnica del Programa d'assessoraments culturals (CERC)